

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ,

ΤΟΠΙΚΩΝ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ.

ARISTOTELIS

TOPICORVM,

LIBER I.

De syllogismo, & eius speciebus.

Cap. I.

1 Finis dialectica. 2 De principijs hoc capite explicandis. 3 De syllogismo. 4 De demonstratione. 5 De syllogismo dialectico. 6 Hypothesis, quæ sint vera & prima. 7 quæ sint probabilia 8 De syllogismo contentioso. 9 De paralogismo scientiarum proprio. 10 Excusatio.

CAP. I.

HΜΕΝ *πρωταίσι τῆς προ-
αγωγῆς, μέθοδον ὄντων, ἀφ'
ἧς διωρησόμεθα συλλογίζεσθαι
περὶ πρῶτος τῆς προτεθέντος
προβλήματος, ἕξ ἐπιδοξῶν
καὶ αὐτοὶ λόγῳ ἔχοντες, μηδὲν ἐρεῖν ὑ-
περβατικόν. 2 Πρῶτον οὖν ῥητέον, τί ἐστὶ συλλο-
γισμὸς, καὶ τίνες αὐτῶ ἀφοροῦσι, ὅπως ληφθῆ-
ῖ ὁ ἀλεκτικὸς συλλογισμὸς. τῆτον γὰρ ζητή-
σμεν καὶ πῶς προχειμῶν προαγωγῆς.*

Priortu l. i. c. 1. γρ. ἀπόδειξις μὲν οὐκ ἐπι-
lius.

3 * Εστὶ δὴ συλλογισμὸς, λόγος, ἐν ᾧ τεθέν-
των ἡμῶν, ἕτερον τι τῶν χειμῶν ἕξ ἀνάγκης
συμβαίνει ἕξ τῶν χειμῶν. 4 * Ἀπόδειξις
δὲ ἐστίν, ὅταν ἕξ ἀληθῶν ἔσονται ὁ συλλογι-
σμὸς ἢ, ἢ ἐκ τοῦτων, ἀ ἕξ τῶν προτεθέντων
καὶ ἀληθῶν τῆς περὶ αὐτὰ γνώσεως πῶς ἀρχῶν
εἴληφε. 5 Διαλεκτικὸς δὲ συλλογισμὸς, ὁ ἕξ
ἐπιδοξῶν συλλογισμῶν. 6 Εστὶ δὲ ἀληθῆ μὲν
καὶ προτετα, τὰ μὴ δι' ἑτέρων, ἀλλὰ δι' αὐτῶν
ἔχοντα πῶς πίστιν. 8 δεῖ γὰρ ἐν ταῖς ἐπισημονικαῖς
ἀρχαῖς ἐπισημασθαι τὸ ἀφ' ἧς ἄλλ' ἐκαστὸν
τῶν ἀρχῶν, αὐτῶν καὶ ἑαυτῶν ἐπὶ πίστιν.
7 Ἐπιδοξῶν, τὰ δοκῶντα πᾶσιν, ἢ τοῖς πλείστοις,
ἢ τοῖς σοφοῖς. ἔ τούτοις, ἢ τοῖς πᾶσιν, ἢ τοῖς πλεί-
στοις, ἢ τοῖς μάλιστα γνωστοῖς, ἔ ἐπιδοξοῖς.

PROPOSITVM huius tractationis, est inuenire methodum, per quam poterimus argumentari de omni proposito problemate, ex probabilibus: & ipsi disputationem sustinentes, nihil dicemus repugnans. 2 Primū igitur dicendum est, quid sit syllogismus, & quæ sint eius differentiæ, ut sumatur syllogismus dialecticus: hunc enim quærimus secundum propositam tractationem. 3 Syllogismus igitur est oratio, in qua positus quibusdā, aliud quiddam diuersum ab iis quæ posita sunt, necessariò accidit ob ea quæ posita sunt. 4 Demonstratio est, cum ex veris & primis syllogismus constat: vel ex eiusmodi, quæ à quibusdam veris & primis sui cognitionis principium sumpserunt. 5 Dialecticus syllogismus est, qui ex probabilibus concludit. 6 Sunt autem vera & prima, ea quæ non ab aliis sed à se ipsis fidem habent: non debet enim de scientiarum principiis quæri quamobrem sint: sed vnumquodque principium per se ipsum debet esse fide dignum. 7 Probabilia autem sunt, quæ videntur omnibus, vel plerisque, vel sapientibus: atque his vel omnibus, vel plerisque, vel maximè notis & claris.

8 Syllogismus contentiosus est, qui extruitur ex iis quæ videntur probabilia, nec tamen sunt: & qui ex probabilibus, vel iis quæ videntur probabilia, videtur esse, nec est. Non enim quicquid videtur probabile, etiam est probabile. nihil enim eorum quæ dicuntur esse probabilia, superficie tenus habet probabilitatis imaginem: quemadmodum in principiis rationum contentiosarum accidit. confestim enim & plerumque iis qui etiam parua contueri possunt, perspicua est falsi natura quæ in ipsis reperitur. Prior igitur ex dictis contentiosis syllogismis, etiam syllogismus appellator: alter vero vocator quidem contentiosus syllogismus, non tamen simpliciter syllogismus: quia etsi videtur concludere, re vera tamen non concludit.

9 Insuper sunt præter dictos omnes syllogismos, paralogismi qui ex iis constant, quæ sunt aliquarum scientiarum propria: quemadmodum in geometria, & aliis id genus scientiis accidit. Videtur enim hic modus differre à dictis syllogismis: quoniam qui falsis descriptionibus utitur, nec ex veris & primis concludit, nec ex probabilibus. quandoquidem in definitionem non cadit: quia nec ea sumit quæ omnibus videntur, nec quæ plerisque, nec quæ sapientibus: & his, neque omnibus, neque plerisque, neque clarissimis: sed ex propriis scientiæ sumptionibus, non tamen veris, syllogismum efficit. nam quia vel semicirculos describit, non ut oportet, vel lineas quasdam ducit non quo modo duci debent, paralogismum facit.

10. Species igitur syllogismorum, ut typo complectar, ex sunt quas dixi. vniuersaliter autem loquendo de omnibus tam dictis quam post hæc dicendis, eateenus nobis definitum esto: propterea quod de harum rerum nulla exquisitam rationem afferendi, consilium cepimus; sed quatenus typo hæc percurrere volumus; omnino sufficere putantes, secundum propositam methodum, si horum vnumquodque possit quomocumque notum fieri.

A 8 Ερειστικός δὲ ἐστὶ συλλογισμὸς, ὁ οὐκ ἀποδείκνυται ἐκ ἐπιπέδων, μὴ ὄντων δὲ καὶ ὁ ἐκ ἐπιπέδων δὲ, ἢ φαινομένων ἐπιπέδων, φαινόμενος οὐ γὰρ πᾶν τὸ φαινόμενον ἐπιπέδον, καὶ ἐστὶν ἐπιπέδον. οὐδὲν γὰρ τῶν λεγόμενων ἐπιπέδων, ἐπιπέδον ἔχει πᾶντελὸς τὴν φαινομένην, καθάπερ καὶ τὰς εἰρημῶν λόγων ἀρχαὶ συμβέβηκεν ἔχειν. παραχρησμά γὰρ ἐστὶν ὅτι πολλοὶ, τοῖς καὶ συμμετρῶν διωνυμοῖς κατὰ δήλον ἐπιπέδον ἢ τῶν ψευδῶν ἐστὶ φύσις. ὁ μὲν οὖν παρὰ τὸν ῥηθέντων εἰρημῶν συλλογισμῶν, καὶ συλλογισμὸς

B λεγέσθω. ὁ δὲ λοιπὸς, εἰρημῶν μὲν συλλογισμὸς, συλλογισμὸς δὲ ὁ ἐπιπέδον φαινομένην μὲν συλλογίζεσθαι, συλλογίζεσθαι δὲ ὁ. 9 Ἐπὶ τῷ παραχρησμά τοῖς εἰρημῶν ἀποδείκνυται συλλογισμοῖς, οἳ οὐκ εἶναι τῶν ἀποδείκνυται οἰκείων γινόμενοι παραλογισμοί, καθάπερ ὅτι τῆς γεωμετρίας, καὶ τῶν * ταύτης συγγράμῃ συμβέβηκεν * ἔχειν. ἔοικε γὰρ ὁ ἔπος ἐστὶν ἀποδείκνυται τῶν εἰρημῶν συλλογισμῶν. ὅτε γὰρ ἐκ ἀληθῶν καὶ ψευδῶν συλλογίζεσθαι ὁ ψευδογράφῳ, ὅτε ἐκ ἐπιπέδων. εἰς γὰρ τὸ ὅσον οὐκ ἐπιπέδον ὅτε γὰρ τὰ πᾶσι δόκουντα λαμβάνεται, ὅτε τὰ τοῖς πλείστοις, ὅτε τὰ τοῖς σοφοῖς καὶ τοῖς ἰσχυροῖς, ὅτε τοῖς πλείστοις, ὅτε τοῖς ἐπιπέδοις ἀλλ' οὐκ εἶναι οἰκείων μὲν τῆς ἐπιπέδου λημμεν, οὐκ ἀληθῶν ὅτε τὸ συλλογισμὸν ποιῆται. τὰ γὰρ ἢ τὰ ἡμικύκλια ἀποδείκνυται μὴ ὡς δεῖ, ἢ γεωμετρίας ἢ ἀποδείκνυται μὴ ὡς ἀποδείκνυται, τὸ ἀποδείκνυται συλλογισμὸν ποιῆται. 10 Εἶδη μὲν οὖν τῶν συλλογισμῶν, ὡς τύπων ἀποδείκνυται, ἔστω τὰ εἰρημῶν. καθόλου δ' εἰπεῖν καὶ πᾶν τῶν εἰρημῶν, καὶ τῶν μὲν ταύτης ῥητισμῶν, ὅτι ποσοῦτον ἡμῶν διωρίσθω. διότι καὶ ὅσον αὐτῶν τὸ ἀκριβῆ

C λόγον ἀποδείκνυται ἀποδείκνυται, ἀλλ' ὅσον τύπων καὶ αὐτῶν βυλόμεθα διελθεῖν. πᾶντελὸς ἡμῶν οἱ ἰσχυρὸν καὶ τὴν ἀποδείκνυται μεθόδον, τὸ διωρίσθω γνωρίζειν ὅπως οὐκ ἕκαστον αὐτῶν.

D

De utilitate huius tractationis.

Cap. II.

1 ¶ Scopus & nexus. 2 ¶ Enumeratio eorum ad quæ hæc tractatio conducit. 3 ¶ Expositio & confirmatio. De exercitatione 4 De congressu. 5 De philosophicis scientiis, 6 & earum principiis.

HIS quæ dicta sunt, consequens est, ut dicamus ad quot & quæ sit utilis hæc tractatio.

2 Est igitur utilis ad tria, ad exercitationem, ad congressus, ad philosophicas scientias.

Tom. I.

EΠόμῳ δ' ἀπὸ εἰρημῶν εἰπεῖν, καὶ πᾶσι τε καὶ τῶν χρησιμῶν ἢ παραχρησμάτων. 2 Ἐστὶ δὲ καὶ τῶν γεωμετρίας, καὶ τῶν ἐπιπέδων, καὶ τῶν ἀποδείκνυται φηλοσοφίᾳ ἐπιπέδου.

CAP. III.

Y iij

Quia verò proprium aliud est quod significat quid res sit, aliud quod non significat; diuidatur proprium in has duas partes: voceturque id quod significat quid res sit, Definitio: alterum verò secundum appellationem communiter attributam, appelletur Proprium. Ex dictis igitur patet, secundum præsentem diuisionem accidere vt quatuor omnia fiant: id est vel proprium, vel definitio, vel genus, vel accidens.

3 Nemo autem nos dicere existimet, horum vnu: quodque per se dictum, esse propositionem, aut problema, sed ex his problemata & propositiones fieri.

4 Iam verò propositio & problema differunt modo: nam si ita dicatur, Nonne animal pedestre bipes, est hominis definitio? &, Nonne animal est genus hominis? propositio efficitur. si verò dicatur, vtrum animal pedestre bipes, est hominis definitio, an non? &, vtrum animal est genus hominis, an nō? problema efficitur. similiterque dicendū est de aliis Merito igitur paria numero sunt problemata & propositiones: quoniam ex omni propositione problema facies, si modum commutaueris.

A ἐπεὶ ὅτι τῶ ἰδίου, ὁ μὲν, ὁ πὶ ἐὼ εἶ) σημαίνει, ὁ δὲ, ὁ σημαίνει διηρηθῶν ὁ ἴδιον εἰς ἀμφω τὰ προσημειώματα μέρη. Ἐ καλεῖσθαι, ὁ μὲν ὁ πὶ ἐὼ εἶ) σημαίνει, ὁ εἶς. ὁ δὲ λοιπὸν, καὶ τὸ κρινὼν κατὰ αὐτῶν ἀποδοτικῶν ὀνομασίῃν προσσημειώσθαι ἴδιον. δηλοῦν οὖν ἐκ τῶν εἰρημῶν, ὅτι καὶ πλὴν νῦν διαίρεσιν, τέτταρα τὰ πᾶντα συμβαίνει γίνεσθαι, ἢ ἴδιον, ἢ ὅρον, ἢ γένος, ἢ συμβεβηκός. 3 Μηδεὶς ὅτι ἡμᾶς * ἡ ἀπολαβὴ γρ. ἡ ἀπολαβὴ λέγειν, ὅτι ἕκαστον τούτων κατὰ αὐτὸ λεγόμενον, ἢ ἀπολαβὴ, ἢ ἀποβλήμα ἔστιν, ἀλλ' ὅτι ἀπὸ τούτων ἔτι τὰ ἀποβλήματα, καὶ αἱ ἀποτάσεις γίνονται. 4 Διαφέρει ὅτι ἀποβλήμα ἔτι ἀποτάσεις τὰ ἑσπῶ. ἔτι μὲν γὰρ ῥηθέντος, ἀρχὴ γὰρ ὁ ζῶν περὶ δῖπῶν, ὁ εἰσμός ἐστὶν ἀνθρώπου; καὶ ἀρχὴ γὰρ ὁ ζῶν, γένος ἐστὶ τῶ ἀνθρώπου; ἀποτάσεις γὰρ ἐστὶν δὲ, πότερον ὁ ζῶν περὶ δῖπῶν, ὁ εἰσμός ἐστὶν ἀνθρώπου * ἢ ὄχι; ἔτι πότερον ὁ ζῶν γένος ἐστὶν ἀνθρώπου ἢ ὄχι; ἀποβλήμα γὰρ ὁμοίως ὅτι καὶ ὅτι τῶ ἄλλων. ὡς εἰκότως ἴσα ἔτι ἀριθμῶν τὰ ἀποβλήματα, ἔτι αἱ ἀποτάσεις εἰσὶν ἀπὸ πάσης γὰρ ἀποτάσεως ἀποβλήμα ποιήσεως, μεταβδύων * ὅτι ἑσπῶ. † ἑσπῶ.

Quid sit definitio, genus, proprium, & accidens. Cap. V.

1 Prothesis. 2 De definitione: 3 De expositione verbi obscurioris per verbum notius: 4 De questione, vtrum sit idem an diuersum. 5 De proprio. 6 De genere, 7 De questione an aliqua sint in eodem genere. 8 De accidente, 10 De rerum comparatione ab accidentibus sumpta. 11 An accidens possit effici proprium.

Dicendum autem est quid sit definitio, quid genus, quid proprium, quid accidens.

C Λεκτέον δὲ, ἡ ὅρος, τὸ γένος, τὸ ἴδιον, τὸ συμβεβηκός. CAP. IV.

2 Est autem definitio, oratio quæ significat quid res sit. Adhibetur autem aut oratio pro nomine, aut oratio pro oratione. possunt enim etiam nonnulla, quæ oratione significantur, definiti.

2 Ἔστι ὅτι ὅρος μὲν, λόγος ὁ ὁ πὶ ἐὼ εἶ) σημαίνει. ἀποδίδεται δὲ ἢ λόγος αὐτὸ ὀνόματος, ἢ λόγος ἀπὸ τοῦ λόγου. διωατὸν γὰρ καὶ τῶ ἡ ἀπὸ λόγου ἵνα σημασινομῶν ὀρίσασθαι.

3 Eos verò qui nomen adhibent, constat non adhibere rei definitionem: quoniam omnis definitio est oratio quædam. attamen hoc quoque ad definitionem referri debet: veluti, honestum esse quod decet.

3 Ὅσοι δ' ὀπωσοῦν * ὀνόματι πλὴν ἀποδοσὶν ποιοῦσθαι, δηλοῦν ὡς ἕκαστος ἀποδίδασιν ἔτι τὸ τῶ ἡ ἀπὸ ἀποβλήματος ὀρισμὸν ὅτι πᾶς ὀρισμός, λόγος πῆς ἐστὶν. ὀρισμὸν μὲν καὶ τὸ ποιοῦσθαι ῥητέον. ὅτι, ὅτι καλὸν ἐστὶ τὸ ἀρέπον.

4 Itémque hoc, vtrum idem sit sensus & scientia, an aliud. cum enim circa definitiones versamur, plurimum studii in eo ponimus, vtrum sit idem an diuersum. Et, vt absolute loquar, definitiua omnia vocentur, quæ sunt sub eadem methodo, sub qua est definitio. Quòd autem omnia quæ nunc dixi, sint eiusmodi, ex his patet.

4 Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ, πότερον τούτων ἐστὶν ἀμείψις καὶ ὅτισημη, ἢ ἕτερον. καὶ γὰρ κατὰ τοῖς ὀρισμοῖς πότερον τούτων, ἢ ἕτερον, ἢ πλείστη γίνεσθαι ἀφαιρέση. ἀπλῶς δὲ ὀρισμὸν πᾶντα λεγέσθαι, τὰ ἡ ἀπὸ πλὴν αὐτῶν ὄντα μεθόδον ῥητῶν ὀρισμοῖς. ὅτι δὲ πᾶντα τὰ νῦν ῥηθέντα, τῶ αὐτῶ ἐστὶ, δηλοῦν * ὅτι αὐτῶ. καὶ δὲ αὐτῶ.

διωάμμοι γδ, ὅτι τῶτον, καὶ ὅτι ἕτερον, ἀφελέ-
 γασαι, ὃ ἀπὸ τῆς ἰσότητος καὶ πρὸς τοὺς ὀρισμοὺς
 ὁπρὶν ἂν ὑπορήσασθαι. δεῖξαι γὰρ ὅτι οὐ
 τῶτον ἐστίν, ἀπρὸς τὸ ἐσόμεθα τὸ ὀρισμὸν. καὶ
 μὴ ἀπὸ τῆς ἰσότητος τῆς νῦν ῥηθέν· καὶ γὰρ ἰσότητος πρὸς
 τὸ κατασκευάσαι τὸ ὀρισμὸν, τὸ δεῖξαι τῶτον
 ὄν· πρὸς μὲν τοὺς ὀρισμοὺς ἀποσκευάσαι, αὐτὰρ κεν
 τὸ δεῖξαι ὅτι ἐστὶ τῶτον. 5 Ἰδὸν δὲ ἐστίν, ὃ μὴ
 δηλοῖ μὴ τὸ τί ἡ ἐστίν, μόνον δὲ ἰσότητος, καὶ
 ἀπὸ τῆς ἰσότητος τῆς πρὸς τὸ ὀρισμὸν. οἷον, ἰδὸν ἀ-
 νδρῶν, τὸ γραμματικῆς ἐστίν, δεκτικόν. εἰ γὰρ
 ἀνδρῶν ἐστίν, γραμματικῆς δεκτικόν ἐστίν. ἔ-
 εἰ γραμματικῆς δεκτικόν ἐστίν, ἀνδρῶν ἐστίν.
 * ὅσοις γὰρ ἰδὸν λέγει τὸ ἐνδεχόμενον ἄλλω ὑ-
 πὲρ ἑαυτοῦ. οἷον, τὸ καθύπευκτον ἀνδρῶν· καὶ ἀπὸ τῆς
 ἰσότητος πᾶσι χρόνον μόνον ἰσότητος. * εἰ δὲ
 ἀπὸ τῆς ἰσότητος λέγεται τῆς ἰσότητος ἰδὸν, ὅτι ἀπὸ τῆς
 ἰσότητος ἀλλὰ ποτε, ἢ πρὸς τὴν ἰσότητον ῥηθήσεται. τὸ μὲν γὰρ
 ἐκ * ὁμοίων ἐστίν, ποτὲ ἰδὸν ἐστίν. τὸ δὲ διπλοῦν,
 πρὸς τὴν ἰσότητον τυγχάνει λεγόμενον, οἷον, ὃ ἀπὸ
 τῆς ἰσότητος πρὸς ἵππων καὶ κύνων. ὅτι δὲ τῆς ἐνδε-
 χόμενον καὶ ἄλλω ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ὅσοις ἀπὸ τῆς ἰσότητος
 ῥηθήσεται, δηλοῖ καὶ γὰρ ἀναγκαῖον, εἰ ἢ καθύπευκτον, ἀπὸ
 τῆς ἰσότητος ἐστίν. 6 Γένος δὲ ἐστίν, τὸ κατὰ πλείονων
 καὶ ἀφαιρούμενων τῶν εἰδῶν ἐν ταῖς τῆς ἐστίν κατη-
 γορεύμενον. ἐν ᾧ τῆς ἐστίν κατηγορεύεσθαι, τοι-
 αῦτα λεγόμενα, ὅσα ἀρμόττει * ἐρωτηθέντας
 ἀποδοῦναι τῆς ἐστίν τὸ πρὸς κείμηνον. καθάπερ ὅτι
 τῆς ἀπὸ τῆς ἰσότητος ἀρμόττει, ἐρωτηθέντας τῆς ἐστίν τὸ
 πρὸς κείμηνον, εἰπεῖν, ὅτι ζῶν.
 7 Γενικὸν δὲ καὶ τὸ, πότερον ἐν ᾧ ἀπὸ τῆς ἰσότητος
 ἀπὸ ἄλλω, ἢ ἐν ἑτέρω. καὶ γὰρ τὸ τοιοῦτον ἰσότητος
 πᾶσι αὐτῶν μέθοδον πίπτει ὃ ἰσότητος. ἀφελέ-
 γνῆτες γὰρ ὅτι τὸ ζῶν γένος τῆς ἀπὸ τῆς ἰσότητος, ὁ-
 μοίως δὲ καὶ τῆς βοῦς, διὰ λεγόμενοι ἐσόμεθα ὅτι
 τῶντα ἐν ᾧ ἀπὸ τῆς ἰσότητος. εἰ δὲ τῆς μὲν ἑτέρου
 δεῖξασθαι ὅτι γένος ἐστίν, * τῆς ἢ ἑτέρου ὅτι οὐκ
 ἐστίν, διὰ λεγόμενοι ἐσόμεθα ὅτι οὐκ ἐστίν τῶντα ἀπὸ τῆς
 ἰσότητος ἐστίν. 8 Συμβεβηκὸς δὲ ἐστίν,
 ὃ μὴδὲν μὲν τούτων ἐστίν, μήτε ὄρος, μήτε ἰδὸν,
 μήτε γένος, ἰσότητος ἢ ὃ πρὸς τὸ ὀρισμὸν. * καὶ,
 ὃ ἐνδεχεται ἰσότητος ἀπὸ τῆς ἰσότητος εἰς καὶ ὃ ἀπὸ τῆς
 ἰσότητος μὴ ἰσότητος. οἷον, τὸ καθύπευκτον ἐνδεχεται
 ἰσότητος πᾶσι ταῖς ἀπὸ τῆς ἰσότητος, καὶ μὴ ἰσότητος.
 ὁμοίως δὲ καὶ τὸ λευκόν. τὸ γὰρ αὐτὸ, ὅσοις κα-
 λυφθέν μὲν λευκόν, ὅτε δὲ μὴ λευκόν ἐστίν.
 9 Ἐστὶ δὲ τῆς τῆς συμβεβηκῆτος ὀρισμῶν ὃ
 δούτερος, βελτίων. τῆς μὲν γὰρ πρὸς τὸ ῥηθέντος,
 ἀναγκαῖον, εἰ μὴ εἰς τὴν σιωπῆσθαι, πρὸς τὸ
 εἶναι τῆς ποτὲ ἐστίν ὄρος, καὶ γένος, καὶ ἰδὸν.

2. 2. 1. 1.

2. 2. 1. 1.

2. 2. 1. 1.

Metaph. L. c. 28.

2. 2. 1. 1.

2. 2. 1. 1.

2. 2. 1. 1.

A cum enim poterimus quod idem sit & quod diuersum, differendo probare, eodem modo abundabimus argumentis ad definitiones pertinentibus: ostendentes enim non idem esse, euertemus definitionem. Sed non conuertitur, quod nunc dixi: non enim sufficit ad confirmandam definitionem, si ostendatur idem esse: sed ad euertendam sufficit, si ostendatur non idem esse.

5 Proprium verò est, quod non declarat quidditatem, sed soli inest, & cum re reciprocatur. Vt proprium hominis est, grammaticæ susceptiuum esse: quia si homo est, grammaticæ susceptiuus est: & retro si grammaticæ susceptiuus est, homo est. Nemo enim proprium appellat id quod potest alii inesse, vt dormire, homini, ne quidem si accidat aliquo tempore vt soli inest. Si quis itaque etiam tale quidpiam vocauerit proprium, non simpliciter, sed aliquando, aut per relationem ad aliquid, appellabitur proprium. Nam esse à dextro, aliquando proprium est; bipes autem per relationem ad aliquid, vocatur proprium: vt homini per relationem ad equum & canem. Quod autem nihil eorum quæ & alii possunt inesse, reciprocè attribuitur, manifestum est: non enim necesse est, si quid dormit, id hominem esse.

6 Genus autem est, quod pluribus & differentibus specie attribuitur in questione quid est. In questione quid est, ea dicuntur attribui, quæ aptè respondentur, cum rogatur quid sit res proposita: vt ad interrogationem quid sit homo, aptè respondetur, esse animal.

7 Generale est hoc quoque utrum aliquid in eodem in quo aliud genere sit, an in diuerso; hoc enim sub eandem methodum cadit, sub quam genus. cum enim differendo probauerimus animal esse genus hominis, & similiter bouis; hæc in eodem genere collocari probauerimus. at si alterius esse genus, alterius non esse ostenderimus; non esse hæc in eodem genere probauerimus.

8 Accidens autem est, quod nihil horum est, id est, nec definitio, nec proprium, nec genus: inest autem rei, & quod cuius rei vni & eidem potest inesse, & non inesse. Vt sedere, potest eidem alicui inesse, & non inesse. similiterque album. nihil enim prohibet quominus idem modò sit album, modò non album.

9 Harum autem accidentis definitionum secunda est melior. nam prima definitione allata, necesse est, si quis est eam intellecturus, vt prius cognoscat, quidnam sit definitio, & genus, & proprium,

secunda vero per se perfecta est & sufficiens ad notificandum quidnam sit id quod dicitur.

10 Adiungantur autem accidenti etiam mutuarum rerum collationes, quomodo cumque ab accidente ductae: veluti, utrum bonum an utile sit magis eligendum: & verum iucundior sit vita quae est secundum virtutem, an quae secundum fructificationem: & si quid aliud consimiliter dicitur: in his enim omnibus quaeritur, utri magis attributum accidit.

11 Ex his autem patet, nihil prohibere quominus accidens interdum & per relationem ad aliquid, proprium fiat. veluti sedere, quod est accidens, cum quis solus sedet, tunc temporis proprium eius erit. cum autem solus sedet, relatione habita ad non sedentes, proprium est. Quocirca nihil vetat, quo minus accidens per relationem ad aliquid & interdum efficiatur proprium. simpliciter autem non erit proprium.

A ο δε δούπερος, αὐτελής ἐστὶ πρὸς τὸ γνωρίζειν τί ποτε ἐστὶ τὸ λεγόμενον, κατ' αὐτό.

10 Προκεισθωσθαι δὲ τὸ συμβεβηκότι, ἔστω πρὸς ἀλλήλα συγκρίσεις, ὅπως αὐτῶν ἀπὸ τῶν συμβεβηκότων λεγόμενα. οἷον, πότερον τὸ καλὸν, ἢ τὸ συμφέρον, ἀρετώτερον ἔστω πότερον ὁ κατ' ἀρετῶν, ἢ κατ' ἀπολαύσεων, ἡδίων βίος, καὶ εἴ τι ἄλλο ὡσαύτως πλησίον τυγχάνει τούτοις λεγόμενον. ὅτι πρῶτων γὰρ τῶν τούτων, πότερον μᾶλλον τὸ κατηγορούμενον συμβέβηκεν, ἢ ζητησις γ'.

11 Δῆλον ὅτι αὐτῶν, ὅτι τὸ συμβεβηκὸς ὁσὲν κωλύει ποτε καὶ πρὸς τὴν ἴδρην γίνεσθαι. οἷον, τὸ καθῆσθαι, συμβεβηκὸς ὄν, ὅταν τις μόνος καθῆται, τότε ποτε ἴδρην ἔσται. μόνος ὅ καθῆμενος, πρὸς τοὺς μὴ καθῆμενοὺς ἴδρην. ὡς ἔστω ἔστω πρὸς τὴν, καὶ ποτε, ὁσὲν κωλύει τὸ συμβεβηκὸς ἴδρην γίνεσθαι. ἀπλῶς ὅ ἴδρην ὁκ' ἔσται.

Obiectionis solutio.

Cap. VI.

1 Obiectio. 2 Solutio.

11 Nos autem hoc non lateat, ea omnia quae ad proprium, & quae ad genus, & quae ad accidens referuntur, etiam definitionibus aptari posse. nam si ostenderit non ei soli inesse, quod est sub definitione, ut & in proprio sit: vel id quod in definitione assignatum est, non esse genus; vel eorum quidpiam quae in definitione continentur, non inesse, quemadmodum etiam in accidente dici posset; definitionem euerterimus. Quare secundum rationem paulo ante adductam, ea omnia quae numeravimus, aliquo modo erunt definitiva.

2 Sed non propterea vna in omnibus vniuersalis methodus quaerenda est. neque enim hoc facile est inuentu. & si fuerit inuentum, talis methodus esset omnino obscura, & inutilis ad propositam tractationem. at si propria singulorum definitorum generum methodus explicabitur; facile erit, ex iis quae cuiusque rei propria sunt, de re proposita differere.

3 Quocirca vniuersaliter ac typo, (ut antea dictum fuit,) diuidendum est: certorum autem, quae maximè singulis propria sunt, eis adiungi, & definitiva, aut generalia appellari debent. Ferè autem haec quae nunc dixi, singulis adiuncta fuerunt.

C MΗ λανθανέτω δ' ἡμαῖς, ὅτι τὰ πρὸς τὸ ἴδρην, καὶ τὸ γένος, καὶ τὸ συμβεβηκὸς λεγόμενα, πρῶτα καὶ πρὸς τοὺς ὀρισμοὺς ἀρμόσει λέγεσθαι. δείξαντες γὰρ ὅτι ἕκαστος ὑπάρχει ἔστω ὑπὸ τῶν ὀρισμῶν, ὡς ἔστω καὶ ὅτι τὰ ἴδρην, ἢ ὅτι ἕκαστος τὸ ἀποδοθῆναι ἐστὶν ὀρισμῶν, ἢ ὅτι ἕκαστος ὑπάρχει τῶν ἐστὶν ὀρισμῶν ῥηθέντων, ὅσων ἔστω ὅτι τὰ συμβεβηκὸς ἀρμόσει, ἀιρηκότες ἐσθ' ὅσων τῶν ὀρισμῶν. ὡς ἔστω τὸ ἐμπροσθεν ἀποδοθῆναι λέγειν, ἀπὸ τῶν ὅτι εἴη ἔστω ἵνα ὀρίσθαι τὰ κατηγορηματικά.

D 2 Αλλ' ἔστω τῶν μίαν ὅτι πρῶτων καθόλου μέθοδον ζητητέον. ἔστω γὰρ ῥαδρὸν ἔστω τῶν ὅσων. εἴη ἔστω, πρῶτα λέγειν ἀσαφῆ καὶ διεχρηστος ἀρμόσει πρὸς τὴν πρῶτα λέγειν ἀσαφῆ πρῶτα λέγειν. ἴδρην δὲ κατ' ἕκαστον τῶν ὀρισμῶν ῥηθέντων γένων ἀποδοθείσης μεθόδου, ῥαδρὸν ἔστω τῶν ὀρισμῶν οἰκείων ἢ διεξόδου * ἔστω πρῶτα λέγειν καὶ γένουσι αὐτῶν.

E 3 Ὡς καθόλου τύπων μὴ, κατὰ τὴν εἴρηται πρῶτα λέγειν, διαμετέον. τῶν δὲ λοιπῶν, ῥα μάλιστ' ἕκαστοι οἰκεία πρῶτα λέγειν, ὀρίσθαι καὶ γένουσι πρῶτα λέγειν * αὐτῶν. ῥαδρὸν δὲ πρῶτα λέγειν ῥα ῥηθέντα πρὸς ἕκαστοι.

χ. τῶν πρῶτα λέγειν

γρ. τῶν πρῶτα λέγειν

Idem quot modis dicatur.

Cap. VII.

1 Prothesis. 2 Distinctio. 3 Obiectio. 4 Solutio. 5 Membrorum inter se collatio. 6 Eiusdem numero subdivisio in significationem primam, 7 secundam, 8 tertiam. 9 Epilogus.

C. vi. Matph. l. 4. c. 6.

γρ. πύμα θλαβίι.

Πρῶτον δὲ πρῶτων πρὸς αὐτῷ θραύσειον, ποσαχῶς λέγεται. 2 Δόξαι δ' αὖτ' αὐτὸν, (ὡς τύπων λαβῆν,) τειχῆ διαφείσθαι. ἢ γὰρ θραύσειον, ἢ εἶδει, ἢ γῆν, ὅ αὐτὸν εἰώθαμεν * προσπαρῆν. θραύσειον μὲν, ὡς ὀνόματα πλείω ὅδε πρῶτα, ἐν εἶ, λῶπιον. καὶ ἱμάτιον. εἶδη δ', ὅσα πλείω ὄντα, ἀδύφορα καὶ ὅ εἶδος ἔστι. καθάπερ ἀνθρώπος ἀνθρώπων, καὶ ἵππος ἵππων. τὰ γὰρ τοιαῦτα τὰ εἶδει λέγεται αὐτὰ, ὅσα ὑπὸ ὅ αὐτῷ εἶδος ἔστιν, ὁμοίως δὲ καὶ γῆν αὐτὰ, ὅσα ὑπὸ ὅ αὐτῷ γῆν ἔστιν, οἶ, ἵππος ἀνθρώπων. 3 Δόξαι δ' αὖτ' ἀπὸ τῆς αὐτῆς κριτικῆς ὕδαρ, αὐτὸν λεγόμενον, ἔχον πῖνα ἀδύφορα πρὸς εἰρημνοῖς ἔποις. 4 Οἱ μὲν δὲ καὶ ὅ τοιοῦτον γε εἶ τὰ αὐτὰ τεταρῶ τοῖς κατ' ἐν εἶδος ὀπωσιῶν λεγόμενοι. ἀπὸ τὰ γὰρ αὐτὰ, συγγῆν καὶ πρὸς πλείω ἀλλήλοισ ἐοικέν εἶ. πρῶ μὲν γὰρ ὕδαρ, πρῶτ' αὐτὸν τὰ εἶδει λέγεται, ἀδύ δ' ἔχον πῖνα ὁμοιότητα. ὅ δ' ἀπὸ τῆς αὐτῆς κριτικῆς ὕδαρ, ὅθεν ἄλλω ἀδύφορα, ἀλλ' ἢ τὰ σφοδρότερον εἶ πῖνα ὁμοιότητα. δὲ ἢ κριτικῆν αὐτῷ ἀπὸ τῆν κατ' ἐν εἶδος ὀπωσιῶν λεγόμενων. 5 Μάλιστα δ' ὁμοιογενόμενος ὅ ἐν θραύσειον, αὐτὸν πρὸς πᾶσι δοκεῖ λέγεσθαι. 6 Εἴωθε δὲ καὶ τῆτο ἀποδοθῆναι πλεοναχῶς. καὶ κριτικῶτα μὲν καὶ πρῶτως, ὅτ' ὀνόματι, ἢ ὀρω τὸ αὐτὸν ἀποδοθῆναι. καθάπερ ἱμάτιον λῶπιον. καὶ ζῶον περὶν δίπουν, ἀνθρώπων. 7 Δύτερον δ', ὅτ' ὀνόματι ἰδίω. καθάπερ ὅ ἐπισημῆς δεκτικόν, ἀνθρώπων καὶ τὸ τῆ φύσιν ἀνὼ φερόμενον, πνεύ. 8 Τρίτον δ', ὅτ' ἀπὸ * τῆν συμβεβηκότων οἶ, τὸ καθήμενον, ἢ τὸ κριτικόν, Σωκράτει. πρῶτα γὰρ αὐτὰ τὸ ἐν θραύσειον βλάεται σημεῖον. ὅτι δ' ἀληθῆς τὸ κριτικόν ἔστιν, ὅτι τῆν μεταβαλλόντων πρὸς προσπαρῆας μάλιστα αὖτ' ἰς καταμάτοι. πολλάκις γὰρ ἐπιπάσοντες ὀνόματι καλέσθαι πῖνα τῆν καθήμενων, μεταβαλλόμενον, ὅτ' ὀνόματι μὴ σίμωις, ὡς πῖνα πρὸς αὐτῶν * ποιοῦμεν, ὡς ἀπὸ τῆν συμβεβηκότων, αὐτῶν μάλιστα σίμωις. καὶ κριτικόν. τὸ καθήμενον, ἢ τὸ ἀδύφορον καλέσθαι πρὸς ἡμᾶς. δηλον ὡς αὐτὸν ὑπολαμβάνοντες κατὰ τὸ ὀνόματι, καὶ κατὰ τὸ συμβεβηκὸς σημεῖον.

γρ. τῶ συμ-βεβηκός

γρ. ποιῶμεν

Α Primū autem omnium, definiendum est quot modis idem dicatur. 2. Videri autem possit idem (ut typographice) tripertito distributum esse. aut enim numero, aut specie, aut genere idem soliti sumus appellare. numero quidem, cum nomina sunt plura, res autem una: ut indumentum, & vestimentum. specie verò eadem dicimus, quæ cum plura sunt, specie non differunt: ut duos homines, & duos equos. ea namque specie dicuntur eadem, quæ sub eadem specie sunt. similiterque genere eadem, quæ sub eodem genere sunt, ut homo & equus. 3 Videri autem possit, aquam quæ ex eodem fonte manat, alio modo dici eandem, quàm superiora. 4 Verumtamen in iis numeranda est, quæ sub eadem specie quoquo modo esse dicuntur. hæc enim omnia syngenea & consimilia inter se videntur esse. Omnis enim aqua dicitur specie eadem cum omni aqua, quoniam habent inter se similitudinem quandam. aqua autem ex eodem fonte manans, nulla alia ratione differt ab alijs aquis quæ eadem dicuntur, nisi quòd vehementior est similitudo. Proinde non seiungimus ab iis quæ quoquo modo secundum unam speciem dicuntur. 5 Maximè autem (ut in confesso est) quod est unum numero, videtur ab omnibus idem dici. 6 Solet autem & hoc dici multis modis sed maximè propriè & primū, quando nomine, aut definitione eadem dicuntur: ut indumentum, & vestimentum, nec non animal pedestre bipes, & homo. 7 Secundo loco cum proprio eadem dicuntur. ut scientiæ susceptivum, & homo: item quod natura sursum fertur, & ignis. 8. Tertio loco cum ratione accidentium: ut sedens, vel musicum, & Socrates. hæc enim omnia unum numero significant. Quod nunc dixi, verum esse, ex iis qui appellationes commutant, maximè potest aliquis discere sæpe enim iubentes nominatim vocari sedentium aliquem, commutamus appellationem, cum non intelligitis cui iubemus, quasi facilius ex accidente sit intellecturus: ac iubemus, sedentem aut disputantem ad nos vocari, perspicue pro eodem accipientes, siue nomine, siue accidente significetur.

6 Idem igitur, vt dictum fuit, triper- titò diuifum eſto.

A 9 Το μὲν οὖν αὐτὸν, καὶ ἀπὸ εἰρηται, περι- δηροῦται.

Nec plura, nec pauciora eſſe attributa, quàm quatuor ſuprà expoſita.

Cap. VIII.

1 Inductio. 2 Syllogismus.

QVòd autem ex ſuprà dictis & per ea diſputationes conficiantur & ad ea pertineant, prima fides eſt per inductio- nem. ſi quis enim conſideret ſingulas propoſitiones & problemata; videbun- tur vtique aut ex definitione, aut ex pro- prio, aut ex genere, aut ex accidente ſum- pta eſſe. 2 Altera fides eſt per ſyllogif- mum. neceſſe eſt enim, vt quicquid alicui attribuitur, vel reciprocetur cum re, vel non reciprocetur. & ſiquidem reciprocetur, erit definitio, aut proprium. nam ſi ſignificet quidditatem, definitio: ſi verò id non ſignificet, proprium erit. id enim erat proprium, quòd reciprocatur qui- dem, non tamen ſignificat quidditatem. quòd ſi non reciprocetur cum re; aut eſt aliquid ex iis quæ dicuntur in definitione ſubiecti, aut non. & ſi quid eſt ex iis quæ dicuntur in definitione; aut erit genus, aut differentia: quoniam definitio ex ge- nere & differentiis conſtat. ſi verò non eſt ex iis quæ dicuntur in definitione, profectò erit accidens. nam accidens vocabatur, quòd neque definitio, ne- que genus, neque proprium eſt; ineſt autem rei.

ΟΤΙ δὲ ἐκ τῶν προτέρων εἰρημύων οἱ λόγοι, καὶ ἀπὸ τούτων, καὶ πρὸς αὐτά, μία μὲν πίστις ἐστὶν ἀπὸ τῆς ἐπαγωγῆς. εἰ γὰρ τις ἐπισκοποῖ ἐκάστῳ τῶν πραγμάτων ἢ τῶν βλημάτων. φαίνεται δὲ ἢ ἀπὸ τῆς οὐσίας, ἢ ἀπὸ τῆς ιδιότητος, ἢ ἀπὸ τῆς γένους, ἢ ἀπὸ τῆς συμβεβηκότητος γεννημένων. 2 Ἀλλή δὲ πίστις, ἢ ἀπὸ συλλογισμοῦ. ἀνάγκη γὰρ, πρὸς τὸ πῶς κατη- γρημένον, ἢ τοὺς ἀντικατηγορησάμενους πραγμά- τος, ἢ μὴ. καὶ εἰ μὲν ἀντικατηγορησάμενους ἀπὸ εἴης, ἢ ἰδέων. εἰ μὲν γὰρ σημεῖον τὸ τί ἡ ἐστὶν, οὐδὲ εἰ μὴ σημεῖον ἰδέων. τὸ γὰρ ἡ ἰδέων, τὸ ἀντικα- τηγρημένον μὲν, μὴ σημεῖον δὲ τὸ τί ἡ ἐστὶν. εἰ δὲ μὴ ἀντικατηγορησάμενους τῶν πραγμάτων ἢ τοὺς ἐν τῷ οὐσιμῷ τῶν ὑποκειμένων λεγ- ομένων ἐστὶν, ἢ ἔ. καὶ εἰ μὲν τῶν ἐν τῷ οὐσιμῷ λε- γομένων ἐστὶν ἡ γένος, ἢ ἀφοραῖ ἀπὸ εἴης ἢ οὐ- ερισμῶς ἐκ γένους ἢ ἀφοραῖν ἐστὶν. εἰ μὴ τῶν ἐν τῷ οὐσιμῷ λεγομένων ἐστὶν, δὴλον ὅτι συμβε- βηκὸς ἀπὸ εἴης. τὸ γὰρ συμβεβηκὸς ἐλέγετο, ὃ μὴτε οὐδὲς, μὴτε γένος, μὴτε ἰδέων ἐστὶν, ὑπάρχοντι τῷ πραγμάτῳ.

Cap. VIII.

D categoriis.

Cap. IX.

1 Prothesis. 2 Expositio decem categoriarum. 3 Interpretatio attributionis quid est. 4 Transitiō.

POſt hæc igitur oportet definire ge- nera categoriarum, in quibus inſunt dictæ quatuor differentiæ.

2 Hæc autem ſunt numero decem, quid eſt, quantum, quale, ad aliquid, v- bi, quando, ſitum eſſe, habere, facere, pati. ſemper enim accidens, & genus, & proprium, & definitio in vna harum ca- tegoriarum reperientur. omnes enim propoſitiones ab his ſumptæ, vel quid eſt, vel quale, vel quantum, vel aliquam a- liam categoriam ſignificant. 3 Ex his au- tem conſtat, eum qui ſignificat quid eſt, modò ſignificare ſubſtantiam, modò qua- le, modò aliquam aliam categoriam. cùm enim homine propoſito, ait, id quòd eſt propoſitum, eſſe hominem, aut ani- mal; dicit quid eſt, & ſignificat ſubſtantiã.

ΜΕτὰ τῶν αὐτῶν, δεῖ δὲ εἰσαγαγεῖν τὰ γένη τῶν κατηγοριῶν, ἐν οἷς ὑπάρχου- σιν ἀρῆται τὰ τεταρτα. 2 Ἐστὶ δὲ τὰ αὐτὰ τὰ ἄριθμὸν δέκα, τί ἐστὶ, ποσὸν, ποιὸν, πρὸς αὐτῶν. 2 Ἐστὶ δὲ τὰ ποσὸν, ποτὲ, καὶ ἔχον, ποιὸν, πρὸς αὐτῶν. ἀεὶ γὰρ τὸ συμβεβηκὸς, καὶ τὸ γένος, ἢ τὸ ἰδέων, ἢ τὸ οὐσιμῶς, ἐν μιᾷ τούτων τῶν κατηγοριῶν ἐστὶν. πᾶσαι γὰρ αἱ ἀπὸ τούτων προτάσεις, ἢ τί ἐστὶν, ἢ ποιὸν, ἢ ποσὸν, ἢ ἵνα τῶν ἄλλων κατηγοριῶν σημεῖον ἐ- σι. 3 Δὴλον δὲ ἐξ αὐτῶν, ὅτι ὁ τὸ τί ἐστὶ σημεῖον, ὅτε μὲν ὕψιστος σημεῖον, ὅτε δὲ τῶν ἄλ- λων ἵνα κατηγοριῶν. ὅταν μὲν γὰρ ἐκκειμέ- να ἀφ' αὐτοῦ, φησὶ τὸ ἐκκειμένον, ἀφ' αὐτοῦ ἐστὶν, ἢ ἵνα τῶν ἄλλων κατηγοριῶν σημεῖον ἐ- σι, ἢ ἵνα τῶν ἄλλων κατηγοριῶν σημεῖον ἐ- σι.

Vide Vi- lect. I. 18. c. 18.

καὶ δὲ τῶν

28. ερι

28. ερι

ὅταν δὲ χρώματος λευκοῦ ἐκχειρῶν, φησὶ ὁ
 ἐκχειρῶν, λευχὸν εἶ) ἢ χρώμα, ἢ τὸ ὅτι
 * λέγει καὶ ποιὸν σημαίνει. ὁμοίως δὲ καὶ εἰς
 πηχυαῖα μεγέθους ἐκχειρῶν, φησὶ ὁ ἐκχειρῶ-
 νον, πηχυαῖον εἶ) μέγεθος, ἢ τὸ ὅτι * λέγει, καὶ
 ποσὸν σημαίνει. ὁμοίως δὲ καὶ ὅτι τῶν ἄλλων.
 ἕκαστον γὰρ τῶν τριῶν, εἰς τὸ αὐτὸ αὖτε εἰ-
 αὐτὸ λέγεται, εἰς τὸ γένος * αὖτε τριῶν, ὅ
 ἢ ὅτι σημαίνει. ὅταν δὲ αὖτε ἐτέρου, ὅ ὅτι
 ὅτι σημαίνει, ἀλλ' ἢ ποσὸν, ἢ ποιὸν, ἢ τίνα τ' ἄλ-
 λων κατηγοριῶν. 4 Ὡστε αὖτε ὧν μὲν οἱ λόγοι, καὶ
 ὅς ὧν, ταῦτα καὶ ποσαῦτά ὅτι. Γὰρ δὲ ληψό-
 μεθα, καὶ δι' ὧν ὑπορήσομεν, μὲν ταῦτα λεκ-
 τεόν.

A cum autem colore albo proposito, ait, id
 quod est propositum, esse album, vel co-
 lorem; & dicit quid est, & significat qua-
 le. similiterque si propria magnitudine
 unius cubiti, dicat id quod propositum
 est, esse magnitudinem unius cubiti; & di-
 cit quid est, & significat quantum. Simi-
 liter autem dicendum est etiam in aliis. ho-
 rum enim unumquodque, siue ipsum de
 seipso dicatur, siue de eo genus dicatur,
 significat quid est. cum autem de alio di-
 citur, non significat quid est, sed vel qua-
 tum, vel quale, vel aliquam aliam catego-
 riam. 4 Quare de quibus rationes, & ex
 quibus constant, hæc & tot sunt. Quomo-
 do autem hæc sumemus, & per quæ nobis
 copia suppetet, post hæc dicendum est.

De propositione dialectica.

Cap. X.

1 Prothesis. 2 De propositione que videtur omnibus, vel plerisque, vel sapientibus. 3 De ceteris pro-
 positionibus dialecticis: que sunt similes probabilibus: 5 vel contrarium per contradictionem enun-
 ciant: 6 vel contrarium de contrario enunciant: 7 vel ex aliqua arte sumptæ sunt.

CAP. VIII.

Πρῶτον τοίνυν διωρίσθω, τί ὅτι πρότασις
 ἀφλεκτική, καὶ τί πρόβλημα ἀφλεκ-
 τικόν. ὅ γὰρ πᾶσιν πρότασιν, ὅσδε πρῶ-
 τὸ πρόβλημα, ἀφλεκτικὸν δευτέρον. ὅσδε γὰρ
 αὐτὸ πρότεινε, νομῶ ἔχων, ὅ μηδενὶ δοκοῦν. ὅσδε
 πρὸ βάλωι ὅ πᾶσι φανερόν, ἢ τοῖς πλείστοις. Τα-
 μὲν γὰρ, οὐκ ἔχει ἀπορίαν. Τα δ', ὅσδε αὐτὸ γείνη.
 2 Ἐστὶ δὲ πρότασις μὲν ἀφλεκτική, ἐρώτη-
 σις ἐνδοξος ἢ πᾶσιν, ἢ τοῖς πλείστοις, ἢ τοῖς σο-
 φοῖς. καὶ τούτοις, ἢ πᾶσιν, ἢ τοῖς πλείστοις, ἢ τοῖς
 μάλιστα γνωρίμοις, μὴ πρὸς ἀδόξους. γείνη γὰρ αὐ-
 τὸς ὅ δοκοῦν τοῖς σοφοῖς, ἐὰν μὴ ἐναντίον τῆς
 τῶν πολλῶν δόξαις ἦ.
 3 Εἰσὶ δὲ πρότασις ἀφλεκτική, ἢ τὰ τοῖς
 ἐνδοξοῖς ὅμοια. καὶ τὰ ἐναντία κατ' ἀντίφασιν
 τοῖς δοκοῦσιν ἐνδοξοῖς εἶ) πρότεινόμενα, ἢ ὅσα
 δόξαι καὶ τὰ τέχνας εἰσὶ τὰς ἀντιφάσεις.
 4 Εἰ γὰρ ἐνδοξον εἶη, ὅτι πᾶσι αὐτῶν εἶ) τῶν ἐ-
 ναντίων ὅτις ἡμῶν. καὶ ὅ ἀπόδειξιν πᾶσι αὐτῶν
 εἶ) τῶν ἐναντίων, ἐνδοξον αὐτὸ φανείη. καὶ εἰ μὲν
 ἀριθμῶν γραμματικῶν εἶ), καὶ αὐλητικῶν
 μῦσας. εἰ δὲ πλείους γραμματικῶν, καὶ αὐλητι-
 κῶν πλείους. πᾶντα γὰρ ὅμοια ἢ συγγρητὰ ταῦ-
 τα εἰσὶ εἶ). 5 Ὁμοίως ὅ καὶ τὰ τοῖς ἐνδοξοῖς
 ἐναντία, καὶ ἀντίφασιν πρότεινόμενα, ἐνδοξοῖς
 * φανείη εἶ). εἰ γὰρ ἐνδοξον, ὅτι δὲ τοῖς φίλοις
 ὅ ποιῶν, ἢ ὅτι δὲ κακῶς ποιῶν, ἐνδοξον. ἐστὶ ὅ
 ἐναντίον μὲν, ὅτι δὲ κακῶς ποιῶν τοῖς φίλοις.

B P Rimum igitur definiatur quid sit
 propositio dialectica, & quid sit pro-
 blema dialecticum. nec enim omnis pro-
 positio, nec omne problema haberi debet
 pro dialectico. nemo enim mentis com-
 pos pro principio sumet, quod nemini vi-
 detur: nec pro quaestione ponet, quod vi-
 detur omnibus, aut plerisque: quoniam hæc
 dubitatione caret, illa verò nemo concessit.
 2 Est autem propositio dialectica,
 interrogatio probabilis aut omnibus, aut
 plerisque, aut sapientibus: atque his vel
 omnibus, vel plurimis, vel nobilissimis, à
 communi opinione non abhorrens: con-
 cesserit enim quisquam, quod videtur sa-
 pientibus, nisi contrarium sit opinionibus
 multorum. 3 Sunt autem propositiones
 dialecticæ etiam ea quæ sunt probabilibus
 similia: necnon contraria iis quæ proba-
 bilia videntur, per contradictionem pro-
 posita: & quæcumque opiniones sunt se-
 cundum artes inuentas. 4 Nam si proba-
 bile sit, eandem esse contrariorum scientiã;
 hoc quoque videbitur probabile, sensum
 eundem esse contrariorum. &, si vnã nu-
 mero grammaticã esse, tibiarum quoque
 artem vnã esse probabile erit; si plures
 grammaticas, etiam tibiarum artes plures.
 hæc enim omnia, similia & eiusdem ge-
 neris videntur esse. 5 Similiter etiam quæ
 probabilibus sunt contraria, per contra-
 dictionem proposita, videbuntur proba-
 bilia. nam si probabile est, oportere de a-
 micis bene mereri; probabile etiam erit,
 non oportere malè mereri: est autem con-
 trarium, oportere malè mereri de amicis;
 per

28. φρίπτι

per contradictionem verò, non oportere malè mereri. Similitérque si oportet de amicis bene mereri, de inimicis nō oportet. est autem hoc quoque per contradictionem contrariorū. contrariorū enim est, oportere de inimicis bene mereri. Itidem dicendum est etiam in aliis. 6 Probabile autem in comparatione videbitur etiam contrarium de contrario. veluti, si de amicis oportet bene mereri, etiam de inimicis oportet malè mereri. Videri autem possit hoc, de amicis bene mereri, esse illi contrarium, de inimicis malè mereri. vtrūm autem re vera ita habeat, necne, in iis quæ de contrariis dicentur, explicabitur. 7 Constat autem, & opiniones, quæcumque sunt secundum artes, esse dialecticas propositiones. concesserit enim quispiam, quæ iis videntur, qui in hisce rebus, de quibus agitur, versati sunt: veluti de rebus medicis ita sentiendum esse admitteret, vt medicus docet: de geometricis, vt geometra. similis est aliorum ratio.

A Ἐπίφασιν δὲ, ὅτι ἕκαστος ποιῆν ὁμοίως ὅ, καὶ εἰ δεῖ τοὺς φίλους ὅ ποιῆν, τοὺς ἐχθροὺς ὅ δεῖ. ἔστι δὲ καὶ τῶν ἑπίφασιν τῶν ἐπιθυμιῶν ὅ γὰρ ἐναντίον ὅστιν, ὅτι δεῖ τοὺς ἐχθροὺς ὅ ποιῆν. ὡσαύτως ὅ ἔστι τῶν ἄλλων.

6 Εἰδοξον δὲ καὶ ἐν τῷ ἀποβολῆ φανῆται ἔστι ἐναντίον ὅτι τῶ ἐναντίου. ὅτι, εἰ τοὺς φίλους δεῖ ὅ ποιῆν, ἔτι τοὺς ἐχθροὺς δεῖ κακῶς φανῆναι δ' αὖ καὶ ἐναντίον ὅ τοὺς φίλους ὅ ποιῆν, ὅ τοὺς ἐχθροὺς κακῶς. πότερον δὲ καὶ κατ' ἀλήθειαν ὅπως ἔχει, ἢ ὅ ἐν τοῖς ὑπο τῶ ἐναντίων λεγόμενοις ῥηθῆσθαι. 7 Δῆλον δ' ὅτι ἔστι ὅσα δοξαὶ καὶ τέχναι εἰσὶ, διαλεκτικὰ καὶ μαθηματικὰ εἰσὶ. θεῖν γὰρ αὖ τις τὰ δοξαῖα τοῖς ὑπο τῶ ὑποθέτων ἐπεσκευασμένοις ὅτι, ὅτι μὴ τῶ ἐπιθυμίας, ὡς ὁ ἰατρὸς ὅτι δὲ τῶ ἐπιθυμίας, ὡς ὁ γεωμέτρης ὁμοίως δὲ καὶ ὅτι τῶ ἄλλων.

De problemate dialectico, & thesi.

Cap. XI.

1 ¶ De problemate. Definitio. 2 Definitionis expositio. 3 Diuisio. 4 Epilogus. 5 ¶ De thesi. Species una. 6 species altera. 7 ¶ Collatio theses & problematis. Distinctio. 8 Sumptio pro eodem. 9 ¶ De quibus problematibus, seu thesibus, sit disputandum.

Problema verò dialecticum, est contemplatio pertinens vel ad electionem & fugam, vel ad veritatem & cognitionem: idque vel per se, vel quia adiumentum affert ad aliud quidpiam eiusmodi: de quo aut neutram in partem sentiunt, aut multi contra ac sapientes, aut sapientes contra ac multi, aut vtrique dissentiunt ipsi inter se. 2 Quorundam enim problematum cognitio utilis est ad eligendum, aut fugendum: veluti, vtrūm voluptas sit bonum necne. Quorundam verò ad cognoscendū dūtaxat: veluti, vtrūm mūdus sit æternus, an non. Quædam autem per se ad neutrum horū valent, ad eorum tamen aliqua conferūt: multa enim sunt, quæ nolumus sui ipsorum causā nota facere, sed aliorū causā, vt per hæc aliud quidpiam notum faciamus. 3 Sunt autem problemata, & ea quorum sunt syllogismi contrarii, (quia dubitationem continent, vtrūm sic se habeant, an secus, propterea quòd in vtriusque partem sunt rationes probabiles,) & ea de quibus rationem nō habemus, cum magna sint & ardua, putantes difficile esse, vt afferatur ratio quamobrem ita sit: veluti, vtrūm mundus sit æternus, an non: nam & quæ eiusmodi sunt, querere aliquis potest. 4 Problemata igitur, & propositiones, ita vtdictum est, definita sunt.

C Πρόβλημα δὲ ὅστιν διαλεκτικόν, θεωρημα ὅ σιμπεῖνον ἢ πρὸς ἀρεσὴν καὶ φυγῶν, ἢ πρὸς ἀλήθειαν καὶ γινῶσιν, ἢ αὐτῶν, ἢ ὡς σιμπερῶν πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τῶ ὑποθέτων ὅτι ὅ, ἢ ὁσδετέρως δοξάζουσιν, ἢ ἐπιθυμίας οἱ πολλοὶ τοῖς σοφοῖς, ἢ οἱ σοφοὶ τοῖς πολλοῖς, ἢ ἕκαστεροι αὐτοῖς ἑαυτοῖς.

2 Ἐνια μὴ γὰρ τῶ προβλημάτων χρησιμὸν εἶδέναι πρὸς τὸ ἐλέσθαι, ἢ φυγεῖν. ὅτι, πότερον ἢ ἡδονὴ ἀγαθόν, ἢ ὅ. ἔνια δὲ πρὸς τὸ εἶδέναι μόνον ὅτι, πότερον ὁ κόσμος αἰδῆς, ἢ ὅ. ἔνια δὲ αὐτὰ μὴ κατ' αὐτὰ, πρὸς ὁσδετέρων τῶ ὑποθέτων σιμπερῶν δὲ ὅτι πρὸς τίνα τῶ τοιούτων πολλὰ μὴ γὰρ αὐτὰ κατ' αὐτὰ ὅ βελῶντα γινῶσιν, ἑτέρων δ' ἐρεκα, ὅπως ἀφ' ὑποθέτων ἄλλο τι γινῶσιν.

3 Ἐστὶ ὅ προβλήματα, ἔων ἐναντίοι εἰσὶν καὶ ὡς εἰσὶν οἱ συλλογισμοί, (ἀπειρῶν γὰρ ἔχει, πότερον ὅπως ἔχει, ἢ ὅ ὅπως, ἀφ' ὅ πρὸς ἀμφοτέρων εἰ) ὅπως πιθανοῖς, ἔπει ὡς ὅτι μὴ ἔχοντες ὄντων μεγάλων χαλεπὸν οἰόμενοι εἰ) τὸ ἀφ' ὅ ἀποδοῦναι ὅτι, πότερον ὁ κόσμος αἰδῆς, ἢ ὅ. καὶ γὰρ τῶ ὑποθέτων, ζητησέν αὖ τις.

4 Τὰ μὴ οὖν προβλήματα, ἔαι πρὸς τῶ πρὸς τῶ κατὰ τῶ εἶρησθαι, διωρεῖσθαι.

CAP. IX.

γρ. αἰ.

καὶ ὡς εἰσὶν ὡσαύτως πρὸς ἀμφοτέρων ἢ ὅ.

5 Θεσις δὲ ἐστὶν ὑπόληψις ὑπὸ ἀδόξου ἢ γινω-
 εῖμων ἡρώδου καὶ φιλοσοφίᾳ. οἷον, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀν-
 πλέγην, καθάπερ ἔφη Ἀντισθένης. καὶ ὅτι πᾶντα
 κινεῖται, καθάπερ ἔφη Ἡρακλείδης. καὶ ὅτι ἐν τῷ ὄν, καθά-
 περ Μελισσὸς φησι. τὸ γὰρ τῆς τυραντοῦς εἰσαγία
 ταῖς δόξαις ἀποφάσμα μὲν φρονήσιν, ἀντιθέ-
 ται δὲ ἐστὶν. 6 Ἡ περὶ ὧν λόγων ἐξήμερον * ἐν ἀντιθέ-
 ταις δόξαις. οἷον, ὅτι ἔστι πᾶν τὸ ὄν, ἢ τοὶ ἡρόδοτος
 ἐστὶν, καὶ αἰδῶν, καθάπερ οἱ σοφιστὰς φασί. μου-
 σικὸν γὰρ ὄντα, γραμματικὸν εἶναι, ἢ τε ἡρόδοτος,
 ἢ τε αἰδῶν ὄντα. τῆσδε γὰρ, εἰ καὶ ἡνι μὴ δοκεῖ, δό-
 ξηεν αὐτὸ ἀφ' ὅτου λόγων ἔχον πιθανόν.
 7 Ἐστὶ μὲν οὖν καὶ ἡ θέσις, πρὸς βλῆμα. ἢ πᾶν
 δὲ πρὸς βλῆμα, θέσις. ὅτι ἐστὶ ἐνια τῶν πρὸς βλῆ-
 μάτων τριῶν ἐστὶ, περὶ ὧν ὁδοτέρως δόξα-
 ζόμεν. * ὅτι δὲ ἐστὶ ἐκ τῆς θέσις πρὸς βλῆμα, δὴ-
 λον. ἀνάγκη γὰρ ἐκ τῶν εἰρημίων, καὶ τοῖς
 πολλοῖς τοῖς σοφοῖς περὶ τῶν θέσιν ἀμφισβη-
 τεῖν, καὶ ὁποτέρουσι αὐτοῖς. ὅτι ὑπόλη-
 ψις τίς ὑπὸ ἀδόξου καὶ θέσις ἐστὶ. 8 Σχεδὸν δὲ
 νῦν πᾶντα τὰ * ἀφελκτικὰ πρὸς βλῆμα
 θέσις καλεῖται. ἀφαιρέτω δὲ μηδὲν, ὁ-
 πως οὖν λεγόμενον. ἢ γὰρ ὀνοματοποιήσασιν βου-
 λόμενοι, διείλετο ἕτως αὐτὰ. ἀλλ' ἵνα μὴ λαν-
 θάνωσιν ἡμᾶς, τίνες αὐτῶν τυγχάνουσιν ἔσασιν
 αἱ ἀφαιρέσις. 9 Οὐδεὶς ὅτι πᾶν πρὸς βλῆμα,
 ὁδοτέρως πᾶσιν θέσιν ὁπισθοπέειν. ἀλλ' ἵνα ἀπορή-
 σεν αὐτὸ τίς τῶν λόγων δεόμενον, καὶ μὴ κολά-
 σεως, καὶ ἀσθένειας. οἱ μὲν γὰρ ἀπορροῦτες,
 πότερον δεῖ τρεῖς θεοὶ ἢ μὲν καὶ τρεῖς γυνεῖς. ἀ-
 γαπᾶν, καὶ ἢ, κολάσεως δεόμενοι. οἱ δὲ, πότερον
 καὶ χιὼν λευκή, καὶ ἢ, ἀσθένειας.
 10 Οὐδεὶς δὲ ὧν σὺν ἕντι καὶ ἀπόδειξις, ὁδο-
 τῶν λείον πόρρω. τὰ μὲν γὰρ, οὐκ ἔχει ἀποδείξασιν.
 τὰ δὲ, πλείον καὶ καὶ γυμναστικῶν.

γρ. οὐδὲν ἐστὶν

καὶ οὐδὲν ἐστὶ
τὸ πρὸς βλῆμα
καὶ ἡ θέσις,
δὴ λον.

γρ. τὰ τὸ ἢ
λεκτικῶς
πρ.

A 5 Thesis autem est præter omnium opinio-
 nem sententia alicuius nobilis philosophi.
 voluri, non posse contradici, ut dicebat
 Antisthenes; aut omnia moveri, secundum
 Heraclitum: aut quodcumque est, esse unum, ut
 ait Melissus. nam cuiusvis contraria opi-
 nionibus pronuntiatis rationem habere,
 amentia est. 6 Vel thesis est sententia de his
 quorum rationem habemus, cum sint opinionibus
 contraria: veluti non omne quod est,
 aut esse factum aut æternum, sicut sophistæ
 inquirunt. nam qui est musicus, est gram-
 maticus, cum nec factus, nec æternus sit. hoc
 enim etsi alicui non videtur, tamen videri
 possit, quia rationem habet ad persuadendum
 idoneam. 7 Ergo & thesis est proble-
 ma: non omne autem problema est thesis.
 nam quædam problemata sunt eiusmodi,
 ut de eis in neutram partem sentiamus.
 Quod autem thesis quoque sit problema,
 manifestum est. necesse enim est ex iis que
 dicta fuerunt, aut multos cum sapientibus
 de thesi contendere, aut utrosque inter se:
 quoniam thesis est sententia quædam præ-
 ter opinionem. 8 Sed ferè nunc omnia dia-
 lectica problemata, vocantur theses. Cō-
 cedatur autem, nihil referte quocumque
 modo dicatur. non enim quia velimus no-
 mina condere, ideo hæc ita divisimus: sed
 ne nos lateat quæ sint horum differentia.
 9 Nec verò oportet omne problema aut
 omnem thesim in quaestionem reuocare:
 sed eam de qua dubitare quispiam possit
 egens rationis, non ratione, aut sensus. nam
 qui ambigunt, utrum oporteat Deos co-
 lere, & parietes diligere, necne, rationem;
 qui verò dubitant, utrum nix sit alba, necne,
 sensu indigent. 10 Nec igitur de his dis-
 ciptare oportet, quorum in promptu est de-
 monstratio, nec quorum est nimis remo-
 ta: quoniam illa non habent dubitatio-
 nem: hæc verò maiorem habent, quam
 gymnasticæ conueniat.

B

C

De speciebus ratiocinationum.

Cap. XI.

1 Scorpus & nexus. 2 Diuisio in syllogismum & inductionem. 3 Quid sit syllogismus. 4 Quid sit inductio. 5 Collatio syllogismi & inductionis.

C. K.

Δ Ιωρισμένων δὲ τούτων, καὶ διελείψασθαι
 τῶν λόγων εἶδη τῶν ἀφελκτικῶν.
 1 Ἐστὶ ὅτι μὲν, ἐπαγωγή. τὸ ὅτι, συλλογισμός.
 2 Καὶ συλλογισμὸς μὲν τὸ ἐστὶν, εἴρηται πρὸς
 πρῶτον. 4 Ἐπαγωγή ὅτι καὶ ἀπὸ τῶν καθέκαστα
 ὅτι καὶ καθόλου ἐφοδοῦσιν. οἷον, εἰ ἐστὶ κυβερνήτης ὁ
 ὁπιστάμωρος, καὶ τίς, καὶ ἡνιόχος. καὶ ὅλως ἐστὶν
 ὁ ὁπιστάμωρος πρὸς ἕκαστον ἀείστος.

D H Is autem definitis, distinguere o-
 portet & explicare quot sint rationum
 dialecticarum species. 2 Est autem unum,
 inductio: alterum, syllogismus. Ac syl-
 logismus quidem quid sit, dictum antea
 fuit. 4 Inductio verò est progressio à sin-
 gularibus ad vniuersale. veluti si sciens
 gubernator, est optimus, necnon aurigæ
 omnino etiam & vniuersaliter sciens in
 quaque re est optimus.

Est autem inductio instrumentum aptius ad persuadendum, & apertius, & secundum sensum notius, & multis commune: syllogismus vero instrumentum maiori viurgens, & aduersus eos qui sunt ad contradicendum apti, efficacius.

Α 5 Εστὶ δὲ ἢ μὲν ἐπαγωγὴ, * πιθανώτερον καὶ ἀφ' ἑστέρον, ἢ καὶ πλεῖν ἀδοξασιν γνωριμώτερον, ἢ τοῖς πολλοῖς κρινόν. ὁ δὲ συλλογισμὸς, * βιασιώτερος, καὶ πρὸς τοὺς ἀπίστοιχοὺς ἐνεργέτερος.

γρ. πιθανώ-
τερον, ἢ σα-
φειότερον, ἢ
γνωριμώ-
τερον,
γρ. βιασιώ-
τερον
πρὸς

De instrumentis inuentionis.

Cap. XIII.

1 Enumeratio. 2 Omnia quodammodo reduci ad unum membrum.

Genera igitur de quibus & ex quibus rationes fiunt, ut paulò antè dictum fuit, definita sunt. Instrumenta vero, per quæ nobis copia suppetet syllogismorum & inductionum, quatuor sunt. vnum est, propositiones sumere: secundum, quot modis quidque dicatur, posse distinguere: tertium, differentias inuenire: quartum, similitudinis consideratio.

2 Sed & horum tria sunt quodammodo, propositiones. licet enim secundum vnum quodque eorum facere propositionem. veluti, eligendum esse, quod est honestum, vel quod est iucundum, vel quod est vtile. & , differre sensum à scientia: quòd qui hanc amisit, potest iterum accipere: illum verò non potest. item, quam rationem habet salubre ad sanitatem, eandem habere quod firmam corporis constitutionem efficit, ad firmam constitutionem. est autem prima propositio, ducta ab iis quæ multis modis dicuntur; secunda à differentiis, tertia à similibus.

Β ΤΑ μὲν οὖν γρη, καὶ ὧν τε οἱ λόγοι, καὶ ἔξ ὧν, καθάπερ ἐμπαροῦσθαι εἴρηται, διωραῖσθαι. τὰ δὲ ὄργανα, δι' ὧν ὑπορήσονται τῶν συλλογισμῶν, καὶ τῶν ἐπαγωγῶν, ἔστι τέτταρα. ἐν μὲν, ὅ τ' αἰσθητῶν λαβόν. δεύτερον δὲ, ὅ ποσαχῶς ἕκαστον λέγεσθαι, διωραῖσθαι διελθόν. τρίτον, ὅ τ' ἀφ' ἑστέρον ἄλλοθεν. τέταρτον δὲ, ἢ τῶν ὁμοίων σκέψιν. 2 Εστὶ δὲ ἑσπὸν πῖνα καὶ τὰ τετρία τούτων, παρὰ τῶν. ἐστὶ γὰρ καθ' ἕκαστον αὐτῶν ποιῆσαι πρῶτασιν. οἷον, ὅτι ἀρετόν ἐστὶ τὸ καλόν, ἢ τὸ ἡδύ, ἢ τὸ συμφέρον. καὶ ὅτι ἀφ' ἑστέρον ἀδοξασιν ἐπισημῶν. πᾶσι πλεῖν μὲν * ἀποβαλόντι, διωραῖσθαι εἰς πάλιν λαβόν. πλεῖν δὲ, ἀδιωραῖσθαι. καὶ ὅτι ὁμοίως ἔχει τὸ ὑγιγνόν πρὸς ὑγιγνῶν, ἢ τὸ ὑγιγνῶν πρὸς ὑγιγνῶν. ἐστὶ γὰρ ἢ μὲν πρῶτη πρῶτασιν, ἀπὸ * τῶν πολλαχῶς λέγουμένων ἢ ὁμοίων, ἀπὸ τῶν ἀφ' ἑστέρον. ἢ δὲ τρίτη, ἀπὸ τῶν ὁμοίων.

CAP. xiii
καὶ ἀποβαλόν-
τι
γρ. τὸ πῖνα
λεγομένων

De propositionibus sumendis.

XIV.

1 De probabilibus, & iis quæ sunt contraria probabilibus, & iis quæ præceptis alicuius artis congruunt. 2 De his quæ sunt similia probabilibus. 3 De iis quæ in omnibus aut plerisque vera sunt. 4 De sermonibus scriptis. 5 De promptuario scribendo. 6 Diuisio in propositiones ethicas, physicas, & logicas. 7 & quomodo circa has versetur philosophus, vel dialecticus. 8 De vniuersalibus, & particularibus. 9 Epilogus.

Propositiones igitur tot modis sunt eligendæ, quot modi positi sunt in definitione propositionis: adeo ut vel omnium opiniones seligamus, vel plurimorum, vel sapientum: atque horum vel omnium, vel plurimorum, vel nobilissimorum: vel etiam contrarias his quæ videntur: & opiniones illas quæ secundum artem quamprimum sunt. Oportet autem contrarias his quæ videntur, proponere secundum contradictionem, ut supra dictum fuit.

2 Vtile etiam est eas efficere eligendo non solum eas quæ sunt probabiles, Tom. I.

Δ ΤΑΣ μὲν οὖν παρὰ τῶν ἐκλεκτέων, ὅσα καὶ διωραῖσθαι καὶ * παρὰ τῶν πρῶτων δόξας παρὰ τῶν ἑστέρον, ἢ τῶν πλείων, ἢ τῶν ἑστέρον, καὶ τούτων, ἢ πρῶτων, ἢ τῶν πλείων, ἢ τῶν γνωριμωτάτων. ἢ καὶ τῶν ἐναντίας τῶν φαινομένων. καὶ ὅσα δόξαι καὶ πλεῖν τεχνῶν εἰσὶ. δεῖ γὰρ παρὰ τῶν ἐναντίας τῶν φαινομένων, καὶ ἀπίστασιν, καθάπερ εἴρηται πρῶτερον. 2 Χρήσιμον δὲ, καὶ ὅ ποιῶν * αὐτῶν ἐν ὧν ἐκλέγαν μὴ μόνον τῶν ὅσας ἐσθ' ὁδοῖς,

CAP. xiiii
καὶ παρὰ τῶν
πρῶτων
γρ. ἀπίσ-
τασιν

ἀλλὰ καὶ τὰς ὁμοίας αὐταῖς· οἷον, ὅτι τῶν εἰσ-
 ἰών ἐν αὐτῇ αἰσθησί, καὶ γὰρ ἢ ὅπτισημῶν καὶ ὅτι
 ὄρα μὲν, εἰςδεχόμενοι τι καὶ οὐκ ἐκπέμποντες·
 ἔτι γὰρ καὶ ὅπτι τῶν ἄλλων αἰσθησέων ὡσαύτως. ἀ-
 κούομεν τε γὰρ εἰςδεχόμενοι τι καὶ οὐκ ἐκπέμ-
 ποντες, ἔτι γὰρ ὀσμέμεθα, καὶ ὀσμώμεθα ὡσαύτως.
 ὁμοίως δὲ καὶ ὅπτι τῶν ἄλλων.

3 Ἐπὶ ὅσα ὅπτι πρῶτων ἐν τῶν πλείων φαίνε-
 ται, λιπτόνως ἄρχῶν, καὶ δοκούσθαι γέσιν. Ἰ-
 θείας γὰρ οἱ μὴ σίμωσαντες, ὅπτι πίνος ὄχ οὐ-
 τως ἔχῃν. 4 Ἐκλέγειν δὲ γρη καὶ ἐκ τῶν γε-
 γραμμένων λόγων.

γρ. ὅπτι εἰ.

5 Τὰς δὲ ἀφ' ἑαυτῶν ποιῆσαι * ὡς ἐκά-
 στου ἡμῶν ὑποτίθεντας χωρὶς, οἷον ὡς ἀγαθού,
 ἢ ὡς ζώου καὶ ὡς ἀγαθού πρῶτος, ἄρξά-
 μῶν ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν. Παρασημαίνεσθαι δὲ καὶ
 τὰς ἐκαστῶν δόξας, οἷον ὅτι Ἐμπεδοκλῆς τέτα-
 ρά φησι τῶν σωμάτων στοιχεῖα εἶναι. γένη γὰρ ἀπὸ τῶν
 ὅσων πίνος εἰρημῶν εἰς δόξας.

6 Ἐστὶ δὲ (ὡς τύπω περιλαβόν) τῶν περιτά-
 σεων ἔτι περιβλημῶν μέρη τετα. αἱ μὲν γὰρ,
 ἢ ἠθικῶν περιτάσεις εἰσὶν αἱ δὲ, φυσικῶν αἱ δὲ, λο-
 γικῶν. ἢ ἠθικῶν μὲν οὖν αἱ τοιαῦται οἷον, πότερον δὲ
 τοῖς γινέσθαι μάλλον * πειθαρχεῖν, ἢ τοῖς νόμοις,
 εἶναι ἀφ' ἑαυτῶν. λογικῶν δὲ, οἷον, πότερον τῶν
 εἰσῆμῶν * ἐν αὐτῇ ὅπτισημῶν ἢ οὐ. φυσικῶν δὲ,
 οἷον, πότερον ὁ κόσμος αἰθέρας, ἢ ὅσων ὁμοίως ἢ καὶ
 τὰ περιβλήματα ὁποῖα εἰ ἐκαστῶν τῶν περι-
 ρημῶν, ὀσμῶν μὲν οὐκ ἐπιπέτες ἀποδοῦναι
 ὡς αὐτῶν. τῆ δὲ ἀφ' ἑαυτῶν ἐπαγωγῆς σίμωσις
 πειρατέον γινέσθαι ἐκαστῶν αὐτῶν, καὶ τὰ περι-
 ρημῶν ὡς δειγμάτων ὅπτισημῶν.

γρ. πίνος

γρ. μία εἶ.

7 Πρὸς μὲν οὖν φιλοσοφίαν, κατ' ἀλήθειαν
 ὡς αὐτῶν περιγραμμάτων. ἀφ' ἑαυτῶν
 δὲ, πρὸς δόξας.

8 Ἀκρίβειον δὲ, ὅτι μάλιστα καὶ ὅλα πάσας τὰς
 περιτάσεις καὶ τὴν μίαν, πολλὰς ποιητέον. οἷον, ὅτι
 τῶν ἀντικειμένων ἐν αὐτῇ ὅπτισημῶν· εἶθ' ὅτι τῶν
 ὁσμῶν, καὶ ὅτι τῶν πρὸς τῆ αὐτῶν δὲ ἔσπον
 ἔτι αὐτῶν πάλιν διαρετέον, ἕως αὐτῶν εἰς δέχεται
 διαρετέον. οἷον, ὅτι ἀγαθού καὶ καχοῦ, καὶ λευκοῦ, καὶ
 μῆλανος, καὶ ψυχροῦ καὶ θερμοῦ. ὁμοίως δὲ καὶ ὅπτι
 τῶν ἄλλων.

γρ. περι-
 σῆσι
 γρ. τὰ εἰρη-
 σῆσι.

9 Γεεὶ μὲν οὖν * περιτάσεως ἰσθμῶν * τὰ
 περιεξημῶν.

A sed etiam eas quæ sunt his similes : veluti
 contrariorum eundem esse sensum, quia
 est eadem scientia: & nos videre recipien-
 tes quidpiam, non emittentes : quia in a-
 liis quoque sensibus itidem se res habet.
 audimus enim recipientes quidpiam,
 non emittentes : atque eodem modo gu-
 stamus, & olfacimus. Similis est aliorum
 ratio.

3 Præterea quæcumque in omnibus
 aut plurimis apparent, sumenda sunt
 quasi principia, & probabiles theses. hæc
 enim concedunt, qui non vident aliqua
 in re non ita habere.

B 4 Eligere etiam oportet ex sermoni-
 bus scriptis.

5 Descriptiones autem faciendæ sunt
 de quoque genere separatim supposito,
 veluti de bono, vel de animali : de bono
 (inquam) omni, incipiendo à questione
 quid est. Annotandæ autem sunt & sin-
 gulorum opiniones, veluti Empedocle-
 m dicere quatuor esse corporum ele-
 menta. facile enim quispiam concesserit,
 quod à claro aliquo philosopho dictum est.

C 6 Sunt autem (ut typo complectar)
 propositionum & problematum partes
 tres. nam aliæ propositiones sunt ethicæ,
 aliæ physicæ, aliæ logicæ. Ethicæ sunt e-
 iusmodi, veluti, vtrum oporteat parenti-
 bus parere potius quam legibus, si discre-
 pent : Logicæ autem, veluti, vtrum con-
 trariorum sit eadem scientia, an non : Phy-
 sicæ verò, veluti, sine mundus æternus,
 necne. Similis est ratio problematum.
 Quales autem sint singulæ quas dixi, defi-
 nitione explicare non facile est : sed eâ
 quæ est per inductionem consuetudine
 nitendum est, ut earum quæque notæ
 fiant, ad prædicta exempla respiciendo.

D 7 Quod igitur ad philosophiam attinet,
 secundum veritatem de his tractandum
 est : dialecticè verò ad opinionem & pro-
 babilitatem omnis disputatio dirigi debet.

E 8 Omnes porrò propositiones su-
 mendæ sunt quàm maximè vniuersales:
 & ex vna multæ fieri debent : veluti, op-
 positiorum eandem esse scientiam : dein-
 de esse eandem contrariorum, & eandem
 relatorum. Eodem modo & hæc rursus
 diuidi debent, quamdiu possunt diuidi:
 veluti eandem esse scientiam boni & mali:
 necnon albi & nigri, item frigidi & cali-
 di. Similiter fieri debet etiam in aliis.

9 De propositionibus igitur suffi-
 ciant quæ iam dicta sunt.

De iis quæ multifariam dicuntur, distinguendis.

Cap. XV.

1 Quomodo explicanda sit homonymia. 2 Quibus ex locis cognoscitur an sit verbum homonymum. 3 Ab homonymia contrarij, quod etiam nomine distinguitur, 4 vel non distinguitur. 5 A contrario & defectu contrarij. 6 A medio & defectu medij. A diuersitate mediorum. 7 A numero mediorum, 8 A contradicentibus. 9 A priuatione & habitu. 10 A casibus. 11 A genere remoto. 12 A generibus contrariorum. 14 A definitione compositi: 15 quæ expēdenda est, vt intelligatur an sit homonymia. 16 A comparatione. 17 A diuersitate generum, quorum sunt differentia. 18 A differentiis. A differentia & specie. 20 Epilogus.

Quot modis autem quodque dicatur, ita tractandum est, vt non solum quæ alio atque alio modo dicuntur, sed etiam rationes eorum explicare conemur. exempli gratiâ, non solum explicari debet, alio modo bonum dici iustitiam, & fortitudinem: alio modo, quod ad firmam corporis constitutionem, & quod ad fanitatem efficiendam valet: sed etiam ea dici bona, quia cuiusdammodi sunt: hæc verò, quia sunt alicuius effectiua, non quòd ipsa cuiusdammodi sint. Itidemq; in aliis intelligi debet. 2 Vtrum autem specie multis modis, an vno modo quidpiã dicatur, ex his videndum est. 3 Primũ cõsiderare oportet, an contrariũ multis modis dicatur, siue specie, siue etiam nomine distinguatur. quædã enim illico etiã nominibus differunt. Veluti acuto, in voce cõtrariũ est graue, in magnitudine obtusum. cõstat igitur cõtrarium acuto multis modis dici. quòd si hoc, etiã acutum dicitur multis modis: contrariũ enim horũ vtriq; oppositum, aliud atque aliud erit: quia non idẽ acutũ, erit obtuso & graui contrariũ: atqui vtrique acutũ est contrariũ. Rursũ graui, in voce contrariũ est acutũ, in magnitudine leue. quocirca graue multis modis dicitur, quandoquidem etiam contrarium. Similiter pulchro quod est in animali, contrarium est turpe: ei verò quod est in domo, vitiosum. quare pulchrum est verbum homonymum. 4 In quibusdam autem contrariis nulla est nominum differentia, sed specie statim apparet in eis differentia: vt in candido, & fusco. vox enim candida & fusca dicitur: similiter & color. nominibus igitur non differunt, sed specie statim apparet in eis differentia. non enim simili ratione color candidus dicitur, & vox candida. hoc autem patet etiã ex sēsu. corũ enim quæ sunt eadem specie, idẽ est sensus: candidũ verò, quod in voce, & quod in colore est, non eodem sensu iudicamus, sed alterum visu, alterum auditu. Similiter autem & acutum & obtusum in saporibus & in magnitudinibus, non eodem sensu iudicantur: sed alterum tactu, alterum gustu.

Tom. I.

ΤΟ δὲ ποσαχῶς, πραγματούτεον μὴ μόνον ὅσα λέγεται καθ' ἕτερον ἔσπον, ἀλλὰ καὶ τοὺς λόγους αὐτῶν πειρατέον ἀποδιδοῖναι. οἷον, μὴ μόνον ὅτι ἀγαθὸν καθ' ἕτερον μὲν ἔσπον, λέγεται δικαιοσύνη καὶ αἰδρία, ἀεκτικὸν δὲ καὶ ὑγιανὸν καθ' ἕτερον. ἀλλ' ὅτι καὶ τὰ μὲν, ὡς αὐτὰ ποιά τινὰ εἶναι. τὰ δὲ, τὰ ποιητικὰ ἕνος, καὶ ὡς ποιά αὐτὰ ἕνα εἶναι. ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. 2 Πότερον δὲ πολλαχῶς, ἕμοιαχῶς ὡς εἶδη λέγεται, ἀφ' ἑνὸς δὲ θεωρητέον. 3 Πρῶτον μὲν ὅτι τῶν ἐναντίων σκοπεῖν, εἰ πολλαχῶς λέγεται, εἰ ἄν τε τὰ εἶδει, εἰ ἄν τε καὶ τὰ ὀνόματι ἀμφωνή. ἐνια γὰρ ὁμοῦ καὶ τοῖς ὀνόμασιν ἕτερα ἔστιν. οἷον τὰ ὄξυς, ἐν φωνῇ μὲν ἐναντίον, τὸ βαρὺ. ἐν ὄγκῳ ἢ, τὸ ἀμβλύ. δῆλον οὖν ὅτι τὸ ἐναντίον ὡς ὄξυς, πολλαχῶς λέγεται. εἰ ἢ τῶν τοῦ καὶ τὸ ὄξυ. καθ' ἕκαστερον γὰρ τούτων ἕτερον ἔσται τὸ ἐναντίον. ὃ γὰρ τὸ αὐτὸ ὄξυ ἔσται ὡς ἀμβλὺς ἢ βαρὺ ἐναντίον, ἕκαστερον δὲ τὸ ὄξυ ἐναντίον. πάλιν ὡς βαρὺ, ἐν φωνῇ μὲν ἐναντίον τὸ ὄξυ. ἐν ὄγκῳ δὲ, τὸ κοῦφον. ὡς πολλαχῶς τὸ βαρὺ λέγεται, ὅτι ἢ ἢ τὸ ἐναντίον. ὁμοίως δὲ ἢ ὡς καλῶ, τὰ μὲν ὅτι τῶν ζῶν, τὸ ἀγρόν. τὰ δὲ ὅτι τῆς οἰκίας, τὸ μορθηρόν. ὡς ὁμοῦ μὲν τὸ καλόν. 4 Ἐπὶ ἐπίων δὲ τοῖς μὲν ὀνόμασιν οὐδαμῶς ἀμφωνή, ὡς δὲ εἶδει καταδηλὸς ἐν αὐτοῖς ὁμοῦ καὶ ἕτερον ἔστιν οἷον ὅτι τῶν λευκῶν, καὶ τῶν μέλανος. φωνῇ γὰρ λευκὴ καὶ μέλαινα λέγεται ὁμοῦ καὶ τὸ χρώμα. τοῖς μὲν οὖν ὀνόμασιν ὁμοῦ ἀμφωνή. τὰ ἢ εἶδει καταδηλὸς ἐν αὐτοῖς ὁμοῦ καὶ ἕτερον ἔστιν ὡς ὁμοῦ καὶ τὸ χρώμα λευκὸν λέγεται, καὶ ἢ φωνῇ. δῆλον δὲ τῶν καὶ ἀφ' ἑνὸς τῆς ἀποθεώσεως. τῶν γὰρ αὐτῶν τὰ εἶδη, ἢ αὐτῆ ἀποθεώσεως. τὸ δὲ λευκὸν τὸ ὅτι τῆς φωνῆς, ἢ ὅτι τῆς χρώματος, ὃ τῆ αὐτῆ ἀποθεώσεως κρίνομεν. ἀλλὰ τὸ μὲν, ὡς τὸ δ' ἀκοή ὁμοῦ καὶ τὸ ὄξυ ἢ τὸ ἀμβλύ, ἐν χυμοῖς καὶ ἐν ὄγκοις. ἀλλὰ τὸ μὲν, ἀφ' ἑνὸς τὸ δὲ, γὰρ ὡς.

Cap. xiii

ὁμοῦ καὶ ἕτερον

Z iij

ὅθεν γὰρ ταῦτα ἀμφω τῶν ὀνόμασιν, ὅτι ἂν
 ἀπὸ αὐτῶν, ὅτι ἂν ἐπὶ τῶν ἐναντίων ἀμβλῦν γὰρ
 καὶ τὸ ἐναντίον ἐκατέρω. 5 Ἐπί, εἰ τὰ μὲν
 ἔστι τι ἐναντίον, τὰ δ' ἀπλῶς μηδέν· οἷον, τῆ
 μὲν ἀπὸ τῆς πίνης ἡδονῆ, ἡ ἀπὸ τῆς διψῆς λύπη
 ἐναντίον τῆ δ' ἀπὸ τῆς θερμότητος ὅτι ἡ ἀψυχοῦς
 τῆ πλῆθος ἀσύμμετρος, ὅθεν ὡς * πλεονα-
 χῶς ἡ ἡδονὴ λέγεται. καὶ ὅ μὲν καὶ πλεονα-
 χῶς ἀφαιρέσει, τὸ μίσειν, ἐναντίον τὰ δὲ καὶ
 πλεοναχῶς ἐργάζαν, ὅθεν δὴλον οὖν ὅτι
 τὸ φιλεῖν ὁμόνυμον. 6 Ἐπί καὶ ἐπὶ τῶν ἀνά-
 μέσον, εἰ * τῶν μὲν ἔστι ἡ ἀνά μέσον, τῶν δὲ
 μηδέν. ἢ εἰ ἀμφοῖν μὲν ἔστι, μὴ ταῦτ' ὅθεν οἷον,
 λευκὸν, ἔ μέλανος, ἐν χρώμασι μὲν τὸ φαιόν,
 ἐν φωτὶ δὲ ὅθεν. ἢ εἰ ἀφ' ὅ σωματικῶν, κατὰ
 τὰ ἕνδρα φασί, ἄμφω φωνῶν ἀνά μέσον (εἰ),
 ὡς ὁμόνυμον τὸ λευκὸν ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μέ-
 λανον. 7 Ἐπί, εἰ τῶν μὲν, πλείω τὰ ἀνά μέσον·
 τῶν δὲ, ἐν κατὰ τὰ ἐπὶ τῆς λευκοῦ, καὶ μέλανος.
 ὅτι μὲν γὰρ τῶν χρωμάτων, πολλὰ τὰ ἀνά μέ-
 στον. ὅτι δὲ τῆς φωνῆς, ἐν τῷ σωματικῷ.
 8 Πάλιν ὅτι τὰ κατὰ ἀντίφασιν ἀντίκειμε-
 νον σχεπεῖν, εἰ πλεοναχῶς λέγεται. εἰ γὰρ τὸ
 πλεοναχῶς λέγεται, ἔ τὸ ταῦτα ἀντίκειμενον
 πλεοναχῶς ῥηθῆσεται. οἷον, τὸ μὴ βλέπειν,
 πλεοναχῶς λέγεται· ἐν μὲν, τὸ μὴ ἔχειν ὄψιν
 ἕτερον δὲ, τὸ μὴ ἐνεργεῖν τῆ ὄψι. εἰ δὲ τὸ
 πλεοναχῶς λέγεται. ἀναγκασίον καὶ τὸ βλέπειν,
 πλεοναχῶς λέγεται· ἐκατέρω γὰρ * ὅ μὴ
 βλέπειν, ἀντίκειται τῷ οἷον, ὅ μὲν μὴ ἔχειν ὄψιν,
 ὅ δὲ μὴ ἐνεργεῖν τῆ ὄψι, τὸ ἐνεργεῖν.
 9 Ἐπί, ὅτι τῶν καὶ φέρησιν καὶ ἔξιν λεγόμενων,
 ὅτι σχεπεῖν. εἰ γὰρ ἄλλοτερον πλεοναχῶς λέγε-
 ται, ἔ τὸ λοιπὸν οἷον, εἰ τὸ ἀσθενεῖσθαι πλεονα-
 χῶς λέγεται, κατὰ τε πλεοναχῶς καὶ τὸ σῶμα.
 καὶ τὸ ἀσθενεῖσθαι οἷον, πλεοναχῶς ῥηθῆσεται, κα-
 τὰ τε πλεοναχῶς, ἔ καὶ τὸ σῶμα. ὅτι δὲ καὶ
 φέρησιν ἔ ἔξιν ἀντίκειται τὰ νῦν λεγόμενα, δὴ-
 λον ὅτι πέφυκεν ἐκατέρω τῶν ἀσθενεῖσθαι ἔξιν
 τὰ ζῶα, καὶ καὶ πλεοναχῶς, καὶ καὶ τὸ σῶ-
 μα.
 10 Ἐπί δὲ ὅτι τῶν πτώσεων ὅτι σχεπεῖν. εἰ
 γὰρ καὶ δίχως, πλεοναχῶς λέγεται· καὶ τὸ
 δίχως, πλεοναχῶς ῥηθῆσεται· κατὰ ἐκατέ-
 ρον γὰρ * τῶν δίχως ἔστι δίχως. οἷον, εἰ τὸ δι-
 χῶς λέγεται, τὸ τε καὶ πλεοναχῶς ἡ γνώμην κρι-
 ναί, καὶ τὸ ὡς δεῖ ὁμοίως καὶ τὸ δίχως· ὡσαύ-
 τως δὲ καὶ εἰ τὸ ὑμῖν πλεοναχῶς λέγε-
 ται, καὶ τὸ ὑμῖν πλεοναχῶς ῥηθῆσεται.

πλεοναχῶς

γρ. τῶν μὲν & ποικιλία γρ. χρώματι

γρ. τὸ μὴ βλ.

χ. τὸ δίχως

hæc enim nominibus non discrepāt: quia
 nec in ipsis est hæc differentia, nec in contra-
 riiis, obtusū enim dicitur, quod est contra-
 riū utriusque. 5 Præterea videndū est, sitne al-
 teri aliquid contrariū, alteri nihil omnino.
 Veluti voluptati quæ ex potu percipitur,
 contrarius est dolor qui ex siti oritur: ei ve-
 rò voluptati quam ex eo capimus quod in-
 telligimus non esse cōmunem mensuram
 dimetientis & lateris, nihil est contrarium:
 quare multis modis voluptas dicitur. Itē
 verbo Amare, secūdū animū accepto, con-
 trariū est Odisse: at secūdū corporalem a-
 ctionē accepto, nihil est contrariū. unde cō-
 stat, verbū Amare esse homonymū. 6 Præ-
 terea spectari debent etiam media: nempe an
 quorūdam sit aliquod mediū, aliorū verò
 nihil. vel, an sic quidem amborū mediū,
 non tamen idem: ut inter candidū & fuscū,
 in colorib⁹ pallidū, in voce verò nihil
 est interiectū: nisi fortè raucū sit interiectū,
 sicut quidā aiunt raucā vocē mediā esse;
 quare homonyma sunt candidū & fuscū.
 7 Præterea videndū est, an aliorum plura
 media sint, aliorum vnum: ut in candido
 & fusco intelligere licet. in coloribus enim
 multa sunt media: in voce verò vnum,
 nempe raucum. 8 Item in eo quod secun-
 dū contradictionem opponitur, consi-
 derandum est an multis modis dicatur;
 etenim si hoc multis modis dicatur, e-
 tiam ei oppositum multis modis dicetur.
 veluti non cernere, multis modis dicatur:
 vno, nō habere facultatem vidēdi: altero
 nō vti facultate vidēdi: quod si hoc mul-
 tis modis dicatur; necesse est vt etiā cerne-
 re, multis modis dicatur: utriq; enī signi-
 ficationi verbi non cernere opponitur ali-
 quid: veluti illi, non habere facultatē vi-
 dēdi, opponitur habere: huic verò non vti
 facultate vidēdi, opponitur vti. 9 Præter-
 ea in his quæ secūdū priuationē & habi-
 tum dicuntur, considerare oportet; nam si
 vnum multis modis dicatur, etiam alterū,
 veluti si sentire multis modis dicatur, id
 est secūdū animam, & secūdū cor-
 pus: etiā sensu carere, dicetur multis mo-
 dis, id est, & secūdū animam & secun-
 dū corpus. Secūdū priuationem
 autem & habitum opponi ea quæ nunc
 dixi, manifestum est; quia naturā cōpara-
 tū est, vt animalia vtrumque sensum ha-
 beant; id est & secūdū animam, & se-
 cūdū corpus. 10 Præterea in casibus
 hoc cōsiderandū est. Nā si iustè multis mo-
 dis dicatur, etiā iustū multis modis dice-
 tur: quia secūdū vtrumque eorum que
 iustè fiunt, iustū est. veluti si iustè dicatur,
 & ex sententia sua iudicare, & vt oportet:
 similiter etiā iustū his duobus modis dici-
 tur. Itidēq; si salubre multis modis dici-
 tur etiā salubriter multis modis dicetur:

B

C

D

E

veluti si salubre dicitur quod sanitatis ef-
ficiendæ, quod conseruandæ, quod indi-
candæ vim habet: etiam salubriter dice-
tur vel accommodatè ad efficiendam, vel
ad conseruandam, vel ad indicandam sa-
nitatem: Ac similiter in ceteris; quando
ipsum nomen multis modis dicitur, etiam
casus ab eò ductus multis modis dicitur:
& retrò si casus multis modis dicatur, etiam
ipsum nomen multis modis dicitur.

11 Spectare etiam oportet genera ca-
tegoriarum quæ nomini conueniunt, an
eadem sint in omnibus; nisi enim sint ea-
dem, patet, homonymum esse id quod di-
citur. Veluti bonum in cibis est, quod est
effectiuum voluptatis: in medicina, quod
est effectiuum sanitatis: in anima, qualem
esse, vt temperantem, vel fortem, vel iu-
stam: similiterque in homine; interdum
verò Quando, vt bonum quod positum est
in occasione; bonum enim dicitur, quod
in tempore fit. sæpe autem bonum dicitur
quod est quantum, vt moderatum: nam &
quod moderatum est, bonum dicitur. quo-
circa bonum est verbum homonymum.
Itidem candidum in corpore est color: in
voce, quod facillè exaudiri potest. Eadem
est ratio acuti: quia non eodem modo in
omnibus idem dicitur; vox enim dicitur
acuta, quæ est cita, vt aiunt musici qui cir-
ca numeros versantur: angulus verò acu-
tus, qui est minor recto: machæra autem,
quæ acutum angulum habet.

12 Considerare etiam oportet genera
corum quæ sub eodem nomine continen-
tur, an sint diuersa nec subalterna. vt
dicitur & animal & vas: diuersa enim est
horum definitio ad illud nomen accommo-
data. alterum enim tale quoddam animal
dicitur: alterum, tale quoddam vas.
Quod si genera sint subalterna, non est
necesse diuersas definitiones esse: vt cor-
ui, & animal & auis genus est; cum igitur
dicimus coruum esse auem, dicimus quo-
que eum esse tale quoddam animal: qua-
propter ambo genera ei attribuuntur: si-
militer etiam cum dicimus coruum esse a-
nimal alatum bipes, dicimus eum esse a-
uem: ergo sic quoque ambo genera cor-
uo attribuuntur, necnon eorum defini-
tio. in generibus autem non subalternis
hoc non contingit; neque enim cum vas
dicimus, animal dicimus: neque cum
animal, vas.

13 Considerare autem oportet non solum
an eius quod propositum est, diuersa nec
subalterna genera sint, sed etiã in contra-
rio; nã si contrariũ multis modis dicitur;
manifestum est, etiam id quod propositum
fuit, multis modis dici. 14 Vtile est etiam
ad compositi definitionem respicere: ve-
lut candidi corporis, & candidæ vocis:

A οἶον, εἰ ὑγιὲν λέγεται, τὸ μὲν, ὑγείας ποιητικόν,
τὸ δὲ, φυλακτικόν, τὸ δὲ, σημαντικόν. καὶ τὸ ὑ-
γιεινῶς, ἢ ποιητικῶς, ἢ φυλακτικῶς, ἢ σημαν-
τικῶς, ῥηθῆσεται. ὁμοίως δὲ ἔστι τῶν ἄλλων,
ὅταν αὐτὸ πλεοναχῶς λέγεται, καὶ ἐμπιῶσις ἢ
ἀπ' αὐτῶν πλεοναχῶς ῥηθῆσεται. καὶ εἰ ἢ πῶσις,
καὶ αὐτὸ. 11 Σκοπεῖν ἢ δεῖ ἔτι τὰ γῆνη τῶν χεῖ-
ρῶν * κατηρησῶν, εἰ ταῦτα ὅτιν' ὅτι
πύτων. εἰ γὰρ μὴ ταῦτα, δηλονότι ὅτι ὁ μῶνυ-
μον τὸ λεγόμενον. οἶον, τὸ ἀγαθόν, εἰ * ἐδέσμαι.
B μὲν, τὸ ποιητικόν ἡδονῆς. εἰ ἰατρικῆ ἢ, τὸ ποιη-
τικὸν ὑγείας. ὅτι δὲ ψυχῆς, τὸ ποιαν' εἶ), οἶον, πῶ-
φθονα, ἢ δῦδρείδον, ἢ δὴχαιαν. ὁμοίως δὲ καὶ
ὅτι αἰ. δεσφ. κου. εἰα γὰρ δὲ τὸ ποτε, οἶον, τὸ εἰ
ταῦ κατὰ ἀγαθόν. ἀγαθὸν γὰρ λέγεται τὸ εἰ εἰ
κατὰ πολλὰς ἢ τὸ ποσόν, οἶον, τὸ ὅτι τῶ με-
τεῖα. λέγεται γὰρ ἔτι τὸ μέτερον, ἀγαθόν. ὡς ὁ-
μοίως τὸ ἀγαθόν. ὡσαύτως ἢ καὶ τὸ λυχόν,
ὅτι σώματος μὲν, χρωμα. ὅτι δὲ φωνῆς, τὸ
δὴκον. ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ ὄξυ. καὶ γὰρ ὡς
αὐτῶς ὅτι πύτων τὸ αὐτὸ λέγεται. * φωνῆ μὲν
C γὰρ ὄξυα, ἢ ταχεῖα, καθάπερ φασὶν οἱ κατ'
ἄριθμοὺς ἀρμονικῶς. γωνία δ' ὄξυα, ἢ ἐλασ-
σων ὄρῆς μάχαιρα ἢ, ἢ ὄξυγωνίος.

12 Σκοπεῖν ἢ χρῆ καὶ τὰ γῆνη τῶν ἑσὸ τὸ αὐ-
τὸ ὄνομα, εἰ ἕτερα καὶ μὴ ὑπάλληλα. οἶον, οἶος,
τὸ τε ζῶον, καὶ τὸ σκεῦος. ἕτερος γὰρ ὁ χεῖρῶν
μα λόγος αὐτῶν. τὸ μὲν γὰρ, ζῶον ποῖον τί ρη-
θῆσεται. τὸ δὲ, σκεῦος * ποῖον ἢ. εἰ δὲ ἢ ὑπάλλη-
ληλα (τὰ γῆνη ἢ, εἰ καὶ ἀγαθῶν ἕτερος τοῖς λό-
γος εἶ). οἶον, τῶ κέρρακος, τὸ ζῶον, καὶ τὸ ὄρνεον,
D γῆνος ὅτιν'. ὅταν οὖν λέγωμεν τὸ κέρρακος ὄρνεον
εἶ), καὶ ζῶον ποῖον τί φάμεν εἶ) αὐτὸν ὡς ἀμ-
φότερος (τὰ γῆνη αὐτῶ κατηρησῶν. ὁμοίως
ἢ καὶ ὅταν ζῶον πῶσιον διπῶ τὸν κέρρακος
λέγωμεν, ὄρνεον αὐτὸν φάμεν εἶ). ἔτι αὖ οὖν
ἀμφότερος (τὰ γῆνη κατηρησῶν καὶ τῶ κέρρα-
κος, ἔτι ὁ λόγος αὐτῶν. ὅτι ἢ τῶ μὴ ἑσὸ ἄλ-
ληλα γῆνη, καὶ συμβαίνει τῶτο. ἔτε γὰρ ὅταν
σκεῦος λέγωμεν, ζῶον λέγωμεν. ἢ ἢ ὅταν ζῶον,
σκεῦος.

E 13 Σκοπεῖν δὲ μὴ μόνον εἰ τῶ παρεκείμενον
ἕτερος τὰ γῆνη, ἔτι μὴ ἑσὸ ἄλληλα, ἀλλὰ καὶ
ὅτι τῶ ἐναντίον. εἰ γὰρ τὸ ἐναντίον πολλα-
χῶς λέγεται, δηλονότι ἔτι παρεκείμενον.

14 Χρήσιμον δὲ καὶ τὸ ὅτι τὸ ὄρισμόν ὅτι-
βλέπειν, τὸν εἰ τῶ σῶμα μέρους γινόμενον.
οἶον, λευκοῦ σώματος, καὶ λευκῆς φωνῆς.

ἀφαρσινιδύον γδ τῆς ἰδίας, τὸ αὐτὸν δὲ λέγον λαί-
 πεδαται. τῆτο δὲ ἔσ συμβαίνει ἔπι τῆς ὁμωνύ-
 μων ὄψ, ἔπι τῆς νυῦ εἰρηιδύων. ὁ μὲν γδ, ἔσται
 σῶμα τοῖονδε χροῖμα ἔχον. ὁ δὲ, φωνὴ δὴ-
 κος. ἀφαρσινιδύον, οὗ τῆς σώματος, καὶ τῆς φω-
 νῆς, ἔσ τῶν ἐκαστέρων ὁ λαίπεδος. ἔδδ δὲ
 γα, εἴσται σῶμα τῶν ὁμωνύμων ὁ λαίπεδος, ὁ ἐφ' ἐκα-
 τέρου λαίπεδος εἴσται τῶν.

15 Πολλάκις δὲ καὶ ἐν αὐτοῖς τῆς λέξεως λαί-
 πεδαται ὁ λαίπεδος τῶν ὁμωνύμων. ἔδδ δὲ καὶ
 35. τῆς λέξεως ἔπι * τὸ λέγον σκεπτόμενος. ὄψ, ἔδδ πῆς ὁ σημαίν-
 κόν, καὶ ὁ ποιητικὸν ὑγείας, τὸ συμμετρώς ἔχον
 ὁρῶς ὑγείας φῆ εἴσται. ὁ δὲ ἀποστατόν, ἀλλ'
 ἔπι σκεπτόμενος πῆ τὸ συμμετρώς κατ' ἐκαστέρου
 εἴρηκεν. ὄψ, εἴσται ὁ μὲν, τῶν * τῶν ὁμωνύμων εἴσται, ὡστε
 37. πῆς ὁμωνύμων ποιῆν ὑγείας. ὁ δὲ, τῶν * τῶν ὁμωνύμων εἴσται, ὄψ σημαί-
 νειν ποῖα ἔσ εἴσται.

16 Εἴ, εἰ μὴ συμβλητὰ καὶ τὸ μάλλον, ἔσ ὁ-
 μοίως. ὄψ, λαίπεδος φωνή, καὶ λαίπεδος ἰμάτιον. καὶ
 ὄξυς χυμὸς, ἔσ ὄξυς φωνή. τῶν γὰρ ἔσ ὁ-
 μοίως λαίπεδος λέγεται, ἔσ ὄξυς, ἔστε μάλλον
 ἔσ τῶν. ὡδὲ ὁμωνύμων τὸ ὄξυ, καὶ τὸ λαίπεδος. τὸ
 γδ σῶμα τῶν ὁμωνύμων συμβλητὸν. ἔσ γὰρ ὁμοίως
 ῆθησεται, ἔσ μάλλον ἔσ τῶν.

17 Ἐπεὶ δὲ τῆς ἔτερο γῶν, καὶ μὴ ἰπάλληλα
 τεταγμένων, ἔτεροι ἔσ εἴδει καὶ αἱ ἀφοροαί,
 (ὄψ, ζῶα, καὶ ἔπι τῆς ἔτεροι γδ τῶν αἱ ἀφο-
 φοραί,) σκεπτεῖν εἴ τὰ ἔσ τὸ αὐτὸ ὄνομα, ἔτε-
 ρων γῶν καὶ μὴ ἰπάλληλα ἀφοροαί εἴσται.
 ὄψ, τὸ ὄξυ, φωνῆς καὶ ὄγκου. ἀφοροαί γδ φωνῆ
 φωνῆς τῶν ὄξυς εἴσται. ὁμοίως δὲ καὶ ὄγκου ὄγκου.
 ὡστε ὁμωνύμων τὸ ὄξυ. ἔτερον γδ γῶν καὶ ἔσ
 ἰπάλληλα ἀφοροαί εἴσται.

18 Πάλιν, εἰ αὐτὰν τῆς ἔσ τὸ αὐτὸ ὄνομα,
 ἔτεροι αἱ ἀφοροαί. ὄψ, χροῖματος, τῆτε ἔπι
 τῆς σαμῆ, ἔσ τῆς ἐν τῆς ῆσι. τῆ μὲν γδ ἔπι
 τῆς σαμῆ, ἀκριτικὸν ἔσ συγκριτικὸν ὄψ.
 τῆ δὲ ἔπι τῆς ῆσι, ἔσ αἱ αὐτὰ ἀφοροαί.
 ὡστε ὁμωνύμων τὸ χροῖμα. τῆ γδ αὐτὰν αἱ αὐ-
 τὰ ἀφοροαί.

19 Ἐπὶ, ἔπει τὸ εἶδος, ὁμοίως ἔσ ἀφοροαί. (ὁ
 γὰρ ἀνθρώπος ἔσ ὁ βοῖς ὁ δὲ ἔσ ἀφοροαί,
 37. εἶδος. * ἀλλ' εἶδος ἔσ αὐτὰν) σκεπτεῖν τῆς ἔσ τὸ
 αὐτὸ ὄνομα, εἰ τὸ μὲν, εἶδος ἔσ, τὸ δὲ, ἀφορο-
 αί. ὄψ, τὸ λαίπεδος, τὸ μὲν ἔπι τῆς σώματος, εἶδος
 χροῖματος. τὸ δ' ἔπι τῆς φωνῆς, ἀφοροαί.
 ἀφοροαί γδ φωνῆ φωνῆς ἔσ λαίπεδος εἴσται.

20 Περὶ μὲν οὗ * τῆς πολλὰ ῆς, ἔσ τῶν
 ἔσ τῆς ἔσ τῶν σκεπτόμενος.

A sublato enim eo quod est proprium, o-
 portet eandem definitionem manere :
 hoc verò non accidit in homonymis, ut
 in iis quæ nunc dixi: illud enim si defini-
 tur, erit corpus talem colorem habes: hoc
 autem, vox quæ facillè exauditur; sublato
 igitur corpore & voce, non idem est in v-
 traque definitione quod relinquitur. atqui
 oportebat, si candidum erat verbum sy-
 nonymum, idem esse quod in vtraque de-
 finitione dicitur.

15 Saepe etiam in ipsis definitionibus
 latet consequens homonymia. idcirco de-
 finitiones quoque consideranda sunt; ve-
 luti si quis significativum & effectivum
 sanitatis, esse dicat quod symmetros affe-
 ctum est ad sanitatem, non est desisten-
 dum, sed considerandum, quid in vtro-
 que vocauerit symmetros: veluti si alte-
 rum ita vocauerit, quia tale est, ut efficiat
 sanitatem: alterum verò, quia tale est ut
 indicet qualis sit habitus.

16 Præterea videndum est, an confetti
 nequeant ex maiori, vel similitudine: ut
 vox candida, & candidum vestimentum:
 item acutus sapor, & acuta vox: hæc enim
 nec similiter dicuntur candida vel acuta,
 neq; alterū magis altero: quapropter & a-
 cutū & cādīdū est verbū homonymū; om-
 ne enim synonymū est comparabile; quia
 vel similiter dicitur, vel alterū magis al-
 tero. 17 Quia verò diversorū generum,
 quorū alterū sub altero nō collocatur, di-
 versæ specie differentiæ sunt; (veluti ani-
 malis, & sciētix; diversæ enim sūt horum
 differentix;) considerare oportet an ea quæ
 sub eodē nomine continentur, diversorum
 generum nō subalternorum differentix
 sint; ut acutū est differentia vocis & magni-
 tudinis: differt enim vox à voce, quòd a-
 cuta sit: ac similiter magnitudo à magni-
 tudine. quare acutū est verbū homonymū:
 quia sūt hæ differentix diversorū generum
 non subalternorū. 18 Rursus videndū est,
 an eorū quæ sub eodē nomine continentur,
 diversæ sint differentix: ut chromatis quòd
 est in corporibus, & quòd est in melodiis.
 eius enim quòd est in corporibus, differe-
 rentiæ sunt segregativum & congrega-
 tivum aspectus: eius verò quòd est in me-
 lodiis, nō sūt eadē differentix: quare chro-
 ma est verbū homonymū: quoniā eadē
 rerū eadē sūt differentix. 9 Præterea quia
 species nullius est differentia, (homo enim
 & bos nō est differentia, sed vtrumque est
 species.) considerare oportet, an eorum
 quæ sub eodē nomine continentur, alterum
 sit species, alterum differentia: ut candidū
 quòd est in corpore, est species coloris:
 quòd verò est in voce, est differentia: dif-
 fert enim vox à voce, quòd candida sit.

20 Quæ igitur multis modis dicuntur, ex
 his & talibus consideranda sunt.

35. τῆς λέξεως

37. πῆς ὁμωνύμων

37. εἶδος.

37. τῆς π.

De differentiis inueniendis.

Cap. XVI.

1 De iis quæ sunt in eodem genere. 2 De diuersis generibus parum, 3 aut longè à se inuicem distantibus.

MVtuas verò in eisdem generibus differentias contemplari oportet: veluti quid intersit inter iustitiam & fortitudinem, & inter prudentiam & temperantiam. hæc enim omnia sunt ex eodem genere, nempe virtute.

2 Item in diuersis generibus, inter quæ non est permagna distantia, veluti quid intersit inter sensum & scientiam.

3 Nam in iis quæ longè à se inuicem distant, differentia sunt omnino conspicuæ.

TΑΣ δὲ Διαφορὰς ἐν αὐτοῖς τοῖς γένεσι * πρὸς ἀλλήλα θεωρητέον. οἷον, τίνι διαφέρει δικαιοσύνη ἀδρίας, καὶ φρόνησις σωφροσύνης. ταῦτα γὰρ ἀπὸ μὲν τῆ αὐτῆς γένους εἰσὶ, τῆς δρετῆς. 2 Καὶ εἰς ἄλλα πρὸς ἄλλο, τῆ μὴ πολὺ λίαν διεστηκότων. οἷον, τίνι διαφέρει ἀσθησις ὀπτισημῆς. 3 ἐπὶ μὲν γὰρ τῆ πολὺ διεστηκότων, κατὰ δήλου πῶς τελευτᾷ αἱ διαφοραί.

C. XIV. γὰρ τὰς πρὸς ἀλλ.

De similitudine consideranda.

Cap. XVII.

1 De diuersis generibus. De similitudine, quæ explicatur per particulam AD, 2 vel per particulam IN. 3 In quibus exercitatio instituenda sit. 4 ¶ De iis quæ sunt in eodem genere.

Similitudo verò consideranda est & in iis quæ sunt in diuersis generibus, hoc modo: Vt alterum ad alterum quippiã, sic aliud ad aliud: veluti, vt se habet scientia ad scibile, ita sensus ad sensibile.

2 Item vt alterum in altero quopiam, sic aliud in alio: veluti vt visus est in oculo, ita mens in anima: & vt tranquillitas in mari, ita serenitas in aëre: vtrumque enim est quies. 3 Maximè autem in iis quæ longè inter se distant, exerceri oportet facile enim in reliquis poterimus similitudines perspicere.

4 Consideranda autem sunt etiam ea quæ sunt in eodem genere, an idem quidpiam omnibus insit: vt homini, & equo, & cani. nam quatenus in eis idem quidpiam inest, eatenus sunt similia.

TΗΝ ὁμοιότητα σκεπτεόν ὅτι τε τῆ ἐπέροις γένεσιν ὡς ἕτερον πρὸς ἕτερον ἢ ἕτως ἄλλο πρὸς ἄλλο. οἷον, ὡς ὀπτισημη πρὸς ὀπτισητόν, ἕτως ἀσθησις πρὸς ἀσθητόν. 2 Καὶ ὡς ἕτερον ἐν ἑτέρῳ τίνι, ἕτως ἄλλο ἐν ἄλλῳ. οἷον, ὡς ὄψις ἐν ὀφθαλμῷ, νοῦς ἐν ψυχῇ. καὶ ὡς γαλιών ἐν θαλάττῃ, νιφεμία ἐν αἰέρι. ἕκαστερον γὰρ ἡσυχία. 3 Μάλιστα δὲ ἐν τοῖς πολὺ διεστάσι γυμνάζεσθαι χρὴ. ῥᾶον γὰρ ὅτι τῆ λοιπῶν διωποῦντα τὰ ὅμοια σίνορεν.

4 Σκεπτεόν ὅ καὶ τὰ ἐν ταῖς αὐταῖς γένεσιν ὄντα, εἴ τι ἀπασιν ἕσασταρχει ταῦτόν. οἷον, ἀνδραπέπαι, καὶ ἵπποι, καὶ κύνες. ἢ γὰρ ἕσασταρχει τὴ αὐτοῖς ταῦτόν, ταῦτη ὁμοία ὄσι.

De vtilitate dictorum instrumentorum.

Cap. XVIII.

1 ¶ De homonymorum distinctione. De perspicuitate. 2 Vt syllogismi fiant de re ipsa, non de nomine. 3 De paralogismis. 6 ¶ De inuentione differentiarum. 7 ¶ De syllogismis, quibus probatur esse idem, vel diuersum. 8 De cognitione quid sit. 9 ¶ De similitudine. 10 De inductionibus. 11 De syllogismis hypotheticis. 12 De definitionibus eorum quæ parum, 13 vel multam inter se distant. 14 ¶ Epilogus.

Considerare autem quot modis quidque dicatur, vtile est ad perspicuitatem. facilius enim intelliget quispiam quid ponit, si explanatum fuerit quot modis dicatur.

XΡῆσμον δὲ ὅ μὲν πῶς λέγεται ἕπεσκέσθαι, πρὸς ὅσας μάλ- γ. ὀπτιση- λον γὰρ αἰ πῶς εἰδείη τὴ πῶσιν, ἐμφανιστέος ἕ πῶσιν, πῶσας λέγεται.

2 Καὶ πρὸς τὸ γίνεσθαι κατ' αὐτὸ τὸ πρῶ-
 γμα, καὶ μὴ πρὸς τοῦτομα τοῖς συλλογισμοῖς.
 ἀδήλου γὰρ ὄντος ποσαχῶς λέγεσθαι, ἐνδέχεται
 μὴ ὅτι αὐτὸν τὸν τε ἀποκρινόμενον καὶ τὸ ἐρω-
 τῶντα φέρειν πλὴν ἀφαινοῖαν. ἐμφανισθέντος δὲ
 ποσαχῶς λέγεσθαι καὶ ὅτι τί φέρων τίθησι, * γε-
 λῖος δὲ φαίνοιτο ὁ ἐρωτῶν, εἰ μὴ πρὸς τὸ το-
 τὸ λόγον ποιοῖτο. 3 Χρήσιμον δὲ καὶ πρὸς τὸ
 μὴ ἀναλογισθῆναι, καὶ πρὸς τὸ ἀναλογισθῆ-
 ναι. εἰδότες γὰρ ποσαχῶς λέγεσθαι, καὶ μὴ πα-
 ραλογισθῆναι, ἀλλ' εἰδήσομεν, ἐὰν μὴ πρὸς
 αὐτὸ τὸ λόγον ποιῆται ὁ ἐρωτῶν. αὐτοῖ τε ἐρω-
 τῶντες διωρησόμεθα ἀναλογισθῆναι, ἐὰν μὴ
 τυγχάνῃ εἰδώς ὁ ἀποκρινόμενος ποσαχῶς λέ-
 γεται. 4 Τοῦτο δὲ ὅσα ὅτι πρῶτων αἰεὶ δυ-
 νατὸν. ἀλλ' ὅσα ἢ τῶν ποσαχῶς λεγόμενων,
 αἰμὴ, ἀληθῆ. αἰεὶ, ψευδῆ.
 5 Ἐστὶ δὲ ὅσα οἰκείος ὁ ἔπος ἔσθ' τῆς ἀφα-
 λεκτικῆς. δὲ πρῶτεως δὲ λαβητέον τοῖς ἀφα-
 λεκτικοῖς τὸ τοιοῦτο, τὸ πρὸς τοῦτομα ἀφά-
 λεσθαι, ἐὰν μὴ τις ἄλλως ἐξ ἀδυνατῆ πρὸς τὸ
 πρῶτεως ἀφάλεσθαι. 6 Τὸ δὲ αἰεὶ ἀφα-
 φορεῖς ἄρῃν, χρήσιμον πρὸς τε τοῖς συλλογι-
 σμοῖς τοῖς πρὸς αὐτῶν ἢ ἑτέρου, καὶ πρὸς τὸ
 γνωρίζῃν τί ἔστιν ἕκαστον. 7 Ὅτι μὲν οὖν πρὸς
 τοῖς συλλογισμοῖς τοῖς πρὸς αὐτῶν καὶ ἑτέρου
 χρήσιμον, δῆλον. διόντες γὰρ ἀφαφορεῖν τῶν
 πρῶτεως ἀφαινοῦν, δεδιχότες ἐσόμεθα,
 ὅτι ἢ αὐτὸν. 8 Πρὸς δὲ τὸ γνωρίζῃν τί ἔστι,
 δὲ πρὸ τῆ ἰδίου τῆς ἑσίας ἕκαστου λόγον αἰεὶ
 ἕκαστον οἰκείως ἀφαφορεῖς χωρίζῃν εἰώτα μὲν.

γρ. γίλοις

γρ. εἰδότες

γρ. πεποιή-
 μεθα

9 Ἡ δὲ τῶ ὁμοίως θεωρεῖα, χρήσιμος πρὸς τε
 τοῖς ἐπακτικῶς λόγοις, ἢ πρὸς τοῖς ἐξ ὑπο-
 θέσεως συλλογισμοῖς, καὶ πρὸς πλὴν ἀπόδοσιν τῶν
 ὁρισμῶν.
 10 Πρὸς μὲν οὖν τοῖς ἐπακτικῶς λόγοις, δὲ πρὸς
 τῆ κατέκαστα ὅτι τῶ ὁμοίων ἐπαγωγῆ, τὸ κα-
 θόλου ἀξιοῦμεν ἐπάγειν. ἢ γὰρ ῥα δὲ ἔστιν ἐπά-
 γειν, μὴ * εἰδότες τὰ ὁμοία.
 11 Πρὸς δὲ τοῖς ἐξ ὑποθέσεως συλλογι-
 σμοῖς, δὲ πρὸ ἐνδοξόν ἔστιν, ὡς ποτε ἐφ' ἐνός τῶ
 ὁμοίων ἔχει, ἢ πρὸς καὶ ὅτι τῶ λοιπῶν. ὡς πρὸς
 ὅ, μὲν αὐτῶν ὑποκρίμεν ἀφάλεσθαι, πρῶ-
 θεωρησόμεθα, ὡς ποτε ὅτι αὐτῶν ἔχει, ἢ
 πρὸς ὅτι τῶ πρῶτεως ἔχειν. δεδιχότες δὲ
 ἐκείνο, καὶ τὸ πρῶτεως ἀφαινοῦν δὲ ὑποθέσεως δεδι-
 χότες ἐσόμεθα. ὑποκρίμενοι γὰρ, ὡς ποτε ὅτι
 αὐτῶν ἔχει, ἢ πρὸς καὶ ὅτι τῶ πρῶτεως ἔχειν,
 πλὴν ἀπόδοσιν * πεποιήμεθα.

A 2 Ad id etiam *conducit*, ut syllogismi
 fiant aduersus rem *propositam*, non aduer-
 sus nomen. cum enim incertum est quot
 modis dicatur, accidit ut non eodem co-
 gitationem dirigat, qui respondet, & qui
 interrogat. cum autem explanatum fue-
 rit, quot modis dicatur, & quod respi-
 ciat qui ponit: ridiculus videbitur qui
 interrogat, nisi aduersus id argumente-
 tur.

3 Vtile etiam est, ne paralogismo
 capiamur, & ut *alium* paralogismo fal-
 lamus. nam si intelligamus quot modis
quidque dicatur, non decipiemur para-
 logismo, sed intelligemus, si *forte* non
 aduersus idem argumentetur is qui in-
 terrogat: ipsi vero, interrogantes pote-
 rimus paralogismo fallere, nisi respon-
 dens sciat quot modis dicatur.

4 Hoc autem non in omnibus semper
 fieri potest: sed quando eorum quæ mul-
 tis modis dicuntur, alia sunt vera, alia
 falsa.

5 Sed hic modus non est proprius dia-
 lecticæ. Itaque omnino hoc vitare dia-
 lectici debent, ne aduersus nomen disce-
 rant: nisi quis aliter nequeat de repro-
 posita disputare.

6 Differentias autem inuenire, utile
 est & ad syllogismos de eodem ac diuerso
extruendos, & ad cognoscendum quid
 quæque res sit.

7 Ad syllogismos quidem de eodem
 ac diuerso *conficiendos* utile esse, constat.
 cum enim rerum propositarum quamli-
 bet differentiam inuenerimus, ostenderi-
 mus non idem esse.

8 Ad cognoscendum autem quid sit,
 quia propriam cuiusque rei definitionem
 propriis cuiusque rei differentiis secer-
 nere solemus.

9 Similitudinis autem contemplatio
 utilis est & ad inductiuas rationes, & ad
 syllogismos hypotheticos, & ad afferen-
 das definitiones.

10 Ad inductiuas rationes: quia simi-
 lium particularium inductione, vniuer-
 sale concludi censemus. non enim facile
 possunt inducere, qui similitudines igno-
 rant. 11 Ad syllogismos vero hypothe-
 ticos; quia probabile est, ut in vno eo-
 rum quæ similia sunt, *res* habet, sic e-
 tiam in reliquis *habere*. Quocirca de quo-
 uis eorum differendi copia nobis suppe-
 tat, prius ex confesso accipiemus, ut in
 illis *se res* habet, sic & in eo quod pro-
 positum est, habere. cum autem illud
 probauerimus, etiam propositum ex hy-
 pothesi probauerimus. cum enim suppo-
 suerimus, ut in illis *se res* habet, ita etiam
 in eo quod propositum est, habere, de-
 monstrationem confecimus.

E

C

D

E

12 Ad definitiones verò afferendas: quia si possimus perspicere quid in quaque re idem sit: non dubitabimus, ad quod genus propositam rem, quam definiemus, referre debeamus. eorum enim quæ communia sunt, id quod maximè in questione quid est, attribuitur, genus vti que est.

13 Similiter autem & in iis quæ longè inter se distant, utilis est ad definitiones explicandas similitudinis contemplatio. ut idem esse tranquillitatem in mari, & serenitatem in aère: quoniam vtrumque est quies: & idem esse punctum in linea, atque vnitatem in numero: quoniam vtrumque est principium. Quare commune omnium genus afferentes, videbimur non alienis verbis definire. Ferè autem & qui definiunt, ita solent explicare; nam & vnitatem aiunt esse principium numeri: & punctum, principium lineæ. constat igitur eas ad commune vtriusque genus referre.

14 Instrumenta igitur, per quæ syllogismi exstruuntur, hæc sunt: Loci verò ad quos conferunt ea quæ diximus, hi sunt.

12 Προς δὲ τῶν ὁρισμῶν ἀποδοῖν, δεῖ πὶ διωάμενοι σέουρα πὶ εἰ ἐκάστῳ τῶν, οὕτω ἀπορήσομεν εἰς τὴν ἕξιν ὁρισμῶν ὅτι πρὸς κείνοισιν ἵκναι. τῶν γὰρ κοινῶν ὁ μάλιστα εἰς τὸ ἔστι κατηγερούμενον, ἕξιν αὖ εἶναι.

13 Ομοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς πολὺ διεσπῶσι, χρησιμὸς πρὸς τοῖς ὁρισμοῖς ἐστὶ τῶν ὁμοίων ἡωρία. οἷον, ὅτι τῶν γαλιῶν μὲν εἰς θαλάττην, νηυσὶν δὲ ἐν ἀέρι· ἐκάτερον γὰρ, ἡσυχία. καὶ ὅτι εἰρημὴ εἰς γραμμῆν, καὶ μονὰς εἰς ἀριθμῶν· ἐκάτερον γὰρ, ἀρχὴ ὡς τὸ κοινὸν ὅτι πρῶτων ἕξιν ἀποδιδόντες, δεῖξομεν οὕτω ἀλλοτεῖως ὁρίεσθαι. ἕξιν δὲ καὶ οἱ ὁρισμοὶ, ὅπως εἰώθασιν ἀποδοῖν· πᾶσι γὰρ μονάδα, ἀρχὴν ἀριθμοῦ φασὶν εἶναι· καὶ τῶν εἰρημῶν, ἀρχὴν γραμμῆς. δῆλον οὖν ὅτι καὶ εἰς τὸ κοινὸν ἀμφοτέρων ἕξιν ἵκναι.

14 Τὰ μὲν οὖν ὄργανα δι' ὧν οἱ συλλογισμοὶ, ταῦτα ἔστιν. οἱ δὲ τόποι πρὸς οἷς χρησιμαὶ τὰ κληθέντα λέγοντα, οἱ δὲ εἰσὶν.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ,

ΤΟΠΙΚΩΝ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ARISTOTELIS

TOPICORVM,

LIBER II.

Protheoriz.

Cap. I.

1 *Problematum alia esse vniuersalia, alia particularia. 2 Argumentorum dialecticorum alia confirmare, alia refellere problema. Loci vniuersales astruentes, vel euertentes, etiam particulari astruunt, vel euertunt. 3 In initio declarandos esse locos, qui vniuersaliter euertunt. 4 Distinctio accidentis & ceterorum problematum. 5 De vitiis problematum.*

PROBLEMATVM autem alia sunt vniuersalia, alia particularia. Vniuersalia sunt, ut, Omnis voluptas est bonum, & Nulla voluptas est bonum. Particularia verò, ut, Quædam voluptas est bonum, & Quædam voluptas non est bonum.

ΕΣΤΙ δὲ τῶν προβλημάτων, τὰ κατὰ μέρος. τὰ δὲ ὅτι μέρος κατὰ μέρος μὲν οὖν, οἷον ὅτι πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθόν, καὶ οὐ γὰρ ἑστὶν ἡδονὴ ἀγαθόν. ὅτι μέρος δὲ, οἷον ὅτι ἔστι τις ἡδονὴ ἀγαθόν, καὶ οὐ ἔστι τις ἡδονὴ οὕτω ἀγαθόν.

... οὐκ ἔστι
... ἀρχή

... δεκτικόν
... ἐστίν.

... φάσκειν

2 Ἐστὶ δὲ πρὸς ἀμφότερα τὰ γῆνη τῶν πρὸς
βλημάτων, κρινὰ τὰ καθόλου κατασκευαστικά
τε ἑαυτοσχευαστικά. δεῖξαι δὲ ὅτι πᾶσι ὑ-
περβαίνει, ἢ ὅτι πᾶσι ὑποαρχή, δεδεδόχτες ἐσόμε-
θα. ὁμοίως δὲ καὶ ὅτι ὁσὲν ὑποαρχή, δεῖ-
ξαι μὲν, καὶ ὅτι ἔστι * πᾶσι ὑποαρχή δεδεδόχ-
τες ἐσόμεθα. 3 Πρῶτον οὖν πρὸς τῶν κα-
θόλου ἀνασκευαστικῶν ῥητέον, ἀφ' ἧς τε ὁ κρινὰ
ἐστὶ τὰ ἑαυτοσχευαστικά, καὶ τὰ ὅτι
μέγιστος καὶ ἀφ' ἧς ὁ μέλλον τὰς θεσεις κομίζῃ ἐν
τῷ ὑποαρχῆν, ἢ μὴ τῶν δὲ ἀνασκευαστικῶν,
ἀνασκευάζῃ. 4 Ἐστὶ δὲ χαλεπώτατον ὁ ἀν-
τιφρέφην τὴν ἀπὸ τῆς συμβεβηκότος οἰκείας ὀ-
νομασίας. ὁ γὰρ πᾶσι, καὶ μὴ καθόλου, ὅτι μόνων
ἐνδέχεται τῶν συμβεβηκότων. ἀπὸ μὲν γὰρ τῆς
ἰδέας, ἢ τῆς ὁμοιότητος, καὶ τῆς ἡμοιότητος, ἀναγχαῖον ἀντιφρέ-
φην. οἷον, εἰ ὑποαρχή ἡμῶν πεζῶν διποδῶν ἐστίν.
ἀντιφρέφην ἀληθῆς ἔσται λέγειν, ὅτι ζῶον πε-
ζῶν διποδῶν ἐστίν. ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ τῆς ἡμοιότητος.
εἰ γὰρ ζῶον ὑποαρχή πᾶσι ἐστίν, ζῶον ἐστὶ τὰ δ'
αὐτὰ καὶ ὅτι τῆς ἰδέας. εἰ γὰρ ὑποαρχή πᾶσι,
γραμματικῆς δεκτικῶν ἐστίν. γραμματικῆς *
δεκτικὸν ἔσται. ὁσὲν γὰρ τούτων ἐνδέχεται κα-
τὰ τὴν ὑποαρχήν, ἢ μὴ ὑποαρχῆν. ἀλλ' ἀ-
πλῶς ἢ ὑποαρχῆν, ἢ μὴ ὑπερβαίνει. ὅτι δὲ τῶν
συμβεβηκότων ὁσὲν καλύψεται τὰ τὴν ὑπερβαίνει.
οἷον, λευκότησα, ἢ δικαιοσύνη. ὡς εἰς ἀποχρη-
στῶν δεῖξαι ὅτι ὑποαρχή λευκότητος ἢ δικαιοσύνης,
πρὸς δὲ δεῖξαι ὅτι λευκός, ἢ δικαίος ἐστίν. ἔχῃ γὰρ
ἀμφισβήτησιν, ὅτι κατὰ τὴν λευκός ἢ δικαίος
ἐστίν. ὡς εἰς ἀναγχαῖον ὅτι τῶν συμβεβηκό-
των ὁ ἀντιφρέφην. 5 Διορίσασθαι δὲ δεῖ καὶ
τὰς ἀμφοτέρων τῶν ἐν τοῖς προβλήμασι, ὅτι εἰσὶ
διττῶν, ἢ ὅτι ψευδεσθαι, ἢ ὅτι ἀνασχευαστικῶν τῶν
χειρῶν λέξιν. οἷον τε γὰρ ψευδομῶν, καὶ ὁ μὴ
ὑποαρχῆν ὑπερβαίνει πᾶσι * λέγοντες, ἀμφοτέρω-
σι. καὶ οἷον ἄλλοτείοις ὀνόμασι τὰ πρὸς ἡμα-
τα πρὸς ἀνασχευαστικῶν. οἷον, τῶν πλάτωνος, ἀν-
θρώπων, ἀνασχευαστικῶν ἢ χειρῶν ὀνομασίας.

A 2 Sunt autem utriusque problematum
generi communia, ea quae uniuersaliter
astruendi vel euertendi vim habent. cum
enim probauerimus omni inesse, etiam
cuidam inesse probauerimus. similiter-
que si nulli inesse ostendemus, etiam non
omni inesse ostendemus.

B 3 Primum igitur de his quae uniuersaliter
euertendi vim habent, dicendum
est: cum quia quae sunt eiusmodi, sunt
communia uniuersalibus & particulari-
bus *problematis*; tum etiam quia theses af-
ferunt, potius aientes quam negantes:
quas, qui differunt, refellunt.

C 4 Difficillimè autem conuertitur pro-
pria appellatio ab accidente *ducta*. ex
parte enim, &, non uniuersaliter *inesse*,
in solis accidentibus reperitur. nam à
proprio, & à definitione, & à genere *du-
ctam appellationem* conuerti necesse est.
Veluti si cui inest esse animal pedestre bi-
pes; conuersione factâ, verè dicetur, est
animal pedestre bipes. Similis est ratio
appellationis à genere sumptae. nam si cui
inest esse animal, est animal. Eadem et-
iam in proprio *locum habent*. etenim si
cui inest esse susceptiuum grammaticæ,
erit susceptiuum grammaticæ. nihil enim
horum potest ex parte inesse, aut non in-
esse: sed simpliciter vel inest, vel non in-
est. Accidentia verò ex parte inesse, ni-
hil vetat: veluti alborem, aut iustitiam.
Quare non satis est probare inesse albo-
rem aut iustitiam, vt probetur esse albus
vel iustus. habet enim dubitationem:
quia *fortasse* ex parte albus vel iustus est.
Quapropter non est necessaria in accidē-
tibus conuersio. 5 Definire etiam oportet
peccata quae in *problematis* *reperiuntur*:
quae nimirum duo sunt. *peccat enim
quispiam*, vel quia mentitur, vel quia
discedit à posita & *usitata* dictione. men-
tientes enim & quod non inest, inesse
alicui dicentes, peccant. item qui alicui
nominibus res appellant, veluti qui
platanum, hominem *appellant*, à positis &
receptis nominibus discedunt.

Varij loci problematum de accidente. Cap. II.

C. II. 1 A distinctione attributorum. 2 A speciebus subiecti. 3 A definitione. 4 Ab obiectione. 5 Ab auctoritate.

Εἰς μὲν δὲ τὸ πᾶσι, ὅτι βλεπῆναι, εἰ δὲ κατ'
ἄλλον τινὰ ἔσται ὑποαρχῆν, ὡς συμβε-
βηκός ἀποδεδωκεν. ἀμφοτέρωται δὲ μάλιστα
τῶν πρὸς τὰ γῆνη. οἷον, εἰ τις ὅτι λευκῶ φάσκει
συμβεβηκέναι χρώματι ἐστίν. ἢ γὰρ συμβεβηκε

V Nus igitur locus est, vt videamus
an quod alio quoriam modo di-
citur, pro accidente acceperit. Maxi-
mè autem hoc peccatum admittitur cir-
ca genera; veluti si quis dixerit albus ac-
cidere vt sit color; non enim accidit
albo,

albo, ut sit color; sed color est eius genus. Accidit igitur, ut is qui thesaurum constituit; nominatim definiat id esse accidens, veluti iustitiae accidere ut sit virtus. sed saepenumero sine hac definitione manifestum est, genus pro accidente sumptum esse: veluti si quis alborem esse coloratum dixerit, aut incessum moveri: quoniam a nullo genere denominatiue attributio de specie dicitur, sed synonymos omnia genera speciebus attribuuntur. etenim species & nomen & definitionem generum suscipiunt. Qui igitur dixit album esse coloratum; nec ut genus accepit, quia denominatiue dixit; nec ut proprium, vel ut definitionem, quia definitio & proprium nulli alii rei insunt: multae autem aliae res sunt coloratae, ut lignum, lapis, homo, equus. patet igitur, acceptum esse ut accidens.

2. Alius locus est, respicere ad ea quibus omnibus vel multis inesse dictum est: considerare autem singulas species, non infinita: sic enim magis via progreditur, & in paucioribus consistit consideratio. Oportet autem considerare & incipere a primis, postea deinceps progredi usque ad individua. veluti si oppositorum eandem scientiam esse dixerit; considerandum est an relatorum & contrariorum & eorum quae secundum priuationem & habitum, & eorum quae secundum contradictionem opposita dicuntur, sit eadem scientia. & si in his nondum appareat, rursus haec sunt diuidenda usque ad individua: veluti an iustorum & iniustorum, vel dupli & dimidii, vel cecitatis & visus, vel ipsius esse & non esse, eadem sit scientia. nam si alicuius non eandem esse probatum fuerit, confutatum erit problema. Similis ratio est & si nulli insit. Hic autem locus conuertitur, id est ad confirmandum & ad refutandum valet. si enim prolata diuisione, in omnibus videatur aut in plerisque; postulandum est ut aduersarius vniuersaliter concedat, vel obiciat & doceat in quo non sit. nam si neutrum horum faciat, ineptus videbitur qui non concedat.

3. Alius locus est, definire accidens & id cui accidit, vel utrumque per se, vel alterum tantum: deinde considerare an sumptum quidpiam sit quasi verum, quod id definitionibus non reueriatur verum. veluti si problema sit, Deus iniuria potest affici; videndum est, quid sit iniuriâ afficere: nam si sit, nocere sponte; patet non posse Deum affici iniuriâ, quia Deo noceri non potest. Item si ponatur vir bonus esse inuidus: videndum est, quis sit inuidus, & quid inuidia.

Tom. I.

Α ὡς λευκῶν, χρώματι εἶναι, ἀλλὰ γένος αὐτῶν τὸ χροῖμα εἶναι. Ενδέχεται μὲν οὖν ἔχει τινὲς ὀνομασίαν δὲ εἶναι τὴν πῆλκον, οἷον, ὅτι συμβέβηκε τῇ δικαιοσύνῃ, εἰρητῇ εἶναι. * πλεοναχίς δὲ καὶ μὴ δὲ εἶναι, κατὰ δὴλον ὅτι τὸ γένος ὡς συμβέβηκε δὲ ποδὲδωκεν. οἷον, εἴ τις τινὲς λευκότητι κεχρωσθῆναι φησείεν, καὶ τινὲς βάδιον κινῆσαι. ἀπὸ γὰρ οὐδενὸς γὰρ γένους πρῶτον μὲν καὶ κατηγορεῖται καὶ τῶν εἰδῶν λέγεται, ἀλλὰ πᾶσι στυμωονύμωσ πα γένε τῶν εἰδῶν κατηγορεῖται. καὶ γὰρ τοῦτομα ἔστι τὸ λόγον ὅτι δέχεται τῶν γένων, τὰ εἶδη. ὁ οὖν κεχρωσμένον εἰπὼν τὸ λευκόν, ἔτε ὡς γένος δὲ ποδὲδωκεν, ὅτι πρῶτον μὲν εἴρηκεν. ἔτε ὡς ἴδωσ, ἢ ὡς ὀρεσμὸν. ὁ γὰρ ὀρεσμὸς καὶ τὸ ἴδωσ οὐδενὶ ἄλλω ἢ ἀρχῇ. κέχρωσται δὲ πολλὰ καὶ τῶν ἄλλων. οἷον, ξύλον, λίθος, κύνεσπος, ἵππος. δὴλον οὖν, ὅτι ὡς συμβέβηκεσ * δὲ ποδὲδωκεν.

γρ. πλεοναχίς

γρ. δὲ ποδὲδωκεν σπ.

2. Ἄλλος ἴσπος, ὅτι βλέπειν οἷσ ἀρχῇ καὶ πᾶσιν ἢ μηδενὶ εἴρηται. * σκοπεῖν ὅ κατ' εἶδη, ἔστι καὶ μὴ ἐν τοῖσ ἀπειροῖσ. ὁ δὲ γὰρ μάλλον, ἔστι ἐν ἐλάττωσιν ἢ σκέψις. δεῖ δὲ σκοπεῖν καὶ ἀρχῆσται δὲ τῶν πρῶτων, εἴτα ἐφεξῆσ, ἕωσ τῶν ἀτόμων. οἷον, εἴ τῶν ἀπὸ κειμένων τινὲς ἀπὸ τῶν ἔπισημῶν εἴρηται. σκεπτόν, εἴ τῶν πρῶτων, ἔστι τῶν ἐν ἀπὸ τῶν, καὶ τῶν ἐτέρωσιν ἔστι, καὶ τῶν κατ' ἀπὸ τῶσιν λεγόμενων καὶ αὐτῇ ἔπισημη. καὶ ὅτι τούτων μήπω φανερόν ἢ, πάλιν ταῦτα διαιρετέον μὲν τῶν ἀτόμων. οἷον, * εἴ τῶν διαιρέτων καὶ τῶν ἀδικων, καὶ τῶν διπλασίων καὶ τῶν ἡμίσεος, ἢ τυφλότητος καὶ ὀφθαλμοῦ, ἢ τῶν εἰδῶν καὶ μὴ εἰδῶν.

γρ. σκ. ὅ κατ' εἶδη

γρ. ὅτι τῶν εἰδῶν καί σπ.

Εἰ γὰρ ὅτι ἕνος δὲ εἴρηται ὅτι ἔχει καὶ αὐτῇ, ἀνηρηκότεσ ἐσόμεθα τὸ πρῶτον βλημα. ὁμοίωσ ὅ καὶ * εἰ μὴ μὴδενὶ ἀρχῇ. ἔστι δὲ ὁ τοῦτοσ ἀπὸ τῶν ἐφεξῆσ ἔστι πρῶτον καὶ ἀνασκέδα. εἰ γὰρ ὅτι πᾶσιν φανῆται πρῶτον ἐγχεσὶ διαίρεσ, καὶ ὅτι πολλῶν ἀξιοτέον ἔστι καὶ ὅλου πῆναι, ἢ ἕνασιν φέρειν ὅτι ἕνος ἔχει ἔτεσ. εἴ γὰρ μὴδὲτερον τούτων ποιῇ, ἀτοποσ φανῆται μὴ τίτῃσ.

γρ. εἰ μὴ μὴδ.

3. Ἄλλοσ, ὅ λόγισ ποιῆν τῶτε συμβέβηκότεσ, καὶ ὡ συμβέβηκεν, καὶ ἀμφοτέρωσ κατ' ἕνα ἔτερον, καὶ τῶ ἔτερον. εἴτα σκοπεῖν, εἴ ἢ μὴ ἀληθῆσ ἐν τοῖσ λόγοισ, ὡσ ἀληθῆσ, εἴληται. οἷον, εἴ ἐσθ Θεὸν ἀδικεῖν, καὶ τὸ ἀδικεῖν. εἴ γὰρ τὸ βλάπῆν ἐκοισίωσ, δὴλον ὡσ οὐκ ἐσθ Θεὸν ἀδικεῖν. ἔστι γὰρ ἐν δέχεται βλάπῆσαι τὸ Θεόν. καὶ εἴ φθονερόσ ὁ ἀπουδαμόσ, τίσ ὁ φθονερόσ, ἔσθ * τίσ ὁ φθόνος. καὶ πὶ ὁ φθ.

κα. πὶ ὁ φθ.

A 2

Εἰ γὰρ ὁ φθόνος ἐστὶ λύπη ὅτι φαινομένη δὲ
 παρὰ τὴν ἔπιεικτον πῖος· δὴλον ὅτι ὁ αὐτο-
 δαγός, οὐ φθονερός· φάσθαι γὰρ αὐτῷ εἶναι καὶ εἰ ὁ
 νεμεσητικός, φθονερός· τίς ἐκάτερος αὐτῶν· ἔγωγε
 γὰρ καταφάσκω ἔσθαι, πότερον ἀληθές ἢ ψευδές
 τὸ ῥητέον εἶναι, εἰ φθονερός μὲν, ὁ λυπούμενος ὅτι τῷ
 τῷ ἀγαθῶν δι' ἄδικαιαν νεμεσητικός, ὁ λυπού-
 μενος ὅτι τῷ κακῶν δι' ἄδικαιαν· δὴλον ὅτι οὗτος
 αὐτῷ εἶναι φθονερός ὁ νεμεσητικός. λαμβάνειν δὲ καὶ
 ἀπὸ τῆς ἐν τοῖς λόγοις ὀνομαστικῶν λέξεως, καὶ
 * μὴ ἀφίσαοθαι, ἕως δὲ εἰς γινώσκοντες ἔλθῃ.
 πολλάκις γὰρ ὄλεσε μὲν τὴν λέξιν ἀποδοθέντος, οὐ B
 δὴλον ὅτι ζυγίου μόνον· ἀπὸ δὲ τίνος τῆς ἐν τῷ
 λόγῳ ὀνομαστικῶν, λέξιν ῥηθέντος, καὶ ἀδηλον
 γίνεται.

γ. μὴ παρὰ
 φίσαοθαι,

4. Ἐπὶ τὸ πρῶτον πρῶτα ἐαυτῶν
 ποιούμενον, εἰσαοθαι ἢ γὰρ ἐνστασις ἔσθαι ὅτι χεί-
 ρημα πρὸς τὴν γένεσιν. ἐστὶ δὲ ὁ τόπος ἐστὶν ἡ δὲ οὐ
 αὐτὸς τῶν ὀφειλόμενων, οἷς ἡ ἀρχὴ ἢ πᾶσιν
 ἢ μηδενὶ εἴρηται· ἀφ' ἑαυτοῦ δὲ τῶν ἑ-
 πτω.

5. Ἐν, ἀφ' ἑαυτοῦ ποῖα δεῖ καλεῖν ὡς οἱ πολλοί,
 καὶ ποῖα οὐ· * χρησίμων δὲ ἐστὶ πρὸς τὸ κατασκευά-
 ζειν, * καὶ πρὸς τὸ ἀσθενεῖν. οἷον, ὅτι τῶν C
 καὶ ὀνομαστικῶν τὰ πρῶτα πρῶτα πρῶτα
 τῶν, κατὰ τὸ οἱ πολλοί· ποῖα δὲ τῶν πρῶ-
 τῶν ἔστι τοιαῦτα ἢ οὐ τοιαῦτα, ὅσα ἐπὶ
 πρῶτον τῶν πολλοῖς. οἷον, ὑγιεινὸν μὲν ῥη-
 τέον τὸ ποιητικὸν ὑγείας, ὡς οἱ πολλοὶ λέγουσι.

γ. καὶ γὰρ
 πρ. ἢ αἰσθα-

γ. καὶ πρῶτον,
 in vet. cod.
 ait P. Vi-
 ctorius.

πότερον δὲ τὸ πρῶτον, ποιητικὸν ὑγείας
 ἢ οὐ, ὅσα ἐπὶ ὡς οἱ πολλοί, * λεκτέον, ἀλλ' ὡς
 ὁ ἰατρός.

A nam si invidia est dolor ex eo perceptus,
 quod bene cum aliquo viro probro agi-
 tur: manifestum est, virum bonum non
 esse invidum, quoniam esset improbus.
 Et si is qui ad indignandum propensus
 est, ponatur esse invidus: definitione expli-
 candum est quis sit eorum uterque. sic e-
 nim perspicuum erit, utrum verum an
 falsum sit, quod dictum est. veluti si
 invidus est, qui dolet rebus bonorum
 virorum secundis; ad indignandum au-
 tem propensus est, qui dolet rebus ma-
 lorum hominum secundis: patet, eum
 qui propensus est ad indignandum, non
 esse invidum. Oportet etiam sumere defi-
 nitionibus: nec desistere, donec ad notum
 perveniat. sæpe enim tota definitione
 tradita, non apparet quod queritur. sed
 si pro aliquo nomine posito in definitione,
 definitio dicta fuerit, perspicuum fit.

4. Præterea ex problemate propo-
 sitione sibi facta, obijciendum est: quo-
 niam obiectio erit argumentum contra
 thesim. Hic autem modus ferè est idem
 atque ille, respicere ad ea quibus omni-
 bus vel nullis inesse dictum est; sed mo-
 do differt.

5. Præterea definire oportet, qualia vo-
 canda sint ut multi vocant, qualia non.
 Hoc autem utile est & ad confirmandum,
 & ad refellendum. veluti quod iis nomi-
 nibus res sunt appellandæ, quibus multi
 utuntur: cum autem queritur quales res
 sint eiusmodi, vel non eiusmodi, non est
 amplius sequenda multitudo: exempli
 gratia, salubre vocandum est, quod va-
 let ad sanitatem efficiendam, ut multi
 vocant. an autem quod propositum est,
 ad sanitatem efficiendam valeat, necne;
 non est amplius dicendum, ut multi di-
 cunt, sed ut medicus.

De locis pertinentibus ad ea quæ multis modis dicuntur.

Cap. III.

1 De homonymia, quæ latet, 2 vel manifesta est. 3 De iis quæ de multis dicuntur non homonymas.

ΕΤΙ, εἰὰν πολλαχῶς λέγηται, κείμενον δὲ ἢ
 ὡς ὑπερῆχον, ἢ ὡς οὐχ ὑπερῆχον, γάτερον
 δεικνύεται τὴν πλεοναχῶς λεγόμενων, εἰ μὴ ἀμ-
 φω εἰδέσθαι. χρηστεῖον ὅτι τῶν λαμβανόντων.
 εἰ γὰρ μὴ λαμβάνει πολλαχῶς λεγόμενον, εἰσῆσε-
 ται ὅτι οὐ δεῖλεκται, ὅπως αὐτὸς ἠπόρει, ἀλλὰ
 γάτερον. ὅτι ὁ τόπος αἰνιγματικῶς πρὸς τὸ κα-
 τασκευάσαι ἐστὶν ἀσθενεῖν καὶ κατασκευάζειν μὲν
 γὰρ βυζαντινοὶ, δεῖξομεν ὅτι γάτερον ὑπερῆχον, εἰ μὴ
 μὴ ἀμφωδυνάμεια· ἀσθενεῖν ὅτι, ὅτι ἢ ὑ-
 περῆχον γάτερον δεῖξομεν, εἰ μὴ ἀμφωδυνάμεια

P Ræterea si quid multis modis dica-
 tur, positum autem sit inesse vel non
 inesse, probare oportet alterum eorum
 quæ multipliciter dicuntur, si ambo pro-
 bari nequeant. Hoc autem loco utendum
 est in iis quæ latent: quia si multis modis
 dici non lateat, obijciat non esse disputa-
 tum de eo quod ipse in dubium vocavit,
 sed de altero. Hic autem modus conuertit-
 tur, id est, & ad confirmandum & ad infir-
 madum valet. confirmare enim volentes, o-
 stendemus alterum inesse, si ambo non pos-
 simus. infirmantes autem, probabimus al-
 terum non inesse, si ambo non possimus.

Verum infirmanti non opus est ex confessione differere, nec si non omni, nec si nulli inesse dictum fuerit. nam si ostendemus non inesse cuius, refutatum erit *problema asserens* omni inesse. ac similiter si vni ostendemus inesse, euertemus *problema asserens* nulli inesse. Confirmantes autem, prius ex confesso accipere debent, si cuius insit, omni inesse, si verisimile sit hoc postulatum. non enim satis est ad probandum omni inesse, de vno differere: veluti si hominis anima sit immortalis, omnem quoque animam esse immortalem. quocirca prius ex confesso sumere oportet, si quævis anima sit immortalis, omnem quoque esse immortalem. Hoc verò non semper faciendum est: sed quando non est nobis facultas afferendi communem vnam rationem de omnibus; quemadmodum geometra vna *communi ratione probat* triangulum habere tres angulos æquales duobus rectis.

2 Si verò multis modis dici non lateat; cum distinctum fuerit quot modis dicatur, & refellere & confirmare oportet. Veluti si quod decet, est utile vel honestum; conandum est ambo confirmare vel refellere de eo quod propositum est: veluti *id est* honestum & utile, aut nec honestum nec utile. Quòd si nequeunt ambo probari, alterum probandum est, cum antè iudicatum fuerit alterum tale esse, alterum minime. Eadem ratio est, si plura sint, in quæ *verbum multiplex* diuidatur. 3 Rursus *consideranda sunt*, quæ multifariam dicuntur, non vt homonyma, sed alio modo. Veluti scientia vna est multarum rerum, vel vt finis & eius quod ad finem refertur; sicut medicina est scientia efficiendi sanitatem, & præscribendi rationem victus: velut duorum finium, vt contrariorum eadem scientia dicitur; alterum enim altero non est magis finis: vel vt eius quod est per se, & eius quod est per accidens: vt per se scimus triangulū duobus rectis æquales habere tres angulos; per accidens autē æquilaterum. nam quia triángulo æquilatero accidit vt triangulū sit; secundū hoc cognoscimus quòd duobus rectis æquales habet angulos internos, si igitur nullo modo contingat eandem esse multarum rerum scientiam, manifestum est omnino non contingere vt sit: aut si quo modo contingit, manifestum est cōtingere. Diuidere autē oportet, quotupliciter utile est. vt si cōfirmare velimus, ea proferenda sunt, quæ contingit talia esse qualia probare volumus. atque hæc diuidenda sunt in ea tantū, quæ utilia sunt ad confirmandum. at si refutare velimus, ea sunt proferenda, quæ non contingit talia esse, reliqua verò prætermittenda.

Tom. I.

A πλὴν ἀνασκαβάζοντι μὲν, ἔδεν δὲ ἕξ ὁμολογίας ἀπαλέγεσθαι, οὐτ' εἰ πῶπι, ἔτ' εἰ μηδενὶ ὑπερῆχον εἶρηται. εἰ γὰρ δείξομεν * ὅτι οὐχ ὑπερῆχον ὄπωου, ἀνηρηκότες ἐσόμεθα τὸ πῶπι ὑπερῆχον. ὁμοίως δὲ καὶ ἐνὶ δείξομεν * ὑπερῆχον, ἀναρησομεν ὅ μὴδενὶ ὑπερῆχον. κατὰσκαβάζουσι δὲ παρὰ ὁμολογητέον, ὅτι εἰ ὄπωου ὑπερῆχον, πῶπι ὑπερῆχον· ἀπ' πιθανόν ἢ ὁ ἀξίωμα. οὐ γὰρ ἀπόχρη παρὸς τὸ δείξαι ὅτι πῶπι ὑπερῆχον, τὸ ἐφ' ἐνός ἀπαλέγεσθαι. οἷον, εἰ ἢ τῆ ἀνδρῶν ψυχῆ ἀθάνατος, * ἔστι πᾶσα ψυχῆ ἀθάνατος. ὡς παρὰ ὁμολογητέον, ὅτι εἰ ἠπίσω ψυχῆ ἀθάνατος, καὶ πᾶσα ἀθάνατος. τῆτο δὲ ὅσα ἀεὶ ποικίτεον, ἀλλ' ὅταν μὴ ὑποκώμεν κοινὸν ἓνα λόγον ὅτι πῶπι εἶπειν· κατὰ τὸ ὁ γεωμετρικῆς, ὅτι τὸ τρίγωνον δυοῖν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς τρεῖς γωνίας.

γρ. ὅτι ὑπερῆχον

γρ. διότι

2 Εἰ δὲ μὴ λαμβάνοι πολλαχῶς λεγόμενον· διελόμενον ποσαχῶς λέγεσθαι, καὶ ἀναρῆν, καὶ κατασκαβάζειν. οἷον, εἰ τὸ δέον ὅτι τὸ συμφέρον, ἢ τὸ καλὸν, πειρατέον ἀμφω κατασκαβάζειν ἢ ἀναρῆν παρὸς τῆ παρὰ κειμένου· οἷον, ὅτι καλὸν καὶ συμφέρον, ἢ ὅτι οὐτε καλὸν οὐτε συμφέρον. εἰ δὲ μὴ ἐνδέχεται ἀμφοτέρω, γάτερον δεικτέον, ὅτισημασιόμορον ὅτι τὸ μὲν, τὸ δὲ ἔ. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ πλείω ἢ εἰς ἀπαίρηται.

3 Πάλιν ὅσα μὴ καθ' ὁμώνυμια λέγεσθαι πολλαχῶς, ἀλλὰ κατ' ἄλλοι ἔχον. οἷον, ὅτισημη μία πλείωνων, ἢ ὡς τῆ τέλους καὶ τῆ παρὸς τὸ τέλος, οἷον, ἢ ἰατρικῆ, τῆ ὑγίαιον ποιῆσαι καὶ τῆ ἀφαιρῆσαι· ἢ ὡς ἀμφοτέρων τελῶν, καθάπερ τῆ ἐνδύτων ἢ αὐτῆ λέγεσθαι ὅτισημη. ὅθεν γὰρ * μᾶλλον τέλος τὸ ἕτερον τῆ ἕτερου· ἢ ὡς τῆ καθ' αὐτὸ καὶ τῆ κατ' ἐπισημῆς. οἷον, καθ' αὐτὸ μὲν, ὅτι τὸ τρίγωνον δυοῖν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς τρεῖς γωνίας· κατ' ἐπισημῆς δὲ, ὅτι ὁ ἰσοπλευρον. ὅτι γὰρ συμβεβηκε τῷ τρίγωνῳ ἰσοπλευρῶ, τρίγωνῳ εἶναι, κατ' ἐπισημῆς ὅτι ὅταν δυοῖν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς ἐπισημῆς.

γρ. μ. τέλος τῶν ὀρθῶν π' ἔπειτα τῆ τ.

E εἰ οὖν μὴδ' ἀμφοτέρω ἐνδέχεται πῶπι αὐτῶν εἶναι πλείωνων ὅτισημη, δῆλον ὅτι ὅλως ὅθεν ἐνδέχεται εἶναι· ἢ εἰπὼς ἐνδέχεται, δῆλον ὅτι ἐνδέχεται. ἀφαιρῆσαι δὲ, ὅσα καὶ χησιμον. οἷον, εἰ βουλομεθα κατασκαβάζουσι, ταυτάτα παρὰ κειμένου * ὅσα ἐνδέχεται. καὶ ἀφαιρῆσαι εἰς τῶν μόνον, ὅσα ἔχον χησιμον παρὸς ὁ κατασκαβάζουσι· ἐὰν δὲ ἀνασκαβάζουσι, ὅσα μὴ ἐνδέχεται· τὰ δὲ λοιπὰ παρὰ κειμένου.

γρ. δύο ὀρθ.

γρ. εἰς ὅσα ὁδ.

ποιητέον δὲ καὶ ὅτι τούτων, ὅταν λαυθάνη
 ποσῶς λέγεται. καὶ εἶ) δὲ τόδε τῶδε, ἢ μὴ
 εἶ), ἐκ τῆς αὐτῆς τόπων κατασκευαστέον. οἷ)
 ὅτισημίω πῶς δὲ τῶδε, ἢ ὡς τέλος, ἢ ὡς ἄ
 πρὸς τὸ τέλος, ἢ ὡς τῆς καὶ συμβεβηκός. ἢ
 πάλιν μὴ εἶ) πὶ καὶ μηδένα τῆς ῥηθέντων ἑ-
 κτων. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ πρὸς ὅτισημίας, καὶ
 ὅσα ἄλλα λέγεται πλεόνων. ἐστὶ γὰρ ἢ ὅτιση-
 μία τούτου, ἢ ὡς τέλος, οἷ), ὑγείας. ἢ ὡς ἄ
 πρὸς τὸ τέλος, οἷ), τῆς φαρμακευτικῆς. ἢ
 ὡς τῆς καὶ συμβεβηκός, κατὰ τὸ ὅτι τῆς οἴνου
 ὁ φιλόγλυκος, οὐχ ὅτι οἴνος, ἀλλ' ὅτι γλυκός
 ἐστὶ. κατὰ αὐτὸ μὲν γὰρ τῆς γλυκέος ὅτισημεί, B
 τῆς δὲ οἴνου καὶ συμβεβηκός. ἐὰν γὰρ αὐτοῦ
 ἢ, οὐδέτι ὅτισημεί. καὶ συμβεβηκός οὐκ ὅτιση-
 μεί. χρησίμος δ' ὁ τόπος οὗτος ἐν τοῖς πρὸς
 πὶ. σχεδὸν γὰρ τὰ πιαδῶτα, τῆς πρὸς πὶ εἰσιν.

A Et in his quoque, hoc faciendum est, cum lateat
 quot modis dicatur. Quinetiam hoc huius
 esse, vel non esse, ex iisdem locis confirmandum
 est. veluti scientiam hanc huius esse vel ut fi-
 nis, vel ut eorum que pertinent ad finem, vel ut
 eorum que sciuntur per accidens: aut contra
 non esse quidpiam villo modo eorum quos di-
 xi. Eadem ratio est & cupiditatis & cetero-
 rum omnium que dicuntur esse multarum re-
 rum. est enim cupiditas huius vel ut finis,
 veluti sanitatis: vel ut eorum que refe-
 runtur ad finem, veluti sumendi pharmaci:
 vel ut eius quod desideratur per accidens;
 quemadmodum is qui dulcedine delectatur,
 vinum appetit; non quia vinum, sed quia dulce
 est: dulcedinem enim per se concupiscit: vi-
 num autem per accidens: quia si austerum sit, non
 concupiscit amplius: per accidens igitur
 concupiscit vinum. Vtilis autem est hic lo-
 cus in iis que ad aliquid referuntur. sci enim
 enim que sunt eiusmodi, in numero sunt
 eorum que ad aliquid referuntur.

Varij loci.

Cap. IV.

1 A mutatione nominis. 2 A genere vel specie subiecti, unde probatur contraria subiecto
 inesse vel non inesse. 3 A speciebus attributi. 4 A pluribus definitionibus. 5 Ab antece-
 dentibus, vel consequentibus. 6 A tempore.

γρ. ἢ φιλο-
 σοφιστικῆ

ΕΤΙ, ὅ μεταλαμβάνειν εἰς ὅ γνωριμώ-
 τερον ὄνομα. οἷ), ἀπὸ τῆς ἀκριβοῦς ἐν
 ἰσοπληθεί, ὅ σαφές. καὶ ἀπὸ τῆς πολυπρα-
 γμοσιότητος, * πῶς φιλοσοφιστικῶν. γνω-
 रिμώτερον γὰρ γινώσκου τῆς ῥηθέντος, ἀεπι-
 χρηστέρος ἢ ῥησις. ἐστὶ δὲ καὶ οὗτος ὁ τόπος πρὸς
 ἀμφω κοινός, ἔπρὸς τὸ ἀνασκευάζειν, ἔκατα-
 σκευάζειν. 2 Πρὸς δὲ τὸ δεῖξαι τὸν αἰτιῶν ἐν αὐτῶν
 ἰσοπληθῆ, σκοπεῖν ὅτι τῆς ἡμῶν. οἷ), εἰ
 βουλόμεθα δεῖξαι ὅτι ἐστὶ πρὸς ἀμφοῖν ὀρθό-
 τητος καὶ ἀμάρτια. τὸ δὲ ἀμάρτιαν εἶναι, κρίνειν
 ἐστὶ. κρίνειν δὲ ἐστὶν ὀρθῶς καὶ μὴ ὀρθῶς. καὶ
 πρὸς ἀμφοῖν αὐτὴ εἶναι ὀρθότητος καὶ ἀμάρτια.
 οὐ μὲν οὖν ἐκ τῆς ἡμῶν πρὸς τὸ εἶδος ἢ ἀπὸ
 δεξίς. ὅ γὰρ κρίνειν, ἡμῶν τῆς ἀμάρτιαν.
 ὁ γὰρ ἀμάρτιαν ὄνομα, κρίνειν πῶς. Πάλιν δὲ
 ἐκ τῆς εἶδος πρὸς ἡμῶν. ὅσα γὰρ πρὸς εἶδει
 ἰσοπληθῆ, καὶ πρὸς ἡμῶν. οἷ), εἰ ἐστὶν ὅτιση-
 μῆ φαύλη καὶ ἀουδαία, καὶ ἀφαιρεσις
 ἐστὶ φαύλη καὶ ἀουδαία. ἡ γὰρ ἀφαιρε-
 σις, τῆς ὅτισημῆς ἡμῶν. ὁ μὲν οὖν πρὸς
 πρὸς τὸ πῶς, ἰσότης ἐστὶν εἰς τὸ κατασκευά-
 σαι. ὁ δὲ ἀμάρτιαν, ἀληθῆς. οὐ γὰρ ἀμάρ-
 τιαν, ὅσα πρὸς ἡμῶν ἰσοπληθῆ, καὶ πρὸς εἶδει
 ἰσοπληθῆ. ζῶον μὲν γὰρ ὅτισημῶν καὶ
 τετραπόδιον. ἀφαιρεσις δὲ οὐ. ὅσα δὲ πρὸς
 εἶδει ἰσοπληθῆ, ἀμάρτιαν καὶ πρὸς ἡμῶν.

P Ræterea utilis est commutatio in no-
 tius nomen: veluti si pro exquisi-
 to in existimatione dicatur perspicuum:
 & pro curiositate, rerum studium &
 cura. cum enim notius sit quod di-
 ctum est, facilius contra thesim argu-
 mentari possumus. Est autem hic quo-
 que locus communis, & ad ambo va-
 let, id est, & ad refutandum & ad con-
 firmandum.

2. Ut autem probetur contraria ei-
 dem inesse, respicere oportet ad genus. ut
 puram si probare velimus, in sensu esse re-
 ctitudinem & peccatum: quia sentire est
 iudicare: iudicare autem licet recte &
 non recte; etiam in sensu erit rectitudo &
 peccatum. Nunc igitur ex genere de-
 monstratio facta est de specie. nam iudi-
 care est genus sentiendi. qui enim sentit,
 iudicat aliquo modo. Contra etiam ex
 specie probari potest inesse generi. quæcum-
 que enim specie insunt, etiam generi in-
 sunt: veluti si scientia est mala & bona,
 etiam affectio est mala & bona: quo-
 niam affectio est genus scientiæ. Ac
 prior quidem locus falsus est, si ad confir-
 mandum adhibeatur: posterior autem est
 verus. non enim necesse est, ut quæcum-
 que generi insunt, etiam speciei insint. et
 enim animal est alatum & quadrupes; ho-
 mo non item. quæcumque verò speciei
 insunt, necessarid etiam generi insunt:

nam si est homo probus, etiam animal est probum. At si adhibeantur ad refutandum, prior locus est verus, posterior est falsus. nam quæcumque generi non insunt, nec speciei insunt. quæ verò speciei non insunt, vt generi non insint, necesse non est.

3 Quia verò necesse est, quibus genus attribuitur, etiam speciem aliquam attribui; & quæcumque habent genus, vel denominatiuè à genere dicuntur, etiam speciem aliquam habere necesse est, vel denominatiuè ab aliqua specie dici: (veluti si cui scientia attribuitur; etiam grammatica, vel musica, vel aliqua alia scientia attribuetur. & si quis habet scientiam, vel denominatiuè à scientia dicitur; etiam grammaticam habebit, vel musicam, vel aliquam aliam scientiam: vel denominatiuè ab aliqua earum dicitur, putà grammaticus, vel musicus.) si quid igitur positum fuerit, quod dicatur à genere quomodocumque, vt animam moueri; considerare oportet, an secundum aliquam speciem motus accidat animam moueri, veluti an accidat augeri, vel minui, vel corrumpi, vel fieri, vel alia motionis specie fieri: si enim secundum nullam speciem id accidit; patet animam non moueri. Hic autem locus est communis, & ad ambo, id est, & ad confirmandum & ad infirmandum valet. nam si secundum aliquam speciem mouetur, procul dubio mouetur: & si secundum nullam speciem mouetur, procul dubio non mouetur.

4 Cui verò non suppetit argumentorū copia ad thesim pertinentium, is considerare & argumenta petere debet ex definitionibus, quæ sunt, vel esse videntur rei propositæ: & si ab vna non possit, à pluribus petat. iis enim qui rem definierint, facilius erit argumentari: quippe cum aduersus definitiones facilius sit argumentatio. 5 Considerare autem oportet in eo quod propositum est, cui rei consequens sit quod est propositum: vel quid necessariò sit, si sit id quod est propositum. Confirmare igitur volenti, considerandum est cui rei necessariò consequens sit quod est propositum. nam si id probatū fuerit esse, id quoque quod est propositum, probatum erit. Refellere autem volenti, considerandum est, quid sit, si quod est propositum, sit. si enim ostēdemus id quod est proposito consequens, non esse; sublatum erit quod est propositum. 6 Præterea ad tempus respicere oportet, an alicubi discrepet. Veluti si quis dixerit id quod alitur, necessariò augeri: nam animalia semper aluntur, non tamen semper augentur. Itēque si quis dixerit, scire, nihil aliud esse quam meminisse. hoc enim est præteriti temporis:

Tom. I.

A εἰ γὰρ ἔστιν ἀνθρώπος ἀσπιδάμος, ἔστιν ἄσπιδάμος. πρὸς δὲ τὸ ἀσπιδάζειν, ὁ μὲν πρῶτος, ἀληθής· ὁ δὲ δεύτερος, ψευδής· ὅσα γὰρ γῆν οὐχ ἵππάρχει, ὅσα δὲ τὰ εἶδει· ὅσα δὲ τὰ εἶδη μὴ ἵππάρχει, ὅσα ἀναγκάσιον τὰ γῆν μὴ ἵππάρχει.

3 Ἐπεὶ δὲ ἀναγκάσιον, ὅτι τὸ γῆν κατηγορεῖται, καὶ τῶν εἰδῶν πὶ κατηγορεῖται· καὶ ὅσα ἔχει τὸ γῆν, ἢ πρῶτον μὲν ἀπὸ τῶν γῆν λέγεσθαι, καὶ τῶν εἰδῶν πὶ ἀναγκάσιον ἔχειν, ἢ πρῶτον μὲν ἀπὸ τῶν εἰδῶν λέγεσθαι· (ὅτι εἴ τις ὅτις μὴ κατηγορεῖται· καὶ γραμματική, ἢ μουσική, ἢ τῶν ἄλλων ὡς ὅτις μὴ κατηγορηθῆσθαι. καὶ εἴ τις ἔχει ὅτις μὴ, ἢ πρῶτον μὲν ἀπὸ τῆς ὅτις μὴ λέγεσθαι· ἔστι γραμματικῶν ἔξω, ἢ μουσικῶν, ἢ ἕνα τῶν ἄλλων ὅτις μὴ· ἢ πρῶτον μὲν ἀπὸ τῆς αὐτῶν ῥηθῆσθαι, ὅτι γραμματικός, ἢ μουσικός.) ἐὰν οὖν πὶ τῆν λεγόμενον ἀπὸ τῶν γῆν ὅπως οὖν, ὅτι, τὸ πᾶν ψυχῶν κινεῖσθαι· σκοπεῖν,

C εἰ κατὰ πὶ τῶν εἰδῶν τῶν τῆς κινήσεως εἰδέσθαι πᾶν ψυχῶν κινεῖσθαι· οἷον, αὐξεῖσθαι, ἢ μειοῦσθαι, ἢ φθείρεσθαι, ἢ γίνεσθαι, ἢ ὅσα ἄλλα κινήσεως εἶδη. εἰ γὰρ καὶ μὴδὲν, δηλοῦν ὅτι οὐ κινεῖται. ἔστι δὲ ὁ τόπος κοινὸς πρὸς ἀμφω, πρὸς τε τὸ ἀσπιδάζειν καὶ ἀσπιδάζειν. εἰ γὰρ κατὰ πὶ τῶν εἰδῶν κινεῖται, δηλοῦν ὅτι κινεῖται· καὶ εἰ καὶ μὴδὲν τῶν εἰδῶν κινεῖται, δηλοῦν ὅτι οὐ κινεῖται.

4 Μὴ ὑπονοεῖται δὲ ὅτι χειρῶν πρὸς πᾶν γένει, σκοπεῖν ἐκ τῶν ὀρισμῶν ἢ τῶν ὀντων τῶν πρὸς κινήσεως πρῶτον μὲν, ἢ τῶν δουλοῦτων· καὶ εἰ μὴ ἀφ' ἑνός, ἀλλ' ἀπὸ πλῆθους. ῥᾶον γὰρ ὀρισμοῖς ὅτις μὴ ἔστι πρὸς γὰρ πᾶσι ὀρισμοῖς, ῥᾶον ἢ ὅτις μὴ ἔστι.

5 Σκοπεῖν δὲ ὅτι τῶν πρὸς κινήσεως, τίνος ὄντος τὸ πρὸς κινήσεως ἔστι· ἢ τί ἔστιν ἔξ ἀνάγκης, εἰ τὸ πρὸς κινήσεως ἔστι. ἀσπιδάζειν μὲν οὖν βουλομένω, τίνος ὄντος τὸ πρὸς κινήσεως ἔστι ἔξ ἀνάγκης. ἐὰν γὰρ ἐκείνο δείξῃ ἵππάρχον, ἔστι τὸ πρὸς κινήσεως δεδῆγμένον ἔστι. ἀσπιδάζειν δὲ βουλομένω, τί ἔστιν εἰ τὸ πρὸς κινήσεως ἔστι· ἐὰν γὰρ δείξωμεν τὸ ἀχόλουτον πᾶν πρὸς κινήσεως μὴ ὄν, ἀνηρηκότες ἐσόμεθα τὸ πρὸς κινήσεως.

6 Ἐὰν, ὅτι τὸν χρόνον ὅτις βλέπειν, εἴπου ἀφ' ὧν οἷον, εἰ τὸ πρὸς κινήσεως ἔστιν ἔξ ἀνάγκης αὐξεῖσθαι. πρῶτον μὲν γὰρ αἰετὰ ζῶντα, αὐξεῖσθαι ἢ καὶ αἰετὸς ὁμοίως ἢ καὶ, εἰ τὸ ὅτις αὐξεῖσθαι μεμνηῖσθαι. τὸ μὲν γὰρ, τῶν πρὸς κινήσεως χρόνος ἔστι.

Aa iij

ὅ δὲ, καὶ τῶ πρῶτοντος, καὶ τῶ μέλλοντος. ὅτις αὖ-
θαι μὲν γὰρ λέγεται τὰ πρῶτοντα, ἔ τὰ μέλ-
λοντα. οἷον, ὅτι ἔστιν ἡλίου ἕκλειψις. μνημονεύει
δὲ οὐκ ἐπιδέχεται, ἀλλ' ἢ ὅ πρὸς ἡλικυδός.

A illud verò etiam præsentis, & futuri: quã-
doquidem scire dicimur præsentia, & fu-
tura, veluti Solis defectionem fore: me-
minisse autem non possumus, nisi quod
præteritum est.

Loci à translatione disputationis.

Cap. V.

1 De translatione ad id per quod problema confirmatur, vel evertitur. 2 Vel ad id quod
rei propositæ consequens est.

* Quidam
τί ποί,

Quidam
ἀπαγωγὴν
πρὸς τὴν ἀφ' ἧς
πρὸς κείνους
ποιεῖται

γρ. ὅταν π. τ.
α. τ. τ. μὴ π.

ΕΤΙ, ὁ σοφιστικὸς ἔπος, τὸ ἀγὰν εἰς
ποιούτων, πρὸς ὃ διπλήσονται ὅτι χειρη-
μαίων. τῶτα δὲ ἔστι, ὅτε μὲν ἀναγκάσιον, ὅτε
δὲ φαινόμενον ἀναγκάσιον, ὅτε δὲ εὔτε φαινόμε-
νον, ἔτε ἀναγκάσιον. ἀναγκάσιον μὲν οὖν, ὅταν
ἔρησα μὲν τῶ ἀποκρινομένου τῶ πρὸς τὴν ἡ-
σιν πὶ χρησίμων, πρὸς τῶτα τοῖς λόγους ποιῆται.
τυγχάνη ἢ τῶτα τὸ ποιούτων ὄν, πρὸς ὃ διπλήσονται
ἔστιν ὅτι χειρημαίων. ὁμοίως ἢ ἔ, ὅταν ἐπαγω-
γὴν πρὸς τὴν ἀφ' ἧς τῶ κείνους ποιησάμενος, ἀνα-
ρεῖν ὅτι χειρημαίων. τῶτου γὰρ ἀναρεθέντος, ἔ τὸ πρὸς
κείνους ἀναρεθῆται. φαινόμενον δὲ ἀναγκάσιον,
ὅταν φάινεται μὲν χρησίμων ἔ οικεῖον τὴν ἡσέως,
μὴ ἢ ἢ, πρὸς ὃ γίνονται οἱ λόγοι. εἴτε ἔρη-
σα μὲν τῶ τὸν λόγον ὑπέχοντες, εἴτε ἀπὸ ἐπα-
γωγῆς ἐπιδοξάζει τὴν ἡσέως πρὸς αὐτὸ γινόμε-
νης, ἀναρεῖν ὅτι χειρημαίων αὐτὸ. τὸ ἢ λοιπὸν, ὅταν
μὴτε ἀναγκάσιον ἢ, μὴτε φαινόμενον, πρὸς ὃ
γίνονται οἱ λόγοι. ἄλλως ἢ πρὸς ἐλέγχου
συμβαίνει τῶ ἀποκρινομένου. δεῖ ἢ ἀναρεθῆται
τὸν ἔχοντα τῶ ῥηθέντων ἔπων. πρῶτοντα γὰρ
ἀπρητημένος καὶ ἀλλότριος εἰσὶν εἰς τῶ ἀφ-
λεκτικῆς. δεῖ δὲ καὶ τὸν ἀποκρινομένου μὴ δυσχε-
ραίνην, ἀλλὰ πῆναί τὰ μὴ χρησίμων πρὸς τὴν
ἡσιν, ὅτι φαινόμενον ὅσα μὴ δοκεῖ μὲν, π-
δοσε δὲ. μάλλον γὰρ ἀπορεῖν ὡς ὅτι το πολὺ συμ-
βαίνει τοῖς ἐρωτῶσιν, * πρῶτων πῆμενων αὐ-
τοῖς τῶ ῥηθέντων, ἐὰν μὴ φάινωσιν. 2 Εἰ
πᾶς ὁ εἰρηκῶς ὁποιῶν, ἔπον τινὰ πολλὰ εἰρη-
κῶν, ὅτις πλείω ἐκάστῳ ἔξ ἀνάγκης ἀκόλου-
θᾶ ἔστιν. οἷον, ὁ εἰρηκῶς ἀνθρώπον εἶναι, καὶ ὅτι
ζῶον ἔστιν εἰρηκῶς, καὶ ὅτι ἐμψυχον, καὶ ὅτι δίπονον,
καὶ ὅτι τοῦ ἔ ὅτις ἡμῶς δεκτικόν. ὡς ὅποιου
εἶνός τῶ ἀκόλουθων ἀναρεθέντος, ἀναρεθῆται καὶ
τὸ εἰς ἔρη. ἀναρεθῆται δὲ καὶ εἰς τὸ χα-
λεπώτερον ποιῆσαι μεταλήψιν. εἴοτε μὲν γὰρ
ῥᾶον ὅ ἀκόλουθον ἀναρεθῆναι, εἴοτε ἢ αὐτὸ ὅ
πρὸς κείνους.

Est præterea sophisticus modus, quo
iduersarium ducimus ad id de quo ar-
gumentorum copia nobis suppetet. hoc
autem interdum necessarium est, inter-
dum videtur necessarium: interdum nec
videtur, nec est necessarium. Necessa-
rium est, cum negante eo qui respon-
det, aliquid eorum quæ ad thesim per-
tinent, ad id rationes diriguntur: acci-
dit autem ut id sit eiusmodi, ad quod ar-
gumentorum copia suppetat. Similiter
etiam fit, cum quis ab eo quod positum
est, ad aliquid abductione facta, id euer-
tere tentat. eo namque everso etiam pro-
positum evertitur. Videtur autem neces-
sarium, cum ad thesim pertinere videtur,
nec tamen pertinet, id ad quod rationes
referuntur: siue negante eo qui disputa-
tionem sustinet, siue abductione proba-
bili à thesi ad illud facta, id evertere co-
netur. Reliquum est, cum id ad quod ra-
tiones diriguntur, nec est necessarium,
nec esse videtur, sed aliter accidit ut pa-
relencho respondens redarguatur. Ho-
rum quos dixi modorum vitium vitare
oportet: quoniam omnino remotus & a-
lienus videtur esse à dialectica. Quocirca
debet etiam is qui respondet, non diffici-
lem & morosum se præbere, sed conce-
dere quæ non pertinent ad thesim, signifi-
cans quænam sibi non videantur, licet ea
concedat. plerumque enim accidit ut
magis argumentorum inopia laborent ij
qui interrogant, cum omnia eis conce-
duntur, quæ sunt eiusmodi, si non conclu-
dant. 2 Præterea quicumque quoduis di-
xit, quodammodo multa dixit: quia mul-
ta cuique rei necessariò consequentia
sunt: veluti qui dixit hominem esse, etiam
animal esse dixit, & animatum, & bipe-
dem, & intelligentiæ scientiæque capa-
cem. Quare quouis eorum quæ conse-
quuntur, sublato, tollitur etiam problema
ab initio propositum. Sed cauere oportet
ne ad id quod sit difficilius, translatio
fiat. interdum enim facilius est conse-
quens evertere: interdum verò ipsum pro-
blema propositum.

1 Ab oppositis immediatis. 2 Ab etymologia. 3 A divisione accidentis. 4 A polyonymis.

Quibus autem in rebus necesse est alterum solum inesse vel non inesse, ut homini necesse est inesse vel morbum vel sanitatem; si de altero abundemus argumentis quibus probemus inesse, vel non inesse, etiam de altero abundabimus. hoc autem conuertitur & ad ambo valet. nam si probauerimus alterum inesse; probatum erit, reliquum non inesse. si vero probabimus non inesse, probatum erit reliquum inesse. patet igitur, ad ambo utilem esse hunc locum.

2 Insuper oportet argumentari, translato nomine ad notationem, quasi sit magis consentaneum sic accipere, quam ut positum est nomen. veluti *δύψυχον*, (id est, bene animatum,) non esse virum fortem, quemadmodum positum est, sed cum qui *δύψυχον* habet, id est, bene est animo affectus: sicut *δύστημι* (id est, bonae spei plenum,) cum qui bona exspectat: similiterque *διδάμονα* (id est, beatum) eum cuius daemon est bonus: quemadmodum Xenocrates ait *διδάμονα* esse, cuius animus sit bonus: hunc enim cuique esse demonem.

3 Quoniam autem rerum aliarum necessarium sunt, aliarum plerumque, aliarum utrolibet modo; si id quod necessarium est, plerumque accidere ponatur: vel id quod plerumque est, eive contrarium, ponatur esse necessarium; semper locum praebet argumento. nam si necessarium, ut plerumque accidens posuerit; perspicuum est eum dicere, non omni inesse, cum omni insit: quare peccauit. nec non si id quod plerumque dicitur, necessarium esse dixerit: omni enim inesse ait, cum non insit omni. similiterque si contrarium ei quod plerumque accidit, necessarium esse dixerit. semper enim in paucioribus dicitur, quod est plerumque accidenti contrarium. veluti si homines plerumque sunt improbi, ratio sunt boni. quapropter adhuc magis peccauit, si bonos necessarium esse dixerit. Itidem & si id quod utrolibet modo eque accidit, necessarium, vel plerumque esse dixerit. quod enim utrolibet modo accidit, nec necessarium est, nec plerumque. Sed & si quis non definierit, utrum plerumque an necessarium esse dicat, res autem plerumque sit; disputari potest, quasi ille ex necessitate esse dixerit. ut si exhaeredes dixerit prauos esse, nec definierit; disputari contra eum potest, quasi dixerit necessarium prauos esse.

Tom. I.

Οσοις ὁ ἀνάγκη μόνον γάτερον ὑπαρχῆν, ἢ ἔχῃ ὑπάρχειν, οἷον τὰ ἀνδραποδοῦ νόσον, ἢ πτωχὸν ὑγίαν. εἰ αὖτε γάτερον ὑποκαταλέγεσθαι, ὅτι ὑπάρχει, ἢ οὐχ ὑπαρχει. καὶ πρὸς τὸ λοιπὸν ὑποκαταλέγεσθαι. τῆσδε δὲ ἀντιθέσεως πρὸς ἀμφω. δείξαντες μὲν γὰρ ὅτι ὑπαρχει γάτερον, τὸ λοιπὸν δεδιχόντες ἐσόμεθα, ὅτι οὐχ ὑπαρχει. εἰ δὲ ὅτι ἔχῃ ὑπάρχει δείξωμεν, τὸ λοιπὸν ὅτι ὑπάρχει δεδιχόντες ἐσόμεθα. δὴλον οὖν ὅτι πρὸς ἀμφω χρησιμὸς ὁ τοπος ἐστίν. 2 Εἴτι, ὅτι περὶ χειρῶν, μεταφέροντα τοῦτομα ὅτι τὸν λόγον, ὡς μᾶλλον παρεσκήεν *ἐκλαμῆσθαι*, ἢ ὡς κεῖται τοῦτομα. οἷον, *δύψυχον*, μὴ τὸν ἀνδραποδοῦ, καθάπερ κεῖται, ἀλλὰ τὸν ὅτι πτωχὸν ψυχρὸν ἔχοντα. καθάπερ καὶ ἐλπίειν τὸν ἀγαθὰ ἐλπίζοντα. ὁμοίως δὲ καὶ *διδάμονα*, οὗ δὲ ὁ δαίμων ἢ ἀουδαῖος. καθάπερ *Ξενοκράτης* φησὶν *διδάμονα* εἶναι τὸν πτωχὸν ψυχρὸν ἔχοντα ἀουδαῖον. τῶντιν ἄλλων γὰρ ἐκάστω εἶναι δαίμονα. 3 Ἐπεὶ δὲ τῶν πραγμάτων, τὰ μὲν, ἐξ ἀνάγκης ἐστὶ. τὰ δὲ, ὡς ἐπιτοπολὺ. τὰ δὲ, ὅποτε ἔτυχεν. εἰ δὲ ἐξ ἀνάγκης, ὡς ἐπιτοπολὺ τεστὶ. ἢ ὡς ἐπιτοπολὺ, ἐξ ἀνάγκης, ἢ αὐτὸ, ἢ ὅτι ἐναντίον τῶν ὡς ἐπιτοπολὺ. αἰεὶ δίδωσι τὸν ἐπιχειρήματος. εἰ δὲ ἐξ ἀνάγκης, ὡς ἐπιτοπολὺ τεστὶ. δὴλον ὅτι ἔπιτοπὸν φησὶν ὑπάρχειν, ὑπάρχοντος πτωχῆ. ὡς ἡμῶν τεστὶ. εἴτε ὡς ἐπιτοπολὺ λεγόμενον ἐξ ἀνάγκης ἐφησε. πτωχῆ γὰρ φησὶν ὑπάρχειν, οὐχ ὑπάρχοντος πτωχῆ. ὁμοίως δὲ καὶ, εἰ ὅτι ἐναντίον τῶν ὡς ἐπιτοπολὺ, ἐξ ἀνάγκης εἴρηκεν. αἰεὶ γὰρ ἐπὶ ἔλαττον λέγεσθαι τὸ ἐναντίον τῶν ὡς ἐπιτοπολὺ. οἷον, εἰ ὡς ἐπιτοπολὺ φαύλοι οἱ ἀνδραποδοῦ, ἀγαθοὶ ἐπὶ ἔλαττον. ὡς εἰ μᾶλλον ἡμῶν τεστὶ, εἰ ἀγαθοὶ ἐξ ἀνάγκης εἴρηκεν εἶναι. ὡσαύτως δὲ καὶ, εἰ τὸ ὅποτε ἔτυχεν, ἐξ ἀνάγκης ἐφησεν, ἢ ὡς ἐπιτοπολὺ. εἴτε γὰρ ἐξ ἀνάγκης ὅποτε ἔτυχεν, ἢ ὡς ἐπιτοπολὺ. εἰ δὲ ἐπιτοπολὺ, ὡς ἐξ ἀνάγκης εἴρηκεν, ἢ δὲ ὅτι πρᾶγμα ὡς ἐπιτοπολὺ, ἀφαιρέσθαι ὡς ἐξ ἀνάγκης εἰρηκῆτος αὐτῶν. οἷον, εἰ φαύλοις τοῖς ἀποκλήσεως ἐφησε εἶναι, μὴ δειλοῖς. ὡς ἐξ ἀνάγκης εἰρηκῆτος αὐτῶν, ἀφαιρέσθαι.

A 2 iiii

4. **Ε**πί, εἰ ἔ αὐτὸ ἑαυτὰ συμβεβηκὸς ἔθηκεν ἄ
 ὡς ἕτερον, ἀλλ' ὅ ἕτερον εἶ) ὄνομα. κατὰ τὸν
 Πρωδικὸς διηρῆτο τὰς ἡδονὰς εἰς γὰρ μὲν, καὶ τέρ-
 ψιν, καὶ δ' ἡφροσύνην. ταῦτα γὰρ πᾶντα τῶ αὐτῆ
 τῆς ἡδονῆς * ὀνόματός ἐστιν. εἰ οὖν τις ὁ χαί-
 ρειν τὰ δ' ἡφροσύνην φησὶ συμβεβηκέαι, αὐ-
 τὸ δὲ αὐτὰ φησὶ συμβεβηκέαι.

* Quidam
 ὀνόματά ἐστι,
 vt Boeth.

4 **P**raeterea videndum est, an eandem re
 sibi accidere posuerit, quasi diuersam;
 propterea quod nomen diuersum sit.
 quemadmodum Prodicus diuisit volu-
 ptates in gaudium & iucunditatem, & le-
 titiam. haec enim omnia eiusdem rei, id est
 voluptatis, nomina sunt. Si quis igitur
 gaudium laetitiae dicat accidere, idem si-
 bi accidere dicet.

Loci à contrariis.

Cap. VII.

- 1 A coniunctione contrariorum. 2 A positione contrarij. 3 A consecutione contrarij.
- 4 A subiecto contrarij.

Cap. III.

ΕΠΕΙ δὲ τὰ ἐναντία συμπλέκεται μὲν
 ἀλλήλοις ἐξαχῶς, ἐναντίωσιν δὲ ποιεῖ τε-
 τραχῶς συμπλεκόμενα· δεῖ λαμβάνειν τὰ ἐναν-
 τία, ὅπως αὐτὸν χρῆσιμον ἢ ἔ ἀγαθὸν καὶ κα-
 τὰσκάζοντι. ὅτι μὲν οὖν ἐξαχῶς συμπλέ-
 κεται, δῆλον· ἢ γὰρ ἑκάτερον ἑκατέρῳ τῶν ἐναν-
 τίων συμπλακῆσεται· τῶν δὲ διχῶς, οἷον, ὁ
 τοῖς φίλοις ὅποιεῖν, καὶ ὁ τοῖς ἐχθροῖς κα-
 κῶς, ἢ ἀνάπαλιν ὁ τοῖς φίλοις κακῶς καὶ τοῖς
 ἐχθροῖς ὅποιεῖν. ἢ ἀμφοτέρωθεν τῶ ἐνός· διχῶς
 δὲ καὶ τῶν οἷον, ὁ τοῖς φίλοις ὅποιεῖν καὶ ὁ
 τοῖς φίλοις κακῶς, ἢ ὁ τοῖς ἐχθροῖς ὅποιεῖν
 καὶ ὁ τοῖς ἐχθροῖς κακῶς, ἢ ὁ ἐν ὅποιεῖν ἀμφο-
 τέρων· διχῶς δὲ καὶ τῶν οἷον, ὁ τοῖς φίλοις
 ὅποιεῖν καὶ ὁ τοῖς ἐχθροῖς ὅποιεῖν, ἢ ὁ τοῖς φίλοις κακῶς καὶ
 τοῖς ἐχθροῖς κακῶς. Αἱ μὲν οὖν ὁμοῦται δύο
 ῥητέισι συμπλοκαί, οὐ ποιοῦσιν ἐναντίωσιν.
 ὁ γὰρ τοῖς φίλοις ὅποιεῖν, τὰ τοῖς ἐχθροῖς
 κακῶς, ὅσα ἐστὶν ἐναντίον· ἀμφοτέρωθεν γὰρ, αἰ-
 ρετὰ, καὶ τῶ αὐτῶ ἡτοῖς. ὅσα δὲ τὸ τοῖς φίλοις
 κακῶς, τὰ τοῖς ἐχθροῖς ὅποιεῖν· καὶ γὰρ ταῦτα
 ἀμφοτέρωθεν φθκτὰ, ἔ τῶ αὐτῶ ἡτοῖς. οὐ δο-
 κεῖ δὲ φθκτὸν φθκτὰ ἐναντίον εἶ)· ἐὰν
 μὴ ὁ μὲν, κατ' ἡφροσύνην· τὸ δὲ, κατ' ἐν-
 δειαν λεγόμενον ἢ. ἢ τε γὰρ ἡφροσύνη, φθ-
 κτῶ δοκεῖ εἶ)· ὁμοίως δὲ καὶ ἢ ἐνδία. τὰ ἢ
 λοιπὰ τέσσαρα πᾶντα ποιεῖ ἐναντίωσιν. ὁ γὰρ
 τοῖς φίλοις ὅποιεῖν, τὰ τοῖς φίλοις κακῶς,
 ἐναντίον. ἀπὸ τε γὰρ τῶ ἐναντίου ἡτοῖς ἐστὶ·
 καὶ τὸ μὲν, αἰρετὸν· τὸ ἢ, φθκτὸν· ὡσαύτως
 ἢ καὶ ἐπὶ τῶ ἄλλων. κατ' ἑκάστῳ γὰρ συζυ-
 γίαν, τὸ μὲν, αἰρετὸν· τὸ δὲ, φθκτὸν· καὶ τὸ
 μὲν, ὅποιεῖν ἡτοῖς· τὸ δὲ, φθκτὸν. δῆλον
 οὖν ὅτι τῶ εἰρημίων, ὅτι τὰ αὐτὰ * πλείονα
 ἐναντία συμβαίνει γίνεσθαι. τὰ γὰρ τοῖς φί-
 λοις ὅποιεῖν, τὸ τοῖς ἐχθροῖς ὅποιεῖν, ἐναν-
 τίων· καὶ τὸ τοῖς φίλοις κακῶς, ἐναντίον.

γρ. ποίω α.

Quoniam autem contraria sex modis
 inter se coniunguntur, contrarieta-
 tem autem efficiunt quatuor modis con-
 iuncta; oportet accipere contraria, prout
 expedit euerenti, & adstruenti. Sex igitur
 modis ea coniungi, manifestum est.
 aut enim vtrumque vtrique contrario-
 rum iungitur; atque hoc bifariam, vt de
 amicis bene mereri & de inimicis malè;
 vel contra de amicis malè & de inimicis
 bene: aut ambo de vno: & hoc quoque
 bifariam, vt de amicis bene mereri & de
 amicis malè; vel de inimicis bene mere-
 ri & de inimicis malè: aut vnum de am-
 bobus: & hoc quoque bifariam, vt de
 amicis bene & de inimicis bene, vel de
 amicis malè & de inimicis malè. Primæ
 igitur duæ coniunctiones quas dixi, non
 faciunt contrarietatem: de amicis e-
 nim bene mereri, & de inimicis malè,
 non sunt contraria, cum ambo sint opta-
 bilia, & eorundem morum effectus. neque
 item contraria sunt, de amicis malè, & de
 inimicis bene mereri. nam & hæc sunt am-
 bo fugienda, & eorundem morum effe-
 ctus. non videtur autem fugiendum fu-
 giendo contrarium esse: nisi alterum ex-
 superantia, alterum defectus rationem
 habeat. nam & exsuperantia, in rerum
 fugiendarum numero esse videtur: & si-
 militer quod est defectus. Reliqua autem
 quatuor omnia efficiunt contrarietatem.
 nam de amicis bene mereri, & de amicis
 malè mereri, contraria sunt: quia ex
 contrariis moribus proficiscuntur: &
 alterum est eligendum, alterum fugien-
 dum. Itidem etiam in aliis se res habet:
 quoniam in singulis coniunctionibus al-
 terum est eligendum, alterum fugien-
 dum: & alterum ex bonis moribus pro-
 ficiscitur, alterum ex malis. Constat igitur
 ex iis quæ dicta sunt, accidere vt ei-
 dem plura contraria sint. huic enim, de a-
 micis bene mereri, illud contrarium est,
 de inimicis bene mereri: nec non illud
 est contrarium, de amicis malè mereri.

Similiter etiam aliorum cuique, si quis ea consideret eodem modo, videbuntur duo contraria esse. Vtriusque igitur contrariorum utile sit ad thesim, illud sumi debet. 2 Præterea si quid contrarium sit accidere: considerandum est, an in sit ei, cui accidens inesse dictum est. si enim hoc in sit, illud non potest inesse: quoniam fieri nequit ut contraria simul eidem subiecto in sint. 3 Aut an tale quidpiam dictum sit de aliquo, quod si sit, necesse sit contraria in eodem subiecto inesse. ut si quis ideas in nobis esse dixerit: eas enim moueri & quiescere accidet, itemque sensibiles & intelligibiles esse. videntur enim ideas quiescere, & immobiles & intelligibiles esse, ut plures iis qui ideas esse ponunt. si verò in nobis sint, immobiles esse nequeunt: quia cum nos mouemur, necesse est ut & quæ in nobis sunt, omnia simul moueantur. Constat etiam eas esse sensibiles, si quidem in nobis sint: quia per oculorum sensum formam quæ in quaque re est, cognoscimus. 4 Rursus si positum est accidens, cui sit aliquid contrarium, considerare oportet, an contrarii quoque sit susceptiuum, quod sit accidentis susceptiuum. idem enim contrarium est susceptiuum. veluti si odium iræ consequens esse dixerit; certè odium erit in parte animæ irascibili, quoniam ibi est ira. videndum igitur est, an & contrarium sit in irascibili, nempe amicitia. si enim amicitia non sit in irascibili, sed in concupiscibili, non potest odiū iræ consequens esse. Similis ratio est, si partem animæ concupiscibilem ignorare dixerit. nam erit apta ad suscipiendam scientiam, si quidem apta est ad suscipiendam ignorantiam. quod quidem non videtur verum esse, nempe concupiscibilem animæ partem esse aptam ad suscipiendam scientiam. Qui igitur refellit, hoc loco, quemadmodum dictum est, uti debet: Confirmanti autem, ad probandum inesse accidens, non est utilis hic locus: sed ad probandum posse inesse utilis est. cum enim probauerimus non esse susceptiuum contrarii; probatum erit, neque inesse accidens, neque posse inesse. at si probauerimus contrarium inesse, vel contrarii susceptiuum esse; nondum probatum erit etiam accidens inesse, sed posse inesse tantummodo probatum erit.

ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἐκείνων, τὸν αὐτὸν ὅρον ἔπισημοῦσι, δύο τὰ ἐναντία φησὶται. ἡμετέραν οὖν τῶν ἐναντίων ὁπότερον αὐτῶν ἢ πλεονεκτήσειν * χρῆσιμον. 2 Ἐπί, εἰ ἐστὶ τίς ἐναντίος γινώσκων. τὰ συμβεβηκότι, σκοπεῖν εἰ ἴσχυρῶς ἢ ὡς συμβεβηκὸς εἶρη) ἴσχυρῶς εἰ γὰρ τὸ ὑπὲρ ἢ ἐκείνο οὐκ αὐτῶν ἴσχυρῶς. ἀδύνατον γὰρ τὰ ἐναντία ἀμα τὰ αὐτὰ ὑπὲρ ἢ. 3 Ἡ εἴη κινουμένων εἴρηται κατὰ τὸν οὐκ ὄντος, ἀνάγκη τὰ ἐναντία ὑπὲρ ἢ. οἷον, εἰ τὰς ἰδέας ἐν ἡμῖν ἔφησεν εἶη). κινουμένων γὰρ, καὶ ἡρεμεῖν αὐτὰς συμβεβησεται. ἐπί τῶν ἀκίνητων, καὶ κινουμένων εἶη). δοκῶσι γὰρ αἱ ἰδέαι ἡρεμεῖν, ἔκ τῶν ἀκίνητων καὶ κινουμένων εἶη) τοῖς ἡμετέροις ἰδέαις εἶη). ἐν ἡμῖν ὅτι οὐσας, ἀδύνατον ἀκίνητους εἶη). κινουμένων γὰρ ἡμετέρας, ἀναγκαῖον ἔκ τῶν ἐν ἡμῖν πρῶτα συγκινεῖσθαι. διὸ οὐκ ἔστιν ἀκίνητοι, εἴη) ἐν ἡμῖν εἰσι. ἀλλὰ γὰρ τῆς πλεονεκτησίας ἀκίνητων, πλεονεκτήσειν ἐκείνων μορφῶν γινώσκων. 4 Πάλιν, εἰ κατὰ συμβεβηκὸς ἢ ἐστὶ τίς ἐναντίος, σκοπεῖν, εἰ καὶ τὸ ἐναντίον δεκτικόν, ὡς ἔκ τῶν συμβεβηκόντων. ὅτι αὐτῶν, τῶν ἐναντίων δεκτικόν. οἷον, εἰ τὸ μῖσος ἐπιτελεῖται τῇ ὀργῇ ἔφησεν, εἴη) δὲ τὸ μῖσος ἐν τῷ θυμοειδί. ἐκείν γὰρ ἡ ὀργή. σκοπεῖν οὖν, εἰ καὶ τὸ ἐναντίον ἐν τῷ θυμοειδί, ἢ φιλία. εἰ γὰρ μή, ἀλλὰ ἐν τῷ ἐπιθυμητικῷ ἐστὶν ἡ φιλία. οὐκ αὐτῶν ἐπιτελεῖται τὸ μῖσος τῇ ὀργῇ. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὸ ἐπιθυμητικόν ἀγαθόν, ἔφησεν. εἴη) γὰρ αὐτῶν ἐπιθυμητικόν, εἴη) ἔκ τῶν ἀγαθῶν. ὡς δὲ δοκεῖ, τὸ ἐπιθυμητικόν, δεκτικόν εἶη) ἐπιθυμητικόν. ἀνασκαυζόντι μὲν οὖν, κατὰ τὸν εἶρηται, χρῆσιμον. κατὰ τὸν ἀσκαυζόντι δὲ, ὅτι μὲν ὑπὲρ ἢ συμβεβηκὸς, ἢ χρῆσιμος ὁ τόπος. ὅτι ὅτι ἐνδέχεται ὑπὲρ ἢ, χρῆσιμος. δείξαντες μὲν γὰρ ὅτι ἢ δεκτικόν τῶν ἐναντίων, δεδεδυκότες ἐσόμεθα, ὅτι οὐτε ἴσχυρῶς ἢ συμβεβηκὸς, οὐτε ἐνδέχεται ἴσχυρῶς. εἰ δὲ δείξωμεν, ὅτι ἴσχυρῶς ἢ ἐναντίον, ἢ ὅτι δεκτικόν τῶν ἐναντίων ἐστὶν. ὡς δὲ περὶ δεδεδυκότες ἐσόμεθα, ὅτι ἔκ τῶν συμβεβηκόντων ἴσχυρῶς, ἀλλὰ ὅτι ἐνδέχεται ἴσχυρῶς; ὅτι τοσοῦτον μόνον δεδεδυκένον ἔσται.

Loci ab oppositorum consecutione.

Cap. VIII.

1 A contradicentibus, 2 A contrariis. 3 A privatione & habitu. 4 A relatis.

Quoniam autem oppositiones quatuor sunt, considerandum est, an argumentum duci possit ex contradictionibus inuersa consecutione, & in refellendo; & in confirmando.

ΕΠΕΙ δὲ εἰσὶν αἱ ἀντιθέσεις τέτταρες, σκοπεῖν οὐκ μὲν τῶν ἀντιθέσεων, ἀνάπαλιν οὐκ τῆς ἀκολουθίας, * καὶ ἀναμετρώτι καὶ κατὰ σκαυζόντι.

γρ. ἐάντι-1
εἰσὶν κα-
τασκαυζόντι

λαμβάνειν δὲ εἰς ἐπαγωγῆς. οἷον, εἰ ὁ ἀνθρώπος ζῶν, ὁ μὴ ζῶν οὐκ ἀνθρώπος ὁμοίως δὲ καὶ ὅτι τῶν ἄλλων. εἰ ταῦτα γὰρ ἀνάπαλιν ἢ ἀκολουθῆσις. τὰ μὲν γὰρ ἀνθρώπων τὸ ζῶν ἐπεταί. τὰ δὲ μὴ ἀνθρώπων, ὁ μὴ ζῶν, οὐ. ἀλλ' ἀνάπαλιν τὰ μὴ ζῶν τὸ οὐκ ἀνθρώπος. ὅτι πρῶτων οὖν ὁ τοιοῦτον ἀξιωτέον. οἷον, εἰ ὁ καλὸν, ἡδύ. καὶ ὁ μὴ ἡδύ, οὐ καλόν. εἰ δὲ μὴ τὸτο, οὐδ' ἐκείνο. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ ὁ μὴ ἡδύ, οὐ καλόν ὁ καλόν, ἡδύ. δῆλον οὖν, ὅτι πρὸς ἀμφω αἰτίσθαι ἢ καὶ πρὸς ἀντίφασιν ἀκολουθῆσις ἀνάπαλιν γινώσκη.

κ. ταῦτα.

2. Ἐπὶ δὲ τῶν ἐναντίων σκοπεῖν, εἰ τὰ ἐναντία τὸ ἐναντίον ἐπεταί, ἢ ὅτι ταῦτα, ἢ ἀνάπαλιν, καὶ ἀναγκαῖα, καὶ κατασκευάζονται. λαμβάνειν δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα εἰς ἐπαγωγῆς, ἐφ' ὅσον χρῆσιμον. ὅτι * ταῦτα μὲν οὖν ἢ ἀκολουθῆσις. οἷον, τῆ ἀδρῖα, καὶ τῆ δειλία. τῆ μὲν γὰρ, εὐετη ἀκολουθεῖ. τῆ δὲ, κακία. καὶ τῆ μὲν, ἀκολουθεῖ ὁ αἰρετόν. τῆ δὲ, ὁ φθικτόν. ὅτι ταῦτα οὖν καὶ ἢ τούτων ἀκολουθῆσις. ἐναντίον γὰρ ὁ αἰρετόν τὰ φθικτά. ὁμοίως δὲ καὶ ὅτι τῶν ἄλλων. ἀνάπαλιν δὲ ἢ ἀκολουθῆσις. οἷον, τῆ βεξία μὲν ὑγεία ἀκολουθεῖ, καχεξία δὲ νόσος οὐ, ἀλλὰ νόσος καχεξία. δῆλον οὖν, ὅτι ἀνάπαλιν ὅτι τούτων ἢ ἀκολουθῆσις γίνεταί. ἀνάπαλιν δὲ ὁ ἀνάπαλιν ὅτι τῶν ἐναντίων συμβαίνει, ἀλλὰ τοῖς πλείστοις ὅτι τὰ αὐτὰ ἢ ἀκολουθῆσις. εἰ οὖν μήτε ὅτι τὰ αὐτὰ τὰ ἐναντία ὁ ἐναντίον ἀκολουθεῖ, μήτε ἀνάπαλιν. δῆλον ὅτι οὐδ' ὅτι τῶν ῥηθέντων ἀκολουθεῖ τὸ ἕτερον τὰ ἕτερον. εἰ δὲ ὅτι τῶν ἐναντίων. καὶ ὅτι τῶν ῥηθέντων, ἀναγκαῖον ὁ ἕτερον τὰ ἕτερον ἀκολουθεῖν.

κ. ὅτι.

3. Ὁμοίως δὲ τοῖς ἐναντίοις, καὶ ὅτι ἢ φερήσεων καὶ ἕξεων σκοπεῖον. πλὴν οὐκ ἔστιν ὅτι ἢ φερήσεων τὸ ἀνάπαλιν, ἀλλ' ὅτι ταῦτα ἢ ἀκολουθῆσις ἀναγκαῖον αἰετὶ γίνεσθαι. καθάπερ οὐδ' ἀμαθῆσιν, τυφλότητι ἢ ἀναμαθῆσιν. ἀντίκειται γὰρ ἢ ἀμαθῆσις τῆ ἀναμαθῆσιν, ὡς ἕξις καὶ φερήσις ὅστιν. 4. Ὁμοίως ἢ τῆ ἕξις καὶ τῆ φερήσις, καὶ ὅτι ἢ πρὸς πῖ χητέον. ὅτι τὰ αὐτὰ γὰρ καὶ τούτων ἢ ἀκολουθῆσις. οἷον, εἰ ὁ τριπλάσιον, πολλαπλάσιον καὶ ὁ τετραπλάσιον, πολλοσημέριον. λέγει γὰρ, ὁ μὲν βιπλάσιον, πρὸς ὁ βιπλάσιον. ὁ δὲ πολλαπλάσιον, πρὸς ὁ πολλοσημέριον. πάλιν, εἰ ἢ ὅτισημη, ὑποληψίς. ὁ δὲ ὅτισητόν, ὑποληψίον. καὶ εἰ ἢ * ὅρασις, ἀμαθῆσις καὶ ὁ ὅρατόν, ἀμαθῆτόν.

A Accipere autem hoc oportet per inductionem, veluti si homo est animal; quod non est animal, non est homo. similiterque in aliis res se habet. hic enim inversa est consecutio: quoniam homini animal est consequens: non homini autem; non est consequens non animal: sed converso ordine, non animali consequens est non homo. In omnibus igitur, eiusmodi axiomate utendum est. veluti si honestum est iucundum, etiam non iucundum, non est honestum. quod si hoc non est, ne illud quidem erit. similiterque si non iucundum, non est honestum, honestum est iucundum. patet igitur ad ambo valere consecutionem quæ in contradictione fit ordine commutato.

2 In contrariis autem tam evertenti quam astruenti considerandum est, an contrarium contrario sit consequens, vel directò, vel ordine inverso. Accipere autem & hæc oportet per inductionem, quatenus utile est. Directò fit consecutio: ut fortitudini, & ignavia: illi enim virtus consequens est, huic verò vitium: & illi quidem consequens est eligendum, huic verò fugiendum. directa igitur est & horum consecutio: quoniam eligendum est contrarium, fugiendo. Similiterque fit in ceteris. Inverso autem ordine fit consecutio: ut bonæ corporis habitudini fanitas consequens est; malæ autem habitudini morbus non est consequens, sed morbo mala habitudo; patet igitur, mutato ordine in his fieri consecutionē. Rarò autem hæc ordinis commutatio in contrariis accidit: sed in plurimis directa est consecutio. Quod si nec directò contrarium contrario consequens sit, nec ordine inverso; manifestum est, ne quidem in iis quæ dicta sunt, alterum alteri consequens esse. Si verò in contrariis; etiam in iis quæ dicta sunt, necesse est alterum alteri consequens.

3 Ut autem in contrariis, sic in privationibus & habitibus considerandum est: præterquam quòd in privationibus non est ordinis inversio, sed necesse est, ut directò semper consecutio fiat. quemadmodum aspectum sensus, cæcitatem privatio sensus sequitur. sensus enim opponitur privationi sensus, ut habitus & privatio est. 4 Ut autem habitu & privatione. sic etiam relatis utendum est. directa enim est etiam horum consecutio: Veluti si triplum est multiplex, etiam subtriplum est submultiplex: refertur enim triplum, ad subtriplum, & multiplex ad submultiplex. Rursus si scientia est existimatio, etiam scibile est existimabile. Et si visio est sensus, etiam visibile est sensibile.

Obiectio proponi potest, non necesse esse ut in relatis consecutio fiat, sicut dictum est: quia sensibile, est scibile, sensus autem non est scientia. Non tamen hæc obiectio videtur vera esse. multi enim negant sensibilem scientiam esse. Præterea ad contrarium probandum non minus utile est quod dixi: veluti sensibile non esse scibile, quia nec sensus est scientia.

Α ἔνστασις, ὅτι οὐκ ἀνάγκη ὅτι τὸ πᾶν τῷ ἀκατάληκτον γίνεσθαι, καθάπερ εἴρηται· τὸ δὲ ἀκατάληκτον, ὅτι τῆς ἐστίν· ἢ δὲ ἀκατάληκτος, οὐκ ὅτι τῆς ἐστίν. οὐ μὲν ἀληθὴς γὰρ ἡ ἔνστασις * δοκεῖ εἶναι πολλοὶ γὰρ οὐ φασι τὸ ἀκατάληκτον ὅτι τῆς ἐστίν. ἐπὶ τῷ πᾶσι τῶν ἀκατάληκτων, οὐχ ἡ πᾶσι τῶν ἀκατάληκτων τὸ ῥηθέν οἷον, ὅτι τὸ ἀκατάληκτον, οὐκ ἐστίν ὅτι τῆς ἐστίν. ὅθεν γὰρ ἡ ἀκατάληκτος, ὅτι τῆς ἐστίν.

Loci à coniugatis, & ab ortu, vel interitu, vel efficiente, vel interimente.

Cap. IX.

1 A coniugatis eius quod positum est in problemate, vel contrarij. 3 Ab ortu, & interitu: nec non ab iis quæ efficiendi vel corrumpendi vim habent.

Item consideranda sunt coniugata & casus, & euertendo, & astruendo. Dicuntur autem coniugata, quæ sunt eiusmodi; ut iusta & iustus, cum iustitia: & fortia, & fortis, cum fortitudine. Similiter etiam quæ vim habent efficiendi vel conseruandi, coniugata eorum sunt, quorum sunt conseruantia vel efficientia: ut sanitatis, salubria: & firmæ corporis constitutionis, ea quæ firmam corporis constitutionem efficiunt vel conseruant. Eodemque modo in ceteris se res habet. Coniugata igitur dici solent, quæ eiusmodi sunt. Casus autem, ut iustè, & fortiter, & salubriter, & aptè ad firmam corporis constitutionem, & quæcumque hoc modo dicuntur. Videntur autem & quæ secundum casus dicuntur, esse coniugata: ut iustè cū iustitia, & fortiter cū fortitudine. Cōiugata autē dicuntur omnia, quæ sibi in eadē cōiugatione seu classe: ut iustitia, iustus, iustū, iustè. patet igitur, si quid eorū quæ sunt in eadem classe, probatum fuerit bonum esse aut laudabile, etiam reliqua omnia probata fore. veluti si iustitia sit in numero rerum laudabilium; etiam iustus, & iustum, & iustè, erit in eodem rerum laudabilium numero. Dicitur autem quod est iustè, esse etiam laudabiliter eodem casu: dicitur enim laudabiliter à laudabili, ut iustè à iustitia.

Π Αλιν ὅτι τῶν συσσίτων καὶ ὅτι τῶν πτώσεων, καὶ ἀκατάληκτων, καὶ κατασβεσθέντων. λέγεται δὲ σύσσιτα μὲν τὰ τοιαῦτα οἷον, τὰ δίχαια, καὶ ὁ δίχαιος, τῆς δίχαιοσύνης· καὶ τὰ ἀνδρείαια, ἢ ὁ ἀνδρείος, τῆς ἀνδρείας. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ποιητικὰ, καὶ τὰ φυλακτικὰ, * σύσσιτα οὐκ ἐστίν, ὡς οἷον, τὰ ποιητικὰ, ἢ ὁ ποιητικὸς οἷον, τὰ ὑγιεινὰ, ὑγιείας· καὶ τὰ δυνάμικα, δυνάμεις. τὸν αὐτὸν δὲ ἔπαινον καὶ ὅτι τῶν ἄλλων. σύσσιτα μὲν οὖν τὰ τοιαῦτα εἴωθε λέγεσθαι. πτώσεις δὲ, οἷον, τὸ δίχαιος, καὶ ἀνδρείως, καὶ ὑγιεινῶς, καὶ δυνάμικως· καὶ ὅσα τῶν τῶν ἔπαινον λέγεται. δοκεῖ δὲ καὶ τὰ κατὰ πτώσεις, σύσσιτα εἶναι· οἷον, τὰ μὲν δίχαιος τῆς δίχαιοσύνης· τὸ δὲ ἀνδρείως, τῆς ἀνδρείας. σύσσιτα δὲ λέγεσθαι, τὰ κατὰ πᾶσι ἀντικεινὰ σύσσιτα ἀπὸ μέρους· οἷον, δίχαιοσύνη, δίχαιος, δίχαιον, δίχαιως. δῆλον οὖν, ὅτι ἐνὸς ὁποιοῦν δειχθέντος τῶν κατὰ πᾶσι ἀντικεινὰ σύσσιτα, ἀγαθοῦ, ἢ ἐπαμνετώ, καὶ τὰ λοιπὰ μέρη δεδειγμένα * ἔσται. οἷον, γὰρ ἡ ἀνδρεία εἴ ἢ δίχαιοσύνη τῶν ἐπαμνετῶν· καὶ ὁ δίχαιος, ἢ τὸ δίχαιον ἢ τὸ δίχαιος, τῶν ἐπαμνετῶν. ῥηθῆσθαι δὲ τὸ δίχαιος, καὶ ἐπαμνετώ, κατὰ πᾶσι ἀντικεινὰ πᾶσι. ἀπὸ γὰρ τῶν ἐπαμνετῶν· καθάπερ τὸ δίχαιος, ἀπὸ τῆς δίχαιοσύνης.

2 Σκοπεῖν δὲ μὴ μόνον ἐπὶ αὐτῶν τῶν εἰρημῶν, ἀλλὰ ἢ ὅτι τῶν ἐναντίων ὁ ἐναντίον οἷον, ὅτι ἀγαθὸν οὐκ ἔστι ἀνάγκης ἡδύ· ὅθεν γὰρ τὸ κακόν, λυπηρόν· ἢ εἴ τῶν, κακῆν. καὶ εἴ ἢ δίχαιοσύνη, ὅτι τῆς ἐστίν· καὶ εἴ ἢ ἀδικία, ἀγνοία. καὶ εἴ ἢ ὁ δίχαιος, ὅτι τῆς ἐστίν καὶ ἐμπείρω· τὸ ἀδικῶς, ἀγνοῶντως καὶ ἀπείρω· εἴ δὲ τῶν μὴ, ὅθεν οὐκ ἐστίν· καθάπερ ὅτι τῶν νῦν ῥηθέντος. μάλλον γὰρ δὲ φαεῖν τὸ ἀδικῶς, ἐμπείρω, ἢ ἀπείρω. ὅθεν

271 605

ὅτι δ' * ὁ τόπος εἴρηται παρ' ἄλλοις ἐν ταῖς τῶν ἀσθενῶν ἀχθλοῦθῆσιν. ὅθεν γὰρ ἄλλο νῦν ἀξιοῦμαι, ἢ τὰ ἀσθενῶν ὅτι ἀσθενῶν ἀχθλοῦθῆσιν.

3 Ἐπὶ ἐπιτῶν ἡμέσεων καὶ φθορῶν, καὶ ποιητικῶν ἔ φθαρτικῶν, καὶ ἀμειψιῶν καὶ κατασκάδοντι. ὧν γὰρ αἱ ἡμέσεις τῶν ἀγαθῶν, ἔ αὐτὰ ἀγαθὰ, καὶ εἰ αὐτὰ ἀγαθὰ, ἔ αἱ ἡμέσεις.

* εἰ δὲ αἱ ἡμέσεις τῶν κακῶν, καὶ αὐτὰ τῶν κακῶν. ὅτι δὲ τῶν φθορῶν, ἀνάπαλιν. εἰ γὰρ αἱ φθοραὶ τῶν ἀγαθῶν, αὐτὰ τῶν κακῶν. εἰ δὲ αἱ φθοραὶ τῶν κακῶν, αὐτὰ τῶν ἀγαθῶν. ὅ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ ὅτι ποιητικῶν ἔ φθαρτικῶν. ὧν μὲν γὰρ τὰ ποιητικὰ ἀγαθὰ, καὶ αὐτὰ τῶν ἀγαθῶν. ὧν δὲ τὰ φθαρτικὰ ἀγαθὰ, αὐτὰ τῶν κακῶν.

A Hic autē locus antea dictus fuit in cōtrariōrū cōsecutionibus: nihil enim aliud in præsētia cōstituimus quā cōtrario cōtrariū cōsequēs esse. 3 Præterea ducenda sunt argumenta ab ortu & interitu, & iis quæ efficiēdi vel corrūpendi vim habēt, siue quis refellat, siue cōfirmet. quorū enim ortus sunt in numero bonorū, etiā ipsa sunt bona, & si ipsa sunt bona, etiam ortus in bonis numerantur. At si ortus in malorum numero sunt, ipsa quoque sunt in malorū numero. In corruptionibus autē ē contrario arguēdū est. nā si corruptiones sunt in numero bonorū, ipsa sunt in numero malorū: si verō corruptiones in numero malorū, ipsa sunt in numero bonorū. Eadē ratio est & in iis quæ efficiēdi vel corrūpendi vim habēt. quorū enim efficiētia sunt bona, etiā ipsa sunt in bonis: & quorū corruptiua sūt bona, ipsa sunt in malorum numero.

Loci à proportione, & à comparatione.

Cap. X.

1 ¶ A simili. 2 ¶ A comparatione eius quod magis vel minus inesse videtur. 3 Ab inuentione subiecti & accidentis: 4 Ab altero subiecto cui accidens videtur magis vel minus inesse. 5 Ab altero accidente, quod magis vel minus videtur inesse in subiecto proposito, 6 vel in altero subiecto. 7 A comparatione similium seu parium. 8 Ab altero subiecto, cui æquē videtur inesse. 9 Ab altero accidente, quod æquē videtur inesse in subiecto proposito, 10 vel in altero subiecto. 11 ¶ Epilogus.

C. IV.

Πάλιν ἐπιτῶν ὁμοίων, εἰ ὁμοίως ἔχει. ὅτι εἰ ὁμοίως ἔχει, ὅθεν καὶ ἀκούω ἔχειν, ἀκούω ὁμοίως ἔχειν καὶ ὅτι τῶν ἄλλων, καὶ ὅτι τῶν ὄντων καὶ τῶν ἀκούωτων. χρῆσιμος ὁ τόπος παρ' ἄλλοις ἀμφω. εἰ μὲν γὰρ ὅτι τίνος τῶν ὁμοίων οὕτως ἔχει, ἔ ὅτι τῶν ἄλλων τῶν ὁμοίων. εἰ δὲ ὅτι τίνος μὴ, ὅθεν ὅτι τῶν ἄλλων τῶν ὁμοίων. Σχεπεῖν δὲ καὶ εἰ ἐφ' ἐνός, καὶ εἰ ὅτι πολλῶν ὁμοίως ἔχει. ἐνιαχοῦ γὰρ ἀφρονεῖ. ὅτι, εἰ ὅτι τῆσαυτά, ἀφρονεῖται καὶ ὅτι πολλὰ ὅτι τῆσαυτά, πολλὰ ἀφρονεῖται. τῆτο δὲ ὅτι ἀληθές ὅτι τῆσαυτά μὲν γὰρ ἐπιδοῦναι πολλὰ, ἀφρονεῖται δ' ἔ. εἰ οὖν τῆτο μὴ. ὅτι ἐκείνο ὅτι ἐφ' ἐνός, ὅτι ὅτι τῆσαυτά, ἀφρονεῖται ὅτι.

2 Ἐπὶ, ἐκ τῶ μάλλον καὶ ἧτιον. εἰσὶ δὲ τῶ μάλλον ἔ ἧτιον, τόποι τέσσαρες.

3 εἴς μὲν, εἰ ἀχθλοῦται ὁ μάλλον ἔ μάλλον ὅτι, εἰ ἡδονή, ἀγαθόν. καὶ ἢ μάλλον ἡδονή, μάλλον ἀγαθόν. καὶ εἰ ὁ ἀδικεῖν, κακόν. καὶ ὁ μάλλον ἀδικεῖν, μάλλον κακόν. χρῆσιμος ὁ τόπος ἀμφω ὁ τόπος. εἰ μὲν γὰρ ἀχθλοῦται τῆ τῶ ἔσσο. κει μὲν ὅτι πῶς, ἢ τῶ συμβεβηκότος ὅτι πῶς, κατὰ τῶ εἴρηται, δηλονότι συμβεβηκεν. εἰ δὲ μὴ ἀχθλοῦται, ἔ συμβεβηκε. τῆτο δὲ ἐπαγωγῆ ληπίον.

C I Tem in similibus videndum est, an similiter se habeant, veluti si scientia vna est multarū rerū, etiā vna est opinio. & si visū habere, est videre: etiā auditū habere, est audire. Similis est & ceterorū ratio, tā quæ sunt quā quæ esse videtur. Vtilis autem est hic locus in vtrāque partē. nam si in simili quopiā ita res habet, etiam in aliis similibus ita habet: si verō in aliquo simili non ita; nec in ceteris similibus. Considerare etiam oportet an in vno & in multis similiter res se habeat: quoniam interdum discrepat. veluti si scire est cogitare: etiam multa scire, est multa cogitare. hoc autem non est verū: multa enim sciri possunt, nō itē cogitari. si igitur hoc non est, ne illud quidem est quod in vno dictum fuit, nempe scire, esse cogitare. 2 Præterea sumenda sunt argumenta ex eo quod est magis vel minus: sunt autem eius quod magis vel minus est, loci quatuor. 3 Vnus est, si quod magis est, consequens est ei quod magis est. veluti si voluptas est bonum, etiam magis voluptas est magis bonum. & si iniuriam facere est malū: etiam magis iniuriam facere, est magis malum. Vtilis autem in vtramque partem est hic locus. nam si subiecti intentioni consequens sit accidentis intentio, sicut dictum est; manifestum est accidere. si verō consequens non sit, non accidere. Hoc autem inductione sumendum est.

4 Alius

4 Alius locus: Cùm vnum de duobus dicatur: si cui magis verisimile est inesse, non inest: ne illi quidē cui minūs: & si cui minūs verisimile est inesse, inest; etiam ei cui magis. 5 Item cùm duo de vno dicuntur: si quod magis videtur inesse, non inest; ne id quidem quod minūs. si quod minūs videtur inesse, inest; etiam id quod magis. 6 Præterea cùm duo de duobus dicantur; si quod alteri magis videtur inesse, non inest; ne reliquū quidē reliquo inerit. si verò quod minūs videtur alteri inesse, inest: etiam reliquū reliquo inerit. 7 Præterea ducendum est argumentum ex eo quod similiter inest; aut videtur inesse, tribus modis, quemadmodū dicebatur in eo quod magis est, seu videtur esse, in postremis scilicet tribus modis expositis. 8 Cùm enim vnū quidpiam duobus similiter inest, aut videtur inesse: si alteri non inest, ne alteri quidem inerit. quod si alteri inest, etiam reliquo inerit. 9 Cùm duo eidem similiter insunt, aut videtur inesse: si alterum non inest, ne reliquum quidem inerit. at si alterum, etiam reliquum. 10 Eodem modo arguendum est, & si duo duobus similiter insunt. si enim alterum alteri non inest, ne reliquum quidem reliquo inerit. si verò inest alterum alteri, inerit etiam reliquum reliquo. 11 Ex eo igitur quod magis, vel minūs, vel similiter est aut esse videtur, tot modis licet argumentari.

4 Ἄλλος ἐνός πρὸς δύο ἰσχυροῦς, εἴ ᾧ μᾶλλον εἰκὸς ὑπάρχειν, μὴ ὑπάρχειν οὐδ' ᾧ ἥττον. καὶ εἴ ᾧ ἥττον εἰκὸς ὑπάρχειν, ὑπάρχει καὶ ᾧ μᾶλλον. 5 Πάλιν δύο ἰσχυροῦς ἐνός ἰσχυροῦς, εἴ ὃ μᾶλλον ὑπάρχειν δοκοῦν, μὴ ὑπάρχει. ὅσδε τὸ ἥττον. εἴ δὲ ὃ ἥττον δοκοῦν ὑπάρχειν, ὑπάρχει καὶ τὸ μᾶλλον. 6 Ἐν, δύο ἰσχυροῦς ἐνός ἰσχυροῦς, εἴ τὸ θατέρω μᾶλλον ὑπάρχειν δοκοῦν, μὴ ὑπάρχει. ὅσδε ὃ λοιπὸν τῶν λοιπῶν. * εἴ δὲ τὸ ἥττον δοκοῦν τῶν ἑτέρων ὑπάρχειν, ὑπάρχει καὶ τὸ λοιπὸν τῶν λοιπῶν. 7 Ἐπὶ, ὅτι τὸ ὁμοίως ὑπάρχειν, ἢ δοκεῖν ὑπάρχειν, περιχῶς, καθάπερ ὅτι τὸ μᾶλλον, ὅτι τὸ ὑπερῶν ῥηθέντων περιχῶς τῶν ἑτέρων ἐλέγετο. 8 εἴτε γὰρ ἐν πῶς ὁμοίως ὑπάρχει, ἢ δοκεῖ ὑπάρχειν. εἴ τῶν ἑτέρων μὴ ὑπάρχει, ὅσδε τῶν ἑτέρων. εἴ δὲ θατέρω ὑπάρχει, καὶ τῶν λοιπῶν. 9 εἴτε δύο τῶν αὐτῶν ὁμοίως. εἴ τὸ ἕτερον μὴ ὑπάρχει, ὅσδε ὃ λοιπὸν. εἴ τὸ θατέρω, καὶ τὸ λοιπὸν. 10 τὸν αὐτὸν δὲ ὑπερῶν, καὶ εἴ δύο ἰσχυροῦς ὁμοίως ὑπάρχει. εἴ γὰρ τὸ ἕτερον τῶν ἑτέρων μὴ ὑπάρχει, ὅσδε ὃ λοιπὸν τῶν λοιπῶν. εἴ τὸ ὑπάρχει τὸ ἕτερον ᾧ ἑτέρω, ὃ τὸ λοιπὸν ᾧ λοιπῶν. 11 Ἐκ μὲν οὖν ὃ μᾶλλον ὃ ἥττον, ὃ ὁμοίως, τὸ (αὐταχῶς ἐνδέχεται) ὅτι περιχῶς.

Loci ab adiectione, & ab eo quod est quoquo modo, ad id quod est simpliciter.

Cap. XI.

1 Ab adiectione, que facit rem talem esse, qualis non erat, 2 aut magis talem esse, quam ante erat. 3 Ab eo quod quoquo modo est, ad id quod simpliciter est. A comparatione ad positiuum. 4 A determinato ad simplex.

Præterea sumpto argumento ab adiectione: si alterum alteri adiectum, faciat bonum aut album esse, cum antea non esset album aut bonum; certè quod est adiectum, erit album aut bonum, quale etiā totum fecit. 2 Præterea si ad id quod tale est, aliquid adiectum, magis tale faciat quàm ante erat: id quoque quod est adiectum, tale erit. similiter etiam in ceteris se res habet. Non est autem in omnibus rebus utilis hic locus, sed in iis tantum quæ intentionem suscipiunt. Hic verò locus non conuertitur, ut valeat etiam ad refellendum. nam si quod est adiectum, non facit bonum, nondum constat an ipsum non sit bonum: quia bonum malo adiectum, non facit necessario ut totum sit bonum: nec album nigro adiectum, necessario facit ut totum sit album: nec dulce amaro adiectum, facit ut totum sit dulce.

Tom. I.

ΕΤΙ Δ' ὅτι τῶν πρὸς ἀδελφῶς. εἴ τὸ ἕτερον πρὸς ἕτερον πρὸς ἑαυτὸν ποιῆ ἀγαθὸν ἢ λυχόν, μὴ ὄν πρὸς ἕτερον λυχόν ἢ ἀγαθόν. ὃ πρὸς ἑαυτὸν ἔσται λυχόν ἢ ἀγαθόν, οἷον ὅτι καὶ τὸ ὅλον ποιῆ. 2 Ἐπὶ, εἴ πρὸς τὸ ὑπάρχειν, πρὸς ἑαυτὸν ἢ, μᾶλλον ποιῆ ἰσοδύναμον, ὅτι ὑπάρχει καὶ αὐτὸ ἔσται ἰσοδύναμον. ὁμοίως δὲ καὶ ὅτι τῶν ἄλλων. χρησιμὸς δὲ ὅτι ἐν ἅπασιν ὁ τόπος, ἀλλ' ὅτι οἷς πῶς τὸ μᾶλλον ὑπερῶν συμβαίνει γίνεσθαι. ὅτι δὲ ὁ τόπος ὅτι ἀντιτρέφει πρὸς τὸ ἀνασφάλειν. εἴ γὰρ μὴ ποιῆ τὸ πρὸς ἑαυτὸν ἀγαθόν, ἀγαθόν. ὅσδε πῶς δὴ ὅλον, εἴ αὐτὸ μὴ ἀγαθόν. τὸ γὰρ ἀγαθόν κακῶ πρὸς ἑαυτὸν ἀγαθόν, ὅτι ἀνάγκης ἀγαθόν τὸ ὅλον ποιῆ. ὅσδε λυχόν μέλαινα. ὅσδε γλυκὴ πικρῶ.

Bb

3 Πάλιν, εἴτι μάλλον καὶ ἥτιον λέγεται, καὶ ἀπλῶς ὑπερβαίνει. τὸ γὰρ μὴ ὄν ἀγαθὸν ἢ λυχνόν, ὅσῳ μάλλον ἢ ἥτιον ἀγαθὸν ἢ λυχνόν ῥηθήσεται. τὸ γὰρ κακὸν, ὅσῳ μάλλον ἢ ἥτιον ἀγαθόν, ἀλλὰ μάλλον κακὸν ἢ ἥτιον ῥηθήσεται. οὐκ ἀπίστευτον δὲ οὐδὲ ὅτι τὸ ποσὸς πρὸς τὸ ἀνασκαυάσαι. πολλὰ γὰρ τῶν ἑλεγχόμενων μάλλον, ἀπλῶς ὑπερβαίνει. ἀνθρώπος γὰρ οὐ λέγεται μάλλον καὶ ἥτιον, ἀλλ' οὐδ' ἀπὸ τῆς οὐκ ἔστιν ἀνθρώπος.

4 Τὸν αὐτὸν δὲ ἔχον σκεπτόμενον καὶ ὅτι τῆς κατὰ τί, καὶ ποτέ, καὶ ποῦ. εἰ γὰρ κατὰ τί εἰδέχεται, καὶ ἀπλῶς εἰδέχεται. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ποτέ, ἢ ποῦ. τὸ γὰρ ἀπλῶς ἀδυνάτον, ἔτε κατὰ τί, ἔτε ποῦ, ἔτε ποτέ εἰδέχεται. ἔνστασις, ὅτι κατὰ τί μὴ εἰσι φύσιν ἀπουδαῖοι, οἷον, ἐλευθέριοι, ἢ σωφρονιστοί. ἀπλῶς δὲ ἔκ εἰσι φύσιν ἀπουδαῖοι. ὅσοι γὰρ, φύσιν φρονιμοῦ. ὁμοίως δὲ ποτέ μὴ εἰδέχεται τῶν φθαρτῶν τί μὴ φθαρέωσι. ἀπλῶς δὲ οὐκ εἰδέχεται μὴ φθαρέωσι. τὸν αὐτὸν δὲ ἔχον καὶ ποῦ μὴ συμφέρει τῆς αὐτῆς ἀφαιρήσεως, οἷον, ἐν τοῖς νοσήδεσι τοποῖς. ἀπλῶς ὅτι οὐ συμφέρει. ἔτι ὅτι, ποῦ μὴ ἕνα μόνον δυνατὸν εἶναι, ἀπλῶς ὅτι οὐ δυνατὸν, ἕνα μόνον εἶναι. τὸν αὐτὸν δὲ ἔχον, καὶ ποῦ μὴ καλὸν τὸν πατέρα θύειν, οἷον, ἐν τετραλοῖς. ἀπλῶς δὲ οὐ καλόν. ἢ τῆς οὐ ποῦ σημαίνει, ἀλλὰ τίσιν; ὅσῳ γὰρ ἀφαιρήσει ὅπου αὐτῶσι. πᾶντα γὰρ αὐτοῖς ἔστι καλόν, οὐσι τετραλοῖς. πάλιν, ποτέ μὴ συμφέρει φαρμακεία, οἷον, ὅτι νοσή, ἀπλῶς δὲ, οὐ. ἢ ὅσῳ τῆς ποτέ σημαίνει, ἀλλὰ τῶν ἀφαιρήσεως πᾶσι; ὅσῳ γὰρ ἀφαιρήσει, ὅποτε οὐκ, ἐὰν οὕτω μόνον ἀφαιρήσεως ἢ. τὸ δὲ ἀπλῶς ἔστιν, ὅτι μηδενὸς πρὸς τὸν ἐρῆς ὅτι καλόν ἔστιν, ἢ ὅτι ἀδυνάτον. οἷον, τὸ τὸν πατέρα θύειν, οὐκ ἐρῆς καλόν εἶναι, ἀλλὰ τίσι καλόν εἶναι. οὐκ ἄρα ἀπλῶς καλόν. ἀλλὰ τὸ τοῖς θεοῖς ὑμῶν, ἐρῆς καλόν, μηδὲν πρὸς τὸν θεόν. ἀπλῶς γὰρ καλόν ἔστιν. ὡς ὅτι ἀπὸ μηδενὸς πρὸς τὸν θεόν, δοκεῖ εἶναι καλόν, ἢ ἀγαθόν, ἢ ἄλλο τί τῶν τοιούτων, ἀπλῶς ῥηθήσεται.

A 3 Rursus si quid magis & minus dicitur, etiam simpliciter est. quod enim non est bonum aut album, non dicitur magis vel minus bonum aut album. quod enim malum est, nulla re magis vel minus bonum, sed magis vel minus malum dicitur. Sed neque hic locus conuertitur, ut valeat, ad refellendum. multa enim, quæ non dicuntur magis esse, simpliciter sunt. nam homo non dicitur magis & minus: non tamen propterea non est homo. 4 Eodem modo considerandum est in eo quod est quaedam ex parte, aut aliquando, aut alicubi: nam si quadamtenus accidit, etiam simpliciter accidit. Similiterque quod aliquando aut alicubi est, etiam simpliciter est. quod enim simpliciter est impossibile, nec ex parte, nec alicubi, nec aliquando accidit. Obiectio est: quia quadamtenus sunt naturæ probi, ut liberales, aut temperati: simpliciter autem non sunt naturæ probi: quippe cum nemo sit naturæ prudens. similiter aliquando potest aliquid corruptibile non corrumpi: simpliciter autem non potest non corrumpi. Eodem modo etiam alicubi prodest tali victus ratione uti, ut in locis insalubribus: simpliciter autem non prodest. Insuper ut alicubi vnus tantum sit, fieri potest: simpliciter autem fieri nequit ut vnus tantum sit. Eodem modo etiam alicubi honestum est, patrem immolare, ut apud Tribalos: simpliciter verò non est honestum. An hoc non alicubi significat, sed quibusdam? nihil enim refert, ubi sint: quoniam vbi que id eis erit honestum, cum sint Tribali. Rursus aliquando prodest sumptio pharmaci, ut cum quis ægrotat; simpliciter autem non prodest. An nec hoc significat aliquando, sed ei qui certo modo affectus est? nihil enim refert, quando id fiat, si modo ita sit affectus. Id autem simpliciter est, quod nullâ re adiectâ recte dices esse honestum, vel contrarium. ut patrem immolare, non dices honestum esse, sed quibusdam honestum esse: non est igitur simpliciter honestum. At Deos colere, dices honestum esse, nullâ re adiectâ: simpliciter enim honestum est. Quare quodcumque nullâ re adiectâ videtur esse honestum, vel turpe, vel aliud quidpiam tale, simpliciter dicitur esse tale.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ,

ΤΟΠΙΚΩΝ ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ.

ARISTOTELIS

TOPICORVM,

LIBER III.

DE QUÆSTIONE VTRVM SIT MELIUS

VEL OPTABILIVS.

TRACTATVS I.

Loci, ex quibus probatur melius esse, vel optabilius.

Cap. I.

1 Prothesis. 2 Protheoria. 3 Si alterum sit diuturnius & permanentius altero. 4 A qualitate & numero eligentium, 5 A genere. 6 Si alterum sit optabile propter se, alterum propter alterum. 7 Si alterum per se, alterum per accidens. 8 Si alterum sit boni causa per se, alterum per accidens. 9 Si alterum sit simpliciter bonum, alterum alicui. 10, Si alterum sit naturale, alterum acquisitum. 11. Si alterum insit meliori & prastantiori subiecto. 12 vel melioris proprium sit, 13 vel in melioribus & prioribus & prastantioribus reperiat. 14 Si alterum sit finis, alterum finis causa. 15 Si alterum propius accedat ad finem. 16 Si alterum ad vita finem pertineat, alterum ad alium finem. 17 Si alterum sit possibile, alterum impossibile. 18 Si alterius efficientis melior sit finis. 19 A proportione qua est inter efficientes & fines. 20. Si alterum sit bonum & laudabile per se, alterum propter aliud.

DVORVM autem pluriumve vtrum seu quodnam sit optabilius & melius, ex his considerandum est. Sed illud primum definiatur, nos sermonem instituire, non de iis quæ longè inter se distant, & magnam inter se differentiam habent, (nemo enim dubitat, vtrum beatitudo an diuitiæ sint magis eligendæ,) sed de iis quæ vicina sunt, ac de quibus dubitamus, vtri oporteat adiungi articulum MAGIS: propterea quod nihil videmus quo alterum alteri antecellat. Patet igitur, in iis prolata præstantia vna vel pluribus, fore vt animus assentiatur & concedat hoc esse magis eligendum, vtrumvis eorum sit quod excellat. 3 Primum igitur quod est diuturnius & constantius, magis est eligendum, quàm quod est minus tale.

Tom. I.

BΟΤΕΡΟΝ ὃ ἀρετώτερον ἢ βέλτιον δυοῖν, ἢ πλεόνων, ἔκ τῶνδε σκεπτόμεν. 2 Πρῶτον δὲ θεωροῦμεν, ὅτι πᾶσι σκεψίμωτα, ἔχοντα τῶν πολὺ διατεταμένων, καὶ μεγαλύτερων ἀδυνατοῦ εἶχόντων, (σοφείης καὶ ἀπορίας πᾶστερον ἢ ἀδαιμονία, ἢ ὀπλοῦτος ἀρετώτερον,) ἀλλ' ἔτι τῶν στίβων, καὶ ἀεικλίων * ἀμφοτέρων μὲν πᾶσι δὲ θεωροῦμεν μάλλον, ἀλλ' ἢ τὸ μηδεμίαν ὄραν τῶν ἑτέρων πρὸς τὸ ἕτερον ἕκαστον. δὴλον οὖν ὅτι τούτων, ὅτι διεξείσης ἕκαστης μιᾶς ἢ πλεόνων, συγκαταλαμβάνεται ἢ ἀξιοῦται, ὅτι τὸ ἐστὶν ἀρετώτερον, * ὅποτερον τυγχάνει αὐτῶν ἕκαστον. 3 Πρῶτον μὲν οὖν τὸ πολυχρονιώτερον, ἢ βέλτερον, ἀρετώτερον τῶν ἡττονιοῦτον.

ἀμφοτέρων *
γι. ὁ ἀρετῶτερος

Bb ij

magis quam quod inest corpori. 12 Et quod est melioris proprium, est melius quam quod deterioris; ut Dei proprium, melius est quam proprium hominis. nam ratione eorum quæ sunt ambobus communia, nihil inter se differunt: iis verò quæ propria sunt, alterum ab altero differt.

13 Et quod est in melioribus, vel prioribus, vel maiori honore dignis, melius est: ut sanitas robore, & pulchritudine. illa enim est in humidis & siccis, & calidis & frigidis, & (ut simpliciter dicam) in iis ex quibus primis animal constat: hæc verò in posterioribus. nam robur in nervis & ossibus consistit: pulchritudo autem videtur esse membrorum symmetria quædam. 14 Et finis iis quæ ad finem diriguntur, videtur esse optabilius.

15 Ex duobus autem id quod ad finem propius accedit.

16 Et omnino quod ad vitæ finem refertur, optabilius est eo quod ad alium quempiam finem. ut quod ad beatitatem confert, eo quod ad prudentiam: quod enim ad beatitatem confert, optabilius est. 17 Et possibile impossibili.

18 Præterea eum sint duo effectiua: cuius finis est melior, ipsum quoque melius est.

19 Cum autem alterum sit effectiuum, alterum finis: ex proportione iudicandum est: cum pluribus partibus finis finem superat, quam is causam suam efficientem. veluti si beatitudo pluribus partibus superat sanitatem, quam sanitas salubre; efficitur ut quod habet vim efficiendi beatitudinem, sit melius sanitate. quanto enim beatitudo sanitati præstat, tanto etiam quod habet vim efficiendi beatitudinem, salubri præstat. sanitas autem salubri minus præstabat quam beatitudo sanitati. quocirca pluribus partibus salubri præstat, quod habet vim efficiendi beatitudinem, quam sanitas salubri. Pater igitur sanitate optabilius esse quod habet vim efficiendi beatitudinem: quippe quod eidem pluribus partibus præstat.

20 Præterea optabilius est, quod est pulchrius per se, & maiori honore ac laude dignum: ut amicitia est anteponenda diuitiis, & iustitia sanitati ac viribus corporis: illa enim sunt per se in rebus honorabilibus & laudabilibus: hæc vero non per se, sed propter aliud: nemo enim diuitias propter se honore dignas censet, sed propter aliud. amicitiam verò per se colimus, etiamsi nihil inde ad nos peruen- turum sit.

ἢ ὡς σώματι. 12 Καὶ τὸ τῷ βελτίονος ἴδιον, ἢ τὸ τῷ χείρονος· οἷον, τὸ τῷ Θεοῦ, ἢ ὡς τῷ αἰθερώπου. καὶ μὴ γὰρ τὰ χεῖρα ἐν ἀμφοτέροις, ὡς ἐν ἀφαιρέσει ἀλλήλων, τοῖς δὲ ἰδίοις τὸ ἕτερον τῷ ἕτερου ἀφαιρέσει ὑπάρχει.

13 Καὶ τὸ ἐν βελτίοισιν, ἢ ὑπετέροις, ἢ ὑμιώτεροις, βέλτιον· οἷον, ὑγίεια ἰσχύος, καὶ κάλλος· ἢ μὴ γὰρ, ἐν ὑγείῃ καὶ ξηρότητι, καὶ θερμότητι καὶ ψυχρότητι, ἀπλῶς δ' εἰπεῖν, ὅτι ὡς ὑπετέρων σκυνέστηκε τὸ ζῶον· τὰ δὲ, ἐν τοῖς ὑπέ-
B
τεροις. ἢ μὴ γὰρ ἰσχύς, ἐν τοῖς ὑβίροις καὶ ὄσσις· τὸ δὲ κάλλος, τῷ μὴ γὰρ πῖς συμμετεῖα δο-
κεῖ εἶναι.

14 Καὶ τὸ τέλος, τῷ πρὸς τὸ τέλος αἰρετώτερον δοκεῖ εἶναι.

15 Καὶ δυοῖν, τὸ ἔγγιον τῷ τέλει.

16 Καὶ ὅλως τὸ πρὸς τὸ τῷ βίῃς τέλος αἰρετώτερον μάλλον, ἢ ὡς τὸ πρὸς ἄλλο πῖ· οἷον, τὸ πρὸς βυδαμονίαν σκυντέιον, ἢ ὡς τὸ πρὸς φρόνησιν· τὸ γὰρ πρὸς βυδαμονίαν σκυν-
C
τέιον, αἰρετώτερον. 17 Καὶ τὸ δυνατόν, τῷ ἀδυνατόν.

18 Ἐν, δύο ποιητικῶν ὄντων, ὃ τὸ τέλος βέλτιον, ἐστὶν ἀπὸ βέλτιον.

19 Ποιητικῶν δὲ, καὶ τῷ τέλει, ἐκ τῷ ἀνάλογον, ὅταν πλείονι ὑπερέχη τὸ τέλος τῷ τέλει, ἢ ἐκείνῳ τῷ οἰκείῳ ποιητικῶν· οἷον, εἰ ἢ βυδαμονία πλείονι ὑπερέχη ὑγείας, ἢ ὡς ὑγίεια ὑμεινῶ· ὡς τὸ ποιητικὸν βυδαμονίας, βέλτιον ὑγείας· ὅσα γὰρ ἢ βυδαμονία ὑγείας ὑπερέχη, ποσούτω καὶ τὸ ποιητικὸν τὸ τῆς βυ-
D
δαμονίας τὸ ὑμεινῶ ὑπερέχη· ἢ δὲ ὑγίεια τῷ ὑμεινῶ ἐλάττωσι ὑπερέχεν. ὡς πλείονι ὑπερέ-
χη τὸ ποιητικὸν βυδαμονίας, τῷ ὑμεινῶ, ἢ ὡς ἢ ὑγίεια, τῷ ὑμεινῶ. δηλον ὅτι, ὅτι αἰρετώτερον τὸ ποιητικὸν βυδαμονίας, τῆς ὑγείας· τῷ γὰρ αὐτῷ πλείονι ὑπερέχει. 20 Ἐπὶ, τὸ κάλλιον καὶ αὐτῷ, καὶ ὑμιώτερον καὶ ἐπαμνετώτερον· οἷον, φιλία πλούτου, καὶ δικαιοσύνη ὑγείας καὶ ἰσχύος. τὰ μὴ γὰρ καὶ αὐτὰ τῷ πλείονι καὶ ἐπαμ-
E
νετῶν· τὰ δὲ, ὃ καὶ αὐτὰ, ἀλλὰ δι' ἕτερον· ὡς οἷον γὰρ πῖμα τῷ πλούτον δι' αὐτὸν, ἀλλὰ δι' ἕτερον. πῖμα δὲ φιλία καὶ αὐτῷ, καὶ εἰ μὴ δὲν μέλλοι ἡμῖν ἕτερον ἀπ' αὐτῆς εἶσθαι.

Alii loci.

Cap. II.

1 A consequentibus. 2 A numero. 3 A voluptate. 4 Ab indolentia. 5 Ab opportunitate. 6 Si alterum semper sapius utile sit. 7 Si cum alterum omnes habent, non indigemus altero. 8 A corruptione, abiectione, generatione, acceptione, & contrariis. 9 A propinquitate boni. 10 A similitudine, si alterum sit similius bono: 11 vel meliori. 12 si alterum meliori, alterum deteriori similius sit. 13 Si alterum sit magis, alterum minus insigne. 14 A difficultate. 15 A proprietate. 16 A malorum absentia. 17 A positiuis ad superlatiua. 18 A superlatiuis ad positiua. 19 Si alterum cum amicis communicare liceat, alterum minimè, 20 Si alterum malimus agere cum amicis, alterum cum quouis. 21 Si alterum sit ex abundantia, alterum necessarium. 22. Si alterum ab aliis suppeditari possit, alterum non item. 23 Si alterum sit per se eligendum, alterum non sine altero, 24 A dissimulatione. 25 Ab increpatione minori, 26 vel maiori.

CAP. II.
γρ. εαυτίς.

ΕΤΙ, ὅταν δύο πῖνά ἢ σφόδρα * ἀλλήλοισι ἄλλο πλεονέκτημα, ἢ μὴ διωόμεθα ἄλλο-
χῶ μηδεμίαν σκωιδεῖν τῶ ἑτέρου πρὸς ἑτε-
ρον, ὅταν ἀπὸ τῆ προπομιύων. ὡ γὰρ ἔπει) μεῖ-
ζον ἀγαθόν, τῶθ' αἰρετώτερον. ἀπὸ δὲ ἢ τὰ ἐπό-
μινα κακὰ. ὡ τὸ ἔλαττον ἀκολουθεῖ κακόν, τῶθ'
αἰρετώτερον. ὄντων γὰρ ἀμφοτέρων αἰρετῶν, οὐ-
δὲν κωλύει δυσχερές τι πρὸς πέρας. διχῶς δὲ ἀπὸ
τῶ ἑπέρας ἢ σκέψις. καὶ γὰρ πρὸς τερον καὶ ὑπερον
ἔπερας. οἷ) τὰ μαθητῶν, τὸ μὲν ἀγροφν, πρὸς-
τερον. τὸ γ' ὀπίσασαι, ὑπερον. βέλτιον δ' ὡς
ὀπιτοπολὺ τὸ ὑπερον ἐπόμιμον. λαμβάνειν οὖν
τῶ ἐπομιύων, ὀπότερον αὐτὸ ἢ χρησίμων. 2 Ἐπὶ,
τὰ πλείω ἀγαθὰ τῶ ἔλαττων, ἢ ἀπλῶς, ἢ
ὅταν τὰ ἑτέρα ἐν τοῖς ἑτέροις ἰσάραχη, τὰ
ἔλαττω ἐν τοῖς πλείοσιν. ἐνσασις, εἴπου ταῖτε-
ρον τατέρου χάριν. ὅθεν γὰρ αἰρετώτερον τὰ
ἀμφο τῶ ἐνός. οἷ) τὸ ὑμιάζεσθαι καὶ ἢ ὑμιά τῆ
ὑμείας. ὅταν τὸ ὑμιάζεσθαι τῆς ὑμείας ἐνεκεν
αἰρετώμεθα. καὶ μὴ ἀγαθὰ δὲ μετ' ἀγαθῶν,
ὅθεν κωλύει εἶ) αἰρετώτερον. οἷ), διδαχμο-
νίαν, καὶ ἄλλο τι ὃ μὴ ὅτιν ἀγαθόν, διχασού-
νης ἐ ἀνδρίας. 3 Καὶ τὰ αὐτὰ μὲν ἢ δὲ-
νῆς, μᾶλλον ἢ αὐτὸ ἢ δὲνῆς. 4 Καὶ τὰ αὐ-
τὰ μὲν ἀλυπίας, μᾶλλον ἢ τῶ μὲν λύπης.

5 Καὶ ἕκασον ἐν ὡ χαρῶ μείζον διώαται,
ἐν τούτω καὶ αἰρετώτερον. οἷ), τὸ ἀλύπως ἐν
τῶ γῆρα, μᾶλλον ἢ ἐν τῆ νεότητι. μείζον γὰρ
ἐν τῶ γῆρα διώαται. καὶ τῶτα γ' καὶ ἢ φρόνη-
σις ἐν τῶ γῆρα αἰρετώτερον. ὅθεν γὰρ τοῖς
νεοῖς αἰρετῶται ἢ γέμονας, ὅταν τὸ μὴ ἀξιοῦν φρο-
νίμοις εἶ) ἢ δ' ἀνδρία, αἰάπαλιν. ἐν τῆ νεό-
τητι γὰρ ἀναγκαστέρον ἢ καὶ πλεὺ ἀνδρίας ἐνέρ-
γα. ὁμοίως δὲ καὶ ἢ σωφροσύνη. μᾶλλον γὰρ
οἱ νέοι τῶ πρῶστυτέρων ἰσά τῶ ὀπιθυμιῶν ἐνο-
χλοῦνται. 6 καὶ ὃ ἐν πρῶτη χαρῶ, ἢ ἐν τοῖς πλεί-
οσις, χρησιμώτερον οἷον, διχασούνη ἐ σωφροσύνη
ἀνδρίας. ἀπὸ γὰρ, αἰεί. ἢ γ', ποτὲ χρησίμων.

ΡΑΤΕΡΕΑ CŪ duo quædam sunt valde
inter se similia, nec possumus vllam
excellentiam perspicere, qua alterū alteri
præstet: videre oportet an ex cōsequētibus
intelligi possit. cui enim consequēs est ma-
ius bonū, id est magis eligendū. at si con-
sequētia mala sint; cui minus malum est
consequens, id est magis eligendum. cū
enim ambo sint eligenda, nihil prohibet
quominus aliquid molestū consequēs sit.
bifariam autem ex consecutione conside-
ratur. nam & prius & posterius consequi-
tur: vt discenti ignorantia, prius: scientia,
posterius. Melius autē plerūq; est, quod
posterius cōsequitur. Cōsequentiū igitur
vtrumuis vtile sit, accipi debet. 2 Præterea
plura bona paucioribus antepōnenda sunt,
aut simpliciter, aut quādo altera in alteris
insunt, nimirum pauciora in pluribus. Ob-
iectio est, sicubi alrerum alterius gratiā sit:
non sunt enim ambo vno optabilia: vt
sanari & sanitas, sanitate: quia sanari, sani-
tatis causā eligimus. Nihil etiam verat,
quominus non bona, si vna cum bonis ac-
cipiantur, sint bonis antepōnenda: vt beati-
tudo & aliud quidpiam quod non sit bo-
num, iustitiæ & fortitudini. 3 Et eadem
cum voluptate magis eligenda sunt, quàm
sine voluptate. 4 Et eadem cum indolen-
tia, magis quàm cum dolore. 5 Et vnum-
quodque quo tēpore magis valet, eo tēpore
est magis eligendum; vt sine molestia
in senectute vivere, magis quàm in iuuen-
tute: quia magis in senectute valet. secun-
dum hæc & prudentia in senectute est ma-
gis eligenda. nemo enim adolescentes du-
ces eligit; propterea quòd pro prudenti-
bus non habentur. fortitudo verò contrā
habet: quoniam in iuuentute magis neces-
saria est operatio secundum fortitudinem.
similis est ratio temperantiæ: magis enim
adolescentes, quàm senes, cupiditatibus
afficiuntur. 6 Et, quod omni tempore,
vel plerisque temporibus est vtile, id vtilius
est: vt iustitia & temperantia, quam forti-
tudo: illæ enim semper; hæc verò ali-
quando vtilis est.

7 Et id quod si omnes habeant, altero no egemus, magis est eligendum, qua id, quod si omnes habeat, indigemus reliquo: vt in iustitia & fortitudine videre licet. nam si iusti omnes sint, nihil prodest fortitudo: at si omnes sint fortes, iustitia est utilis.

8 Præterea ducenda sunt argumenta ex corruptionibus, & abiectioibus, & generationibus, & acceptionibus, & contrariis. quorū enim corruptiones sunt magis fugienda, ea sunt magis eligenda. similiter etiam in abiectioibus, & contrariis, accidit. cuius enim abiectio vel contrarium est magis fugiendū, id est magis eligendū.

Contra sit in generationibus & acceptionibus. quorū enim generationes & acceptiones sunt magis eligenda, ipsa sunt magis eligenda. 9 Alius locus: Quod est propinquius bono, est melius & optabilius.

10 Et quod est similius bono: vt iustitia similia est bono, qua homo iustus.

11 Et quod utroq; meliori similius est. quemadmodū aut nonnulli, Aiace m Vlyste meliore esse, quod similia sit Achilli. Obicitur, hoc non esse verum: quia nihil prohibet, Aiace, no qua Achilles optimus est, ei similia esse: cu alter sit quide bonus, non tamen similia. Considerare etia oportet, an in iis qua sunt magis ridicula, simile sit, quoadmodū similia est homini similia, cu equus non sit similia: no enim similia est pulchrior, licet sit homini similia. 12 Rursus cu duo sunt, si alterum meliori, alteru deteriori sit similia; melius erit, quod est meliori similia. Sed & aduersus hoc est obiectio: nihil enim prohibet, quominus alteru meliori paru simile sit, alteru vero deteriori valde simile. veluti si Ajax Achilli paru, Vlystes aut Nestori valde similia sit. Et si quod est meliori simile, quatu ad deteriora simile sit: quod aut deteriori, quatu ad meliora: quoadmodum equus asino, & similia homini. 13 Alius locus: Quod est magis insigne, optabilius est eo quod est minus tale. 14 Et quod est difficilius, charior enim nobis est eorum possessio, qua non facile acquiri possunt. 15 Et magis propriu antepositur magis comuni.

16 Et quod magis a malis segregatu est, magis enim eligendu est id cui nulla est molestia consequens, qua id cui est consequens.

17 Præterea si hoc simpliciter illo est melius, etiam simpliciter horum optimu est melius illorum optimo. veluti si homo est melior equo, etia optimus homo est melior optimo equo. 18 Et si optimu optimo est melius, etia simpliciter hoc est melius. vt si optimus homo optimo equo est melior, etiam simpliciter homo est simpliciter equo melior. 19 Præterea qua licet communicare cum amicis, sunt magis eligenda, quam ea qua non licet. 20 Et qua

A 7 Καὶ ὁ πρῶτων ἐχόντων, μηδὲν πατέρου δεόμεθα, ἢ ὁ ἐχόντων, πατρὸς δεόμεθα τῷ λοιποῦ. καθάπερ ὅτι διχαστικῆς, ἔ ἀνδρίας. διχαστικῶν ἰδὲ γὰρ πρῶτων ὄντων. ὅθεν χρησιμὸς ἢ ἀνδρία. ἀνδρείων ἢ πρῶτων ὄντων, χρησιμὸς ἢ διχαστικῆ. 8 Ἐπί, ὅτι τῶν φθορῶν καὶ τῶν ἀποβολῶν, καὶ τῶν ἡμέσεων, καὶ τῶν λήψεων, ἔ τῶν ἐνδυσίων. ὧν γὰρ αἱ φθοραὶ φθικτότεραι, αὐτὰ αἰρετώτεροι. ὁμοίως ἢ καὶ ὅτι τῶν ἀποβολῶν, καὶ τῶν ἐνδυσίων. ἔ γὰρ ἡ ἀποβολὴ ἢ ὁ ἐνδυσίων φθικτότερον, αὐτὸ αἰρετώτερον.

B 9 ὅτι δὲ γὰρ τῶν ἡμέσεων καὶ τῶν λήψεων, αἰάπαλιν. ὧν γὰρ αἱ λήψεις καὶ αἱ ἡμέσεις αἰρετώτεραι, καὶ αὐτὰ αἰρετώτεροι. 9 Ἄλλος τόπος. ὁ ἐβλύτερον τῶ ἀγαθοῦ, βέλτιον ἔ αἰρετώτερον. 10 καὶ ὁ ὁμοιότερον ὁ ἀγαθῷ. οἷον, ἡ διχαστικῆ διχαστικῆ. 11 ἔ ὁ τῶ βελτίονι αὐτῶν, ὁμοιότερον. καθάπερ τῶ Αἴαντα τῶ Οδυσσεῶς φασὶ βελτίω πινέσσει, ὅτι ὁμοιότερος ἰὼ τῶ Αχιλλεῖ. εἰσασις τοῦτου ὅτι, ὅτι ὅτι ἀληθές. ὅθεν γὰρ καλῶς, μὴ ἢ βελτίος ὁ Αχιλλεῖς, τῶ τῶ ὁμοιότερον εἶ τῶν Αἴαντα, τῶ ἐτέρου ὄντος ἰδὲ ἀγαθοῦ, * μὴ ὁμοίως δὲ. σκοπεῖν ἢ ἔ εἰ ὅτι τῶ γαλοῖότερον εἶη

C * ὁμοίον. καθάπερ ὁ πιθικός * τῶ ἀνδρῶπι, ἔ ἵππου μὴ ὄντος ὁμοίως. ἔ γὰρ καλλίων ὁ πιθικός, ὁμοιότερος ἢ τῶ ἀνδρῶπι. 12 Πάλιν, ὅτι δυοῖν. εἰ ὁ μὲν, τῶ βελτίονι. ὁ δὲ, ὁ χείροني ὁμοιότερον. εἶη δὲ βελτίον τὸ ὁ βελτίονι ὁμοιότερον. ἔ γὰρ ἢ καὶ τῶ ἐνσασι. ὅθεν γὰρ καλῶς, ὁ μὲν τῶ βελτίονι ἡρέμα ὁμοίον εἶη. ὁ δὲ, ὁ χείροني σφόδρα. οἷον, εἰ ὁ μὲν Αἴας τῶ Αχιλλεῖ ἡρέμα, ὁ δὲ Οδυσσεῖς τῶ Νέστορι σφόδρα. ἔ εἰ τὸ μὲν, τῶ βελτίονι ὁμοίον, ὅτι τῶ χείρω ὁμοίον εἶη. τὸ δὲ, τῶ χείροني, ὅτι τῶ βελτίω καθάπερ ἵππου ὄντος, καὶ πιθικός ἀνδρῶπι.

D 13 Ἄλλος, ὅτι φαρέτερον ἔ ἦτον τοῖστου. 14 ἔ, τὸ χαλεπώτερον. μάλλον γὰρ ἀγαπῶμεν ἔχοντες, ἢ μὴ ὅτι ῥαδίως λαβόν. 15 ἔ τὸ ἰδρυτέρον ἔ

E ἵππου, καὶ ὁ βελτίος ἀνδρῶπος τῶ βελτίου ἵππου βελτίων. 18 καὶ εἰ τὸ βελτίον ἔ βελτίου βελτίον, καὶ ἀπλῶς τῶ βελτίον. οἷον, εἰ ὁ βελτίος ἀνδρῶπος ἔ βελτίου ἵππου βελτίων, καὶ ὁ ἀπλῶς ἀνδρῶπος τῶ ἀπλῶς ἵππου βελτίων. 19 Ἐπί, ὧν ὅτι τοῖς φίλοις μετὰ χεῖν, αἰρετώτεροι, ἢ ὧν μὴ. 20 Καὶ ἂ παρὸς τὸν φίλον παρὰ ξαί μάλλον βουλόμεθα, ἢ ἂ παρὸς

καὶ μὴ ὁμοίως δὲ γρ. ὁμοίως. γρ. τὸ ἀνδρῶπι.

γρ. λαβόν. ἢ εἰ δύο εἶη αἰρετώτεροι, τὸ μάλλον αἰρετὸν τὸ ἦτον αἰρετῶτερον. ὁμοίως δὲ καὶ que sequenti capite habentur.

τὸν τυχόντα, τὰ ὅσα αἰρετώτερα. οἷ, τὸ διχαιο-
 παραγῆν, καὶ ὅτι ποιῆν, μάλλον ἢ ὅτι τὸ δοκεῖν.
 τοῖς γὰρ φίλοις ὅτι ποιῆν βουλόμεθα μάλλον, ἢ
 δοκεῖν. τοῖς δὲ τυχόντας, ἀνάπαλιν. 21 καὶ τὰ ἐκ
 ἀπειροσίας, τῆς ἀναγκῆων βελτίω, εἴοτε δὲ ἐ
 αἰρετώτερα. βέλτιον γὰρ τὸ ζῆν, ὅτι ζῆν. ὅτι δὲ
 ὅτι ζῆν, ἐστὶν ἐκ ἀπειροσίας. αὐτὸ δὲ ὅτι ζῆν, ἀναγκῆων.
 εἴοτε δὲ τὰ βελτίω, ἔχει καὶ αἰρετώτερα. οὐ γὰρ
 εἰ βελτίω, ἀναγκῆων ἐ αἰρετώτερα. 22 καὶ
 ὅτι φιλοσοφῆν, βέλτιον τὴν χρηματίζεσθαι, ἀλλ'
 ἔχει αἰρετώτερον τῶν εἰδή τῆς ἀναγκῆων. ὅτι
 ἐκ ἀπειροσίας ἐστὶν, ὅτι μὴ ἀναγκῆων τῆς
 ἀναγκῆων, ἀλλὰ πῶς παρακατασκευάζονται
 καλῶν. σχεδὸν δὲ ἴσως αἰρετώτερον τὸ ἀναγκῆων
 ἐστὶ. βέλτιον δὲ, ὅτι ἐκ ἀπειροσίας. 22 καὶ
 ὅτι μὴ ὅτι πρὸ ἀλλὰ ποιεῖσθαι, ἢ ὅτι καὶ πρὸ
 ἀλλοῦ. ὅποιον πέποιθεν ἢ διχαιοσύνη πρὸς τιῶν
 ἀνδρίων. 23 Καὶ εἰ τὸδε μὴ ἀνδρῶν τῶνδε αἰρετόν,
 τὸδε ἀνδρῶν τῶνδε μὴ. οἷ, διωμισ ἀνδρῶν φρονή-
 σεως οὐχ αἰρετόν, φρονήσις δὲ ἀνδρῶν διωμισως
 αἰρετόν. 24 Καὶ δυοῖν εἰ γάτερον ἐπινοῦμεθα,
 ἵνα τὸ λοιπὸν δόξῃ ἡμῖν ἀναγκῆων. ἐκεῖνο
 αἰρετώτερον, ὅ βουλόμεθα δοκεῖν ἀναγκῆων.
 οἷ, φιλοπονῆν ἐπινοῦμεθα, ἢ ὅτι φουβῆς
 δόξωμεν οἷ. 25 Εἴ, οὐ τῆ ἀπορία ἢ τῶν ὅτι-
 ζιμητέον δυσφοροῦσι, τῶν αἰρετώτερον. 26 καὶ
 οὐ τῆ ἀπορία μὴ δυσφοροῦσι, μάλλον ὅτι-
 ζιμητέον, τῶν αἰρετώτερον.

A erga amicū agere malum, hæc sūt ma-
 gis eligēda, quā quæ erga quēvis: vt iustè
 agere, & bene facere, magis eligenda sunt,
 quā videri: amicis enim bene facere ma-
 lumus quā videri: quibuslibet autē, è cō-
 trario. 21 Et quæ sūt ex abūdāti, necessa-
 riis sūt meliora, interdū autē & magis eli-
 gēda. melius enim quā viuere, est bene vi-
 uere. bene autē viuere est ex abūdanti: at
 ipsū viuere est necessariū. Interdum verò
 quæ sūt meliora, nō sūt etiā magis eligē-
 da: nō enim si sūt meliora. idcirco necesse
 est vt sint magis eligēda: nā philosophari,
 melius est quā quæstū facere: sed ei nō est
 magis eligēdū, qui indiget rebus necessa-
 riis. Ex abūdāti verò est, cū res necessariae
 suppetunt, & alia præterea quædā hone-
 sta paratur. Ac ferè est fortasse magis eli-
 gēdū, quod est necessariū: melius autem
 quod est ex abundāti. 22 Et quod ab alio
 suppeditari non potest, melius est eo quod
 potest etiā ab alio suppeditari: quomodo
 affecta est iustitia ad fortitudinē. 23 Et si
 hoc sine illo est eligendum, illud verò sine
 hoc nō iit. vt vis sine prudentia nō est eli-
 genda, prudentia verò sine vi est eligenda.
 24 Et si duorū alterū negamus, vt reliquū
 videatur nobis inesse; illud est optabilius,
 quod videri volumus inesse. vtputa labo-
 riosos nos esse negamus, vt valere ingenio
 videamur. 25 Præterea cuius absentia qui
 molestè ferūt, minùs reprehēdēdi sūt, id
 est optabilius. 26 Et cuius absentiam qui
 non ægrè ferunt, magis reprehēdēdi
 sunt: id item est optabilius.

Alij loci.

Cap. III.

1 A propria virtute, quam alterum solum habet, 2 vel magis habet. 3 Si rem in qua est, bonam effi-
 cit alterum solum, 4 vel magis: vel alterum pertineat ad rem præstantiorem, alterum ad deteriore.
 5 A casibus, & vsu, & actionibus, & operibus, vel contrā. 6 Si cuius sit alterum maius bonum, alte-
 rum minus. 7 Si alterum sit rei maioris maius bonum. 8. Si eidem rei alterum sit magis, alterum
 minùs anteponendum. 9 Ab excessu. 10 Si alterum malimus per nos acquirere, alterum per
 alios. 11 Ab adiectione ad quamvis rem. 12. vel ad minus bonum. 13 A detractiōe. 14 Si alterum
 per se, alterum gloriae causā: 15 vel alterum vno, alterum utroque modo sit eligendum. 16 Si alte-
 rum sit propter se honorabile, alterum propter aliud. 17 Si alterum ad plura conferat, 18 vel magis
 conferat. A fine. 20 Si alterum æquè probari possit esse eligendum & fugiendum, alterum verò tan-
 tummodo eligendum. 21 Epilogus.

ΕΤΙ, τῆ ἀπό τὸ αὐτὸ εἶδος, τὸ ἔχειν τιῶν
 οἰκείων ἔχειν, τῶ μὴ ἔχοντος αἰρετώ-
 τερον. 2 Ἀμφω δὲ ἔχοντων, τὸ μάλλον ἔχειν.
 3 Ἐπὶ, εἰ τὸ μὴ, ποιῆν ἀγαθόν * ἐκεῖνο ὅτι
 ἀνὰ πρῆ. ἢ ὅτι, μὴ ποιῆν. ὅτι ποιῶν, αἰρετώ-
 τερον. κατὰ τὸ θερμότερον ὅτι θερμώτερον, τῶ
 μὴ.

4 Εἰ δὲ ἀμφω ποιεῖ, τὸ μάλλον ποιῶν.
 ἢ εἰ τὸ βέλτιον καὶ κρείωτερον ποιεῖ ἀγαθόν.
 οἷ, εἰ τὸ μὴ, τιῶ ψυχῶ. ὅτι δὲ, ὅτι σῶ-
 μα. 5 Ἐπὶ, ἀπὸ τῆς πῶσεως, καὶ τῆς
 χηρίσεως, καὶ τῆς πρῆξεως, καὶ τῆς ἔργων,

PRæterea eorum quæ sub eadem spe-
 cie continentur, quod habet propriam
 virtutem, eo quod non habet, optabilius
 est. 2 Cū autem ambo habēt, id est opta-
 bilius, quod magis habet. 3 Præterea si al-
 terum bonam efficit rem cui adest, alterū
 non efficit, id quod efficit, est optabilius:
 quemadmodum calidius est quod cale-
 facit, eo quod non calefacit. 4 Si verò am-
 bo efficiant; id est optabilius quod magis
 efficit: aut quod re quæ melior & magis
 præcipua est, bonam facit: sicut si alte-
 rum animā bonam efficiat; alterū, corpus.
 5 Præterea singula confirmanda sunt à casu-
 bus, & vsibus, & actionibus, & operibus:

atque hæc ab illis à quibus orta sunt. nam sese mutuo consequuntur. veluti si iuste, est optabilius quàm fortiter: etiam iustitia est optabilior fortitudine. & retro si iustitia est optabilior fortitudine; etiam iuste est optabilius quam fortiter. Similis est aliorum ratio. 6 Præterea si eodem alterum sit maius bonum, alterum minus; id est optabilius, quod est maius. 7 Aut si alterum sit maiori maius. 8 Sed & si duo quædã sint aliqua re optabiliora; quod magis est ea re optabilius, eo quod est minus eadem re optabilius, optabilius est. 9 Præterea cuius exsuperantia est optabilior quàm alterius exsuperantia, id quoque est optabilius. vt amicitia, quàm diuitiæ: quoniã optabilior est exsuperantia amicitia, quàm diuitiarum. 10 Et quod sibi quisque mauult per se parare, quàm quod per alium; illud est anteponendum; vt amici diuitiis. 11 Præterea ex adiunctione arguendū est, si eidem rei quidpiã adiunctū, faciat vt totum sit optabilius. sed cauere oportet, ne proponatur ea in quibus altero eorum quæ adiunguntur, vtatur id quod commune est, aut aliquo alio modo ab eo adiuuetur: reliquo autē nec vtatur, nec ab eo adiuuetur. veluti si coniungas ferram & falcem cū fabrica; optabilior est ferra coniunctim accepta, simpliciter autē non est optabilior. 12 Præterea si minori adiunctum quidpiam, efficiat vt totum sit maius. 13 Similiter etiam arguendū erit ex detractiōe. quo enim ab eadem re ablato, quod relinquitur, est minus; illud est maius; quandoquidē ablatum efficit vt id quod relinquitur, minus sit. 14 Et si alterū propter se, alterum propter gloriam sit eligendum: vt sanitas est optabilior pulchritudine. Definitio autem eius quod ad gloriam dirigitur, hæc est, Quod nemine conscio non damus operam vt insit. 15 Et si alterum propter se & propter gloriam sit eligendum, alterum verò propter eorum alterutrum dumtaxat. 16 Et quod est magis propter se honorabile, hoc & melius & optabilius est. Honore autem dignius est per se, quod cū futurum non sit vt vlla alia res insit, per se eligimus potius. 17 Præterea distinguere oportet, quot modis eligendum dicatur, & quorum gratia: vt vtilitatis, vel honestatis, vel iucunditatis causã: quod enim ad omnia vel ad plura vtile est, eo est optabilius quod non similiter est vtile. 18 Cū autem eadem ambobus insunt, vtri magis insint, videndum est; veluti vtrum sit iucundius, aut honestius, aut vtilius. 19 Rursus quod est melioris causã, est optabilius; veluti quod est virtutis causã, est optabilius, quàm id quod est voluptatis causã. Similis est ratio fugiendorum:

A καὶ τὰ αὐτὰ δὲ ἀπὸ ἐκείνων. ἀκολουθεῖ γὰρ ἀλλήλοις. οἷον, εἰ τὸ δικαίως, αἰρετώτερον τῆ ἀδρείως· καὶ ἢ δικαιοσύνη τῆς ἀδρείας αἰρετώτερον καὶ εἰ ἢ δικαιοσύνη τῆς ἀδρείας αἰρετώτερον, καὶ τὸ δικαίως τῆ ἀδρείως. ὡσαύτη σίως δὲ καὶ ὅτι τῶ ἄλλων.

6 Ἐπι, εἴ πῖνος τῆ αὐτῆ τὸ μᾶλλον, αἰρετώτερον ἀγαθόν ὅστι τὸ δὲ, ἔλαττον· αἰρετώτερον τὸ μείζον. 7 Ἡ εἰ μείζονος μείζον εἶη γὰρ αἰρετώτερον.

8 Ἀλλὰ καὶ εἰ δύο πῖνος εἶη αἰρετώτερον, τὸ μᾶλλον αἰρετώτερον, τῆ ἢ τῆ αἰρετώτερον, αἰρετώτερον. 9 Ἐπι, οὐ ἢ ὑπερβολῆ τῆς ὑπερβολῆς αἰρετώτερον, ἢ αὐτὸ αἰρετώτερον· οἷον, φιλία, χρημάτων. αἰρετώτερον γὰρ ἢ τῆς φιλίας ὑπερβολῆ, τῆς τῶν χρημάτων. 10 Καὶ οὐ μᾶλλον αὐ ἐλοιτο αὐτὸς ἑαυτὰ αἴτιος εἶη, ἢ οὐ ἕτερος· οἷον, πικρὰ φίλους, τῶν χρημάτων.

11 Ἐπι, ἐκ τῆς προσηγορίας, εἰ τὰ αὐτὰ προσηγοριάζοντι, ὅλον αἰρετώτερον ποιῆ. ὁ λαβῆσαι δὲ δεῖ προτείνην, ἐφ' ὧν τὰ μὲν ἕτερον τῶν προσηγοριάζοντων * χρῆται τὸ κοινόν, ἢ ἄλλως πως σὺνερῶν ὅστι τὰ δὲ λοιπῶ μὴ χρῆται, μὴ δὲ σὺνερῶν ὅστιν. οἷον, ὑγιόνα καὶ δρέπμον μὲν τεκτονικῆς, αἰρετώτερον ὁ ὑγιόνα σὺνδυσάζοντος, ἀπλῶς ὅ οὐχ αἰρετώτερον.

12 Ἐπι, εἰ ἐλάττονι προσηγοριάζοντι, τὸ ὅλον μείζον ποιῆ. 13 Ὁμοίως δὲ καὶ ἐκ τῆς ἀφαιρέσεως. ὅ γὰρ ἀφαιρέσεως ἀπὸ τῆ αὐτῆ, τὸ ἀφαιρέσειν ἔλαττον ἢ ἐκείνο μείζον αὐ εἶη· ὅποτε ἀφαιρέσει, τὸ ἀφαιρέσειν ἔλαττον ποιῆ. 14 Καὶ εἰ τὸ μὲν, δι' ἑαυτὸ τὸ δὲ, ἀφ' ἑαυτοῦ δόξαν αἰρετόν· οἷον, ὑγιόνα, κάλλους. ὅρος δὲ τῆ πρὸς δόξαν, ὅ μὴ δόξας σὺνδύσει, μὴ αὐ σπουδάσαι ὑπερβαίνει. 15 Καὶ εἰ τὸ μὲν, δι' ἑαυτὸ, καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ δόξαν αἰρετόν· τὸ δὲ, ἀφ' ἑαυτοῦ μόνον.

16 Καὶ ὅποτερον μᾶλλον δι' αὐτὸ πῖμιον, τῆ τὸ καὶ βέλτιον καὶ αἰρετώτερον. πῖμιώτερον δὲ αὐ εἶη καθ' ἑαυτὸ, ὅ μὴ δόξας ἄλλου μέλλοντος ὑπερβαίνει, δι' ἑαυτὸ αἰρετώτερον μᾶλλον.

17 Ἐπι, διελέσθαι ποσαχῶς τὸ αἰρετόν λέγεται, καὶ πῖνων χρεῖν· οἷον, τῆ συμφέροντος, ἢ τῆ καλοῦ, ἢ τῆ ἡδέως. τὸ γὰρ πρὸς ἀπόρρητα, ἢ πρὸς τὰ πλείω χρῆσιμον, αἰρετώτερον αὐ εἶη τῆ μὴ ὁμοίως. 18 Τῶν δὲ αὐτῶν ἀμφοτέροις ὑπερβαίνοντων, ὅποτερον μᾶλλον ὑπερβαίνει, σκεπτόν· οἷον, πότερον ἢ δόξαν, ἢ κάλλιον, ἢ συμφερώτερον. 19 Ἐπι, τὸ τῆ βελτίονος ἔνεχεν, αἰρετώτερον· οἷον, τὸ δόξας ἔνεχεν, ἢ ἡδονῆς ὁμοίως· καὶ ὅτι τῶ φάκτῶν.

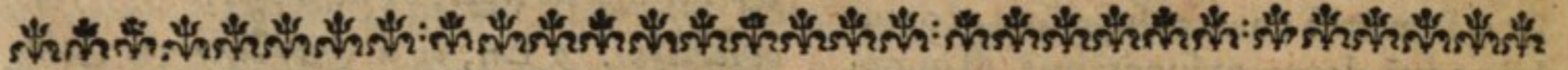
E

Φθικτότερον γὰρ ὁ μᾶλλον ἐμποδιστικόν ἢ
ἀρετῆς· οἷον, νόσος ἀγροῦ. καὶ γὰρ ἡδονῆς καὶ
τῆς ἀπουδαῖον εἶ), κωλυτικώτερον ἢ νόσος.

20 Εἴ, ἐκ τῆς ὁμοίως δεικνύται Φθι-
κτὸν καὶ ἀρετὸν τὸ παρκαίμενον. ἥτιον γὰρ
τὸ τοιοῦτον ἀρετὸν, ὃ καὶ ἔλθῃ δὴ πῶς ὁμοίως καὶ
Φθίσει, τῆς ἑτέρου ὄντος ἀρετῆς μόνον.

21 Τὰς μὲν οὖν πρὸς ἀλλήλας συγ-
κρίσεις, καθάπερ εἴρηται, ποιητέον.

A magis enim fugiendū est quod magis im-
pedit res eligēdas: ut morbus deformati-
te: quia magis & voluptati & probitati
morbus obstat. 20 Præterea potest ex eo
argui, quod æquè probare liceat id quod est
propositum, esse fugiendum & eligen-
dum. quod enim est eiusmodi, ut æquè
aliquis eligat ac fugiat, minùs est eligen-
dum, quàm alterum, quod est tantum-
modo eligendum. 21 Rerum igitur inter
se comparationes, quemadmodum di-
ctum est, fieri debent.

DE ABSOLVTE ELIGENDIS, AVT FUGIENDIS.

TRACTATUS II.

Cap. IV.

1. De excellentia, qua alterum alteri præstat, detrahenda. 2. De iis quorum comparatio-
ne statim apparet etiam utrumque vel alterum esse eligendum.

CAP. IV.

Οἱ αὖτις δὲ τῶν τοιούτων χρησίμων καὶ πρὸς ὁ
δεικνύται ὁποῦν ἀρετὸν ἢ Φθικτόν.
ἀφαιρῆν γὰρ μόνον δεῖ τὴν πρὸς ἑτέρου ὑπερο-
χῆν. εἰ γὰρ ὁ πρῶτος, ἀρετώτερον· καὶ
ὁ δεύτερος, ἀρετὸν. καὶ εἰ τὸ χρησιμώτερον ἀ-
ρετώτερον· καὶ τὸ χρησιμὸν, ἀρετὸν. ὁμοίως
δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὅσα φρασεῖται ἐξ ἑ
σύγκρισιν.

77. παρ.

2 Ἐπὶ οἰῶν δὲ ὁμοίως καὶ τῶν πρὸς
ἑτέρου σύγκρισιν, καὶ ὅτι * ἀρετὸν ἐκάτερον, ἢ
τὸ ἑτέρου, λέγεται. οἷον, ὅταν τὸ μὲν, φύσις
ἀγαθὸν· τὸ δὲ μὴ φύσις, λέγεται. ὁ γὰρ φύ-
σις ἀγαθὸν, δῆλον ὅτι ἀρετὸν ὅτι.

B Idem loci utiles sunt etiam ad proban-
dum quamvis rem esse eligendam aut
fugiendam. detrahere enim solum oportet
excellētiā qua alterum alteri præ-
stat. nam si id quod est honore dignius, est
optabilius: etiam quod honore est dignū,
est optabile. & si id quod est vtilius, est o-
ptabilius; etiam id quod est vtile, est opta-
bile. Similis est ratio aliorum, quæ ita
comparantur.

2 In quorundam autem inter se com-
paratione statim utrumque aut alterum
dicimus esse eligendum: veluti cum dici-
mus alterum naturā bonum esse, alterum
non naturā. quod enim est naturā bonum,
proculdubio est eligendum.

DE QUORVMVIS ACCIDENTIVM COMPARATIONE,

LOCI GENERALES.

TRACTATUS III.

Cap. V.

1 De locis maximè vniuersaliter sumendis. 2 Quomodo loci expositi fiant magis vni-
uersales. 3 A natura. 4 Ab effectione: si alterum tantummodo efficiat. 5 Vel magis ef-
ficiat. 6 Si eadem re alterum sit magis, alterum minùs tale. Si alterum vetali, alteram non tali
magis sit tale. 7 Ab adiunctione: si eidem rei. 8 Aut minùs tali adiectum efficiat ut totum sit
magis tale. 9 A detractiōne. 10 A non mixtione contrarij. 11 A definitione.

Ἄπλεον δὲ ὅτι μάλιστα καθόλου τοῖς
τόποις πρὸς τῆς μᾶλλον ἢ τῆς μείζονος.
ληφθέντες γὰρ οὕτως, πρὸς πλείω χρησίμοι
δὴ εἴσομεν.

C Sumendi autem sunt loci de eo quod
magis, vel maius est, quam maxi-
mè vniuersales. sic enim sumpti, ad
plura problemata utiles erunt.

2 Licet etiam nonnullos eorum quos A diximus, efficere magis vniuersales, paulum immutata appellatione.

3 Veluti quod est natura tale eo quod non natura est tale, est magis tale.

4 Et si alterum efficit, alterum non efficit rem quae illud habet, talem, seu cui illud inest: magis tale est id quod interdum efficit, quam quod non efficit.

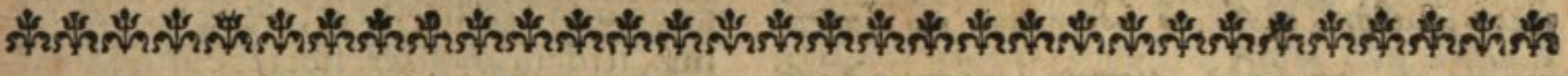
5 Si verò ambo efficiunt; id quod magis efficit talem. 6 Præterea si eadem re alterum sit magis, alterum minus tale: & si alterum tali re sit magis tale, alterum non sit tali re magis tale: manifestum est, primum esse magis tale. 7 Præterea ducendum est argumentum ab adiunctione, si quid eadem rei adiunctum, efficiat totum magis tale. 8 Aut si minus tali adiunctum, efficiat totum magis tale. 9 Similiter ex deductione; quo enim ablato reliquum est minus tale, id est magis tale. 10 Et quæ sunt contrariis minus mixta, sunt magis talia: ut albius est, quod nigro est minus mixtum. 11 Insuper præter supra dicta, quod magis suscipit propriam rei propositæ definitionem: veluti si albi definitio est, color habens vim dispartendi visum: id est albius quod magis est color habens vim dispartendi visum.

2 Εσι δὲ αὐτῶ τῶν εἰρημύων ἐπίοις καθόλου μᾶλλον ποιῶν, μικρόν * ὡς ἀμασπιτα ^{7. ὡς ἀμασπιτα} τῆ προσηγορία.

3 Οἶον, τὸ φύσφ ποιῶτον, τῶ μὴ φύσφ ποιῶτον, μᾶλλον ποιῶτον. 4 Καὶ εἰ τὸ μὲν, ποιῶ τὸ δὲ μὴ ποιῶ τὸ ἔχον, τοῖόνδε, ἢ ὡς αὐτὸ ὑπερῆχοι μᾶλλον * τοῖόνδε ὅποτε ποιῶ, ἢ ὁ μὴ ποιῶ. ^{7. τῶ}

5 Εἰ δὲ ἀμφω ποιῶ τὸ μᾶλλον ποιῶν τοῖόνδε 6 Εἰ, εἰ τῶ αὐτῶ ἴνος, ὁ μὲν, μᾶλλον ὁ δὲ, ἢ ἴον τοῖόνδε. 7 εἰ τὸ μὲν, ποιῶτον μᾶλλον ποιῶτον. ὁ δὲ μὴ τοῖόνδε ποιῶτον. δῆλον, ὅτι τὸ ὡς ἴον μᾶλλον τοῖόνδε. 7 Εἰ, ἐκ τῆ προθέσεως, εἰ τὰ αὐτὰ προσηγορεύοντι, τὸ ὅλον μᾶλλον ποιῶ τοῖόνδε. 8 Η εἰ τὰ ἴον ποιῶτον προσηγορεύον, τὸ ὅλον μᾶλλον ποιῶ τοῖόνδε.

10 Ομοίως καὶ ἐκ τῆ ἀφαρέσεως. ὅ γὰρ ἀφαίρεθέντες, ὁ λειπόμυον ἴον τοῖόνδε, αὐτὸ μᾶλλον τοῖόνδε. 10 καὶ τὰ τοῖς ἐπιδησίαις ἀμιγέστερα μᾶλλον ποιῶται. οἷον λευκότερον τὸ τὰ μέλανι ἀμιγέστερον. 11 Εἰ, ὡς τὰ εἰρημύα προθέτερον, ὁ μᾶλλον ἐπιδησίαις οἰκείον τῶ προσηγορεύον λόγον. οἷον, εἰ τῶ λευκῶ ὅτι λόγος, χρωμα διακριτικὸν ὄψεως. λευκότερον, ὁ ὅτι μᾶλλον χρωμα διακριτικὸν ὄψεως.

DE PROBLEMATI ACCIDENTIS PARTICVLARI.

TRACTATVS IV.

Cap. VI.

1 De locis supra expositis. 2 Ab oppositis. A coniugatis & casibus. 3 A generatione, vel corruptione: & iis quæ generandi vel corrumpendi vim habent. 4 Ab eo quod magis, vel minus, vel similiter est: siue sit ex alio genere, 5 siue ex eodem genere, 6 siue sumatur ex hypothesisi. 7 Quot modis confirmetur vel infirmetur problema indefinitum, 8 vel definitum, 9 vel magis definitum. 10 vel maxime definitum. 11 A particularibus sub subiecto contentis. 12 A diuisione subiecti. 13 A diuisione attributi. 14 Epilogus.

SI verò problema non vniuersale, sed C Sin parte positum fuerit: primum loci omnes vniuersales, quos diximus valere ad confirmandum vel refellendum, vtilis sunt. cum enim vniuersaliter euerimus aut confirmamus, etiam in parte ostendimus. nam si omni inest, etiam alicui inest: & si nulli inest, ne alicui quidem inest.

2 Maximè autem apti & communes sunt loci, qui sumuntur ab oppositis, & coniugatis, & casibus. æquè enim probabiliter postulatur, si omnis voluptas est in bonis, etiam omnem dolorem esse in malis: & si qua voluptas est in bonis, etiam dolorem quendam esse in malis.

ΕΑΝ δὲ ὅτι μέρος καὶ μὴ καθόλου ὁ πρόβλημα τῆ. ὡς ἴον μὲν οἱ εἰρημύοι καθόλου κατασκευαστικοὶ ἢ ἀνασκευαστικοὶ τόποι πόρτες χρησιμοί. καθόλου γὰρ ἀναρρωτες ἢ κατασκευαστικοί, καὶ ὅτι μέρος δείκνυμι. εἰ γὰρ πόρτι ὑπερῆχοι, καὶ ἴον. καὶ εἰ μηδενί, ὡς ἴον τῆ. 2 Μάλιστα δὲ ὅτι καὶ, καὶ κοινοί τῶ τῶτων, οἱ τε ἐκ τῶ ἀντικειμένων, καὶ τῶ συσσίχων, καὶ τῶ πλώσεων. ὁμοίως γὰρ ἐνδοξον ὁ ἀξιώσαι, εἰ πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθόν, καὶ λύπιον πᾶσιν εἶ κακόν, τὰ εἰ πῆς ἡδονὴ ἀγαθόν, καὶ λύπιον εἶ ἴνα, κακόν.

Επί, εἴ τις ἀφαισὶς μὴ ἔστι δύναμις, καὶ ἀνα-
 φαισὶς ὅτι ἔστιν ἀδυναμία. καὶ εἴ τις ὑπολη-
 πίων ἐπισητόν, ὑπολήψις τις ἐπισημή. Γ' ἀ-
 λιν, εἴ τις τῶν ἀδίκων ἀγαθόν, καὶ τῶν δικαίων
 κακόν· καὶ εἴ τις τῶν ἀδίκως, κακόν, καὶ τῶν
 δικαίως καὶ ἀγαθόν· καὶ εἴ τις τῶν ἠδέων φθικτόν,
 καὶ ἠδονή τις, φθικτόν. καὶ ταῦτα δέ, ἔε εἴ τις
 τῶν ἠδέων ὠφέλιμον, καὶ ἠδονή τις, ἀγαθόν.

3 Καὶ ἐπεὶ τῶν φθαρτικῶν δὲ καὶ τῶν γε-
 νέσεων, καὶ φθορῶν, ὡσαύτως. εἴ γὰρ τις
 φθαρτικὸν ἠδονῆς ἢ ἐπισημῆς ὄν, ἀγαθόν ἔστιν·
 εἴη αὖ τις ἠδονῆς, ἢ ἐπισημῆς, τῶν κακῶν· ὁμοίως
 δὲ καὶ εἴ φθορῶν τις ἐπισημῆς, τῶν ἀγαθῶν·
 ἢ ἢ γένεσις, τῶν κακῶν· ἔσται τις ἐπισημῆς τῶν
 κακῶν. οἷον, εἴ τὸ ἐπιλαμπρύνεσθαι ἢ τις ἀ-
 γρά ἐπιδραξέ, τῶν ἀγαθῶν· ἢ ὁ ἀναμιμνή-
 σκεσθαι, τῶν κακῶν· εἴη δὲ τὸ ἐπίστασθαι ἢ
 τις ἀγρὰ ἐπιδραξέ, τῶν κακῶν· ὡσαύτως ὅ
 καὶ ἐπεὶ τῶν ἄλλων. ἐν ἅπασιν γὰρ ὁμοίως ὁ
 ἐνδοξόν.

4 Επὶ, ἐκ τῶ μᾶλλον, καὶ ἥτιον, καὶ
 ὁμοίως. εἴ γὰρ μᾶλλον μὲν τῶν ἄλλου γένους
 καὶ ποιούτων, ἐκείνων δὲ μηδὲν ἔστιν, οὐδ' αὖ ὁ
 εἰρημῶν εἴη ποιούτων. οἷον, εἴ μᾶλλον μὲν
 ἐπισημῆς τις ἀγαθόν ἢ ἠδονῆς, μηδεμία ὅ ἐπι-
 σημῆς ἀγαθόν, οὐδ' αὖ ἠδονῆς εἴη. καὶ ἐκ τῶ
 ὁμοίως δὲ, καὶ ἥτιον, ὡσαύτως. ἔσται γὰρ ἔ
 ἀναρῶν, καὶ κατασκιάζων· πλὴν ἐκ μὲν
 τῶ ὁμοίως, ἀμφοτέρω· ἐκ δὲ τῶ ἥτιον, κα-
 τασκιάζων μόνον, ἀνασκιάζων δὲ οὐ. εἴ γὰρ
 ὁμοίως δύναμις τις ἀγαθόν, καὶ ἐπισημῆς·
 ἔστι δὲ τις δύναμις ἀγαθόν· ἔ ἐπισημῆς ἔστιν·
 εἴ δὲ μηδεμία δύναμις, οὐδ' ἐπισημῆς. εἴ
 δὲ ἥτιον δύναμις τις ἀγαθόν ἢ ἐπισημῆς, ἔστι δὲ
 τις δύναμις ἀγαθόν· ἔ ἐπισημῆς. * εἴ ὅ μνη-

Schegkianus
 legit, εἴ δὲ
 μηδὲ ἐπιση-
 μῆς, οὐδὲ δὲ-
 αμῆς.

δεμία δύναμις ἀγαθόν, ὅτι ἀνάγκη καὶ ἐπι-
 σημῆς μηδεμίαν εἶναι ἀγαθόν. δηλον ὅτι, ὅτι
 κατασκιάζειν μόνον ἔστιν ἐκ τῶ ἥτιον. 5 Οὐ
 μόνον ὅ ἐξ ἄλλου γένους ἔστιν ἀνασκιάζειν,
 ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶ αὐτοῦ, λαμβάνοντα τὸ μάλι-
 στα ποιούτων. οἷον, εἴ καί τις ἐπισημῆς τις ἀγαθόν,
 δευτέρη δ' ὅτι φθόνησις ὅτι ἀγαθόν, οὐδ' ἄλ-
 λη ὁδομία ἔσται, ἐπεὶ οὐδ' ἢ μάλιστα δοχεύ-
 σαι. 6 Ἐν ἄλλῃ ὑποθέσει, ὁμοίως ἀξιῶ-
 σθητα, εἴ ἐνὶ, καὶ πᾶσιν ὑποαρχῶν, ἢ μὴ
 ὑποαρχῶν. οἷον, εἴ τῶ αἰθεροῦ ἢ ψυχῆ
 ἀθάνατος, καὶ τὰς ἄλλας· εἴ δὲ αὐτὴ μὴ,
 μηδὲ τὰς ἄλλας, εἴ μὲν οὖν ὑποαρχῶν ἔστιν καί-
 ται, δευτέρη δ' ὅτι ἔχει ὑποαρχῆς τινί. ἀκολουθίως
 γὰρ δευτέρη πᾶσι ὑποθέσειν τὸ μηδενὶ ὑποαρχῶν.

A Præterea si quis sensus non est vis & facul-
 tas, etiã sensus privatio quædã nō est im-
 becillitas. & si quid existimabile, est scibi-
 le, etiã existimatio quædã est sciëntia. Rur-
 sū si quid iniustū est bonū, etiã iustū quid-
 piã est malū. & si quid iniuste factū est ma-
 lū; etiã aliquid iuste factū est bonum. & si
 quid voluptuosū est fugiendū, etiã volu-
 ptas quædã est fugiēda. Secundū hæc &
 si quid voluptuosū sit vrike, etiã voluptas
 quædam est in bonis. 3 Et in iis quæ cor-
 rūpendi vim habēt, necnō in generationi-
 bus & corruptionibus itidē se res habet. nã
 si quid cū vim habeat corrumpendi volu-
 ptatē vel sciëntiã, est in bonis; certē quædã
 voluptas vel sciëntia erit in malis. Simili-
 tērq; si corruptio quædã sciëntiæ est in bo-
 nis, aut generatio quædam est in malis; erit
 sciëntia quædã in malis. veluti si obliuio
 eorū quæ turpiter egit, est in bonis, aut re-
 miniscētia est in malis: certē sciëntia eorū
 quæ turpiter egit, erit in malis. Eadē est ra-
 tio aliorum. in omnibus enim similiter est
 probabilitas. 4 Præterea ex eo quod ma-
 gis, & minūs, & similiter inest. nam si quid
 eorum quæ sunt ex alio genere, sit magis
 tale, nullum tamen eorū sit tale: ne id qui-
 dem quod dictū est, erit tale. veluti si ma-
 gis sciëntia quædam est in bonis quàm
 voluptas, nulla autem sciëntia est in bonis;
 ne voluptas quidem in bonis erit. Atque
 ex eo quod est similiter, & ex eo quod mi-
 nūs, itidem arguitur. licebit enim & infir-
 mare & confirmare. Verū ex eo quod est
 similiter, ambo facere licet. ex eo autem
 quod minūs est, confirmare tantum licet,
 non infirmare. Nam si similiter facultas
 quædã est in bonis & sciëntia, est autem fa-
 cultas quædã in bonis, etiam sciëntia est
 in bonis. at si nulla facultas, ne sciëntia
 quidem. Si verò minūs facultas quædã est
 in bonis quàm sciëntia, est autem quædam
 facultas in bonis, est etiam sciëntia. at si
 nulla facultas est in bonis, non necesse est
 etiam sciëntiam nullam esse in bonis. pa-
 tet igitur, confirmari tantum posse ex eo
 quod minūs est. 5 Non solum autem ex
 alio genere licet infirmare, sed etiam ex
 eodem, si sumatur quod est maximè tale.
 veluti si positum sit sciëntiam quandam
 esse in bonis, ostendatur autem pruden-
 tiam non esse in bonis: nec alia quidem
 sciëntia erit in bonis, cum ea non sit, quæ
 maximè videtur esse. 6 Præterea ex hypo-
 thesi idem efficitur, cum sit postulatum, si
 vni insit vel non insit, etiam omnibus simi-
 liter inesse vel non inesse. veluti si homi-
 nis anima sit immortalis, etiam alias esse
 immortales. at si hæc non sit, ne alias quidē
 esse. Si igitur cuidam inesse positū sit; pro-
 bandum est cuidã non inesse: consequetur
 enim propter hypothēsim, vt nulli insit.

At si